„VIETNAMIZAREA" — O AVENTURĂ FĂRĂ IEŞIRE

Nguyen Thi Binh

ministrul afacerilor externe şi şeful delegaţiei Guvernului Revoluţionar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud la tratativele de la Paris

Dezgolit de frumoasele lui cuvinte de „pace", de victoriile imaginare în invadarea Laosului şi de argumentele care justifică crime ca cea de la Song My, mesajul televizat al preşedintelui Nixon din 7 aprilie rămîne, pur şi simplu, afirmarea netă a unei constante: aplicarea programului de „vietnamizare" a războiului...

Există fapte bine cunoscute: mai mulţi factori, printre care eşecul „războiului special" al lui Johnson, dificultăţile întîmpinate de Statele Unite pentru a continua un război ducînd la pierderi considerabile de vieţi omeneşti şi de bunuri materiale, în special în perioada 1965—1968, şi presiunea mereu crescîndă a opiniei publice americane, îl determinaseră pe preşedintele Nixon să „vietnamizeze" războiul şi să retragă treptat un anumit număr de soldaţi americani din Vietnamul de sud. Pentru a compensa aceste retrageri, Administraţia americană a consolidat armata fantomă saigoneză din punct de vedere al efectivelor şi al armamentului, a intensificat războiul aerian şi războiul chimic şi a accelerat „programul de pacificare" ale cărui consecinţe au dus la multe Song My. Astfel, „vietnamizarea", departe de a reduce intensitatea războiului, a contribuit la un nou incendiu. Pentru a stimula această „vietnamizare", Nixon a întreprins invadarea Cambodgiei şi a Laosului şi a ordonat bombardamente repetate împotriva teritoriului R.D. Vietnam. „A vietnamiza" războiul nu înseamnă cîtuşi de puţin a favoriza o „degajare totală a Statelor Unite în Vietnam", ci mai degrabă a extinde conflictul, a lărgi prăpastia în care se împotmolesc Statele Unite.

Prin formula de „degajare din Vietnam prin vietnamizare", preşedintele Statelor Unite lasă să se înţeleagă că succesul acestui program ar permite să se ia în considerare retrageri de trupe „pe o notă de speranţă". Dar realităţile situaţiei din cursul ultimilor doi ani au dovedit în suficientă măsură inutilitatea acestei politici de „vietnamizare", care încă de la început nu lăsa nici o îndoială în ce priveşte falimentul ei...

Succesul „vietnamizării" fiind problematic, chiar utopic, cum s-ar putea concepe oare o „încetare a angajării" Statelor Unite în Vietnam? Continuarea „vietnamizării" nu va putea duce la încetarea angajării Statelor Unite în Vietnam, şi cu atît mai puţin la restabilirea păcii. Există totuşi o cale pentru a readuce o pace justă în Vietnam, pentru a pune capăt suferinţelor poporului vietnamez şi sacrificiilor inutile impuse poporului american. Aceasta este calea tratativelor serioase în vederea unei reglementări adecvate a problemei vietnameze.

Pentru o soluţie politică, problema esenţială continuă să fie retragerea totală a trupelor americane din Vietnamul de sud. Acesta este spiritul în care noi am luat iniţiativa de pace din 17 septembrie 1970 şi în care am prezentat propunerile noastre din 10 decembrie 1970 cu privire la o încetare a focului: după acceptarea de către guvernul Statelor Unite de a declara că va retrage din Vietnamul de sud toate trupele americane şi acelea ale celorlalte ţări străine din tabăra americană înainte de 30 iunie 1971 — termen pe care îl considerăm rezonabil — se va ajunge la o încetare a focului între forţele armatei populare de eliberare şi armata americană. Părţile vor începe imediat discuţii cu privire la două puncte: garantarea securităţii retragerii trupelor americane şi punerea în libertate a militarilor capturaţi, printre care piloţii americani făcuţi prizonieri în Vietnamul de nord. Este suficient deci ca preşedintele Nixon să stabilească o dată limită rezonabilă pentru retragerea totală a trupelor americane, asupra căreia s-ar putea înţelege toate părţile, pentru a asista la o înapoiere rapidă şi în deplină securitate, a tuturor soldaţilor şi „prizonierilor" americani...

Nixon afirmă de asemenea: „Dacă am proclama că vom părăsi Vietnamul indiferent de acţiunile inamicului, am renunţa la principala noastră monedă de schimb în negocierea pentru a obţine punerea în libertate a prizonierilor de război". El pune problema pe dos şi, în mod evident, încearcă să schimbe sensul propunerii Guvernului Revoluţionar Provizoriu. Nu cu multă vreme în urmă, el lăsa să se înţeleagă că în Vietnamul de sud vor rămîne soldaţi americani atît timp cît vor mai fi deţinuţi „prizonieri" americani. Dacă ar fi să-i dăm crezare, s-ar putea închipui că poporul vietnamez a invadat teritoriul Statelor Unite şi a adus în Vietnam ca prizonieri tineri americani. De asemenea, această cerere, cel puţin insolită, examinată sub diferitele ei aspecte, dezvăluie bine intenţia preşedintelui Statelor Unite de a folosi dreptul poporului vietnamez la independenţa naţională drept monedă de schimb şi pretinsa problemă a prizonierilor de război drept instrument de camuflare a unei răspunderi evidente a guvernului american pentru soarta acestor tineri aruncaţi în război...

Pe scurt, argumentele prin care preşedintele Statelor Unite îşi sprijină refuzul de a stabili un termen pentru retragerea trupelor nu pot decît să demonstreze şubrezenia lor în lumina propunerilor Guvernului Revoluţionar Provizoriu. El nu lasă nici o îndoială în ce priveşte intenţia lui de a continua planurile de agresiune în Vietnam şi de a prelungi ocupaţia militară americană în sudul ţării noastre.

Aş vrea să trec acum la o altă chestiune fundamentală pentru soluţionarea problemei sud-vietnameze, chestiunea regimului politic din Vietnamul de sud sau, în alţi termeni, garantarea dreptului populaţiei sud-vietnameze la autodeterminare.

Tot în mesajul lui din 7 aprilie, Nixon insistă asupra hotărîrii lui de a menţine actualul guvern de la Saigon, un guvern aflat în slujba războiului de agresiune americană, prin injecţii de dolari în doze mari. Într-adevăr, grupul Thieu-Ky-Khiem reprezintă întruchiparea a tot ceea ce este mai odios în ochii populaţiei: dictatură, belicism şi corupţie. El constituie de asemenea un mare obstacol în calea păcii şi a înţelegerii naţionale...

În ce-l priveşte, Guvernul Revoluţionar Provizoriu este perfect explicit. El este dispus să aibă o administraţie de la Saigon fără Thieu, Ky şi Khiem, şi pronunţîndu-se pentru pace, independenţă, neutralitate şi democraţie, convorbiri cu privire la o soluţie politică a problemei sud-vietnameze, printre care formarea unui guvern provizoriu de coaliţie cu adevărat reprezentativ pentru toate păturile populaţiei şi toate tendinţele politice din Vietnamul de sud, în vederea organizării de alegeri generale libere în întreg Vietnamul de sud. Acest guvern provizoriu de coaliţie va avea trei componente: membri ai Guvernului Revoluţionar Provizoriu; membri ai unei administraţii de la Saigon fără Thieu, Ky şi Khiem, pronunţîndu-se într-adevăr pentru pace, independenţă, neutralitate şi democraţie; persoane aparţinînd diferitelor forţe şi tendinţe politice şi religioase însufleţite de aceeaşi dorinţă, inclusiv acelea care, din motive politice, sînt nevoite să locuiască în străinătate. Acest obiectiv concretizează politica de largă uniune şi de înţelegere naţională a Frontului Naţional de Eliberare şi a Guvernului Revoluţionar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud, şi este pe deplin conform cu realităţile situaţiei din Vietnamul de sud...

Guvernul Revoluţionar Provizoriu consideră că aspiraţiile populaţiei sud-vietnameze vor continua să fie înăbuşite atît timp cît în Vietnam vor mai fi staţionate trupele americane şi se va menţine guvernul Thieu-Ky-Khiem...

Preşedintele Statelor Unite este pus în faţa următoarei alternative: ori să continue „vietnamizarea" cu toate riscurile pe care le comportă ea, ori să înceapă tratative reale pentru a ajunge la o soluţie politică justă şi a restabili pacea în interesul popoarelor vietnamez şi american.

De la venirea sa la Casa Albă, el a intensificat şi extins continuu războiul, provocînd nenumărate pierderi şi ruine poporului vietnamez şi celorlalte popoare indochineze, stînjenind desfăşurarea conferinţei de la Paris şi, mai mult, făcînd în ultimul timp să planeze ameninţări foarte grave asupra lucrărilor ei. De hotărîrile pe care le va adopta el vor depinde nu numai şansele lui în lupta pentru fotoliul prezidenţial, dar şi pacea, securitatea şi soarta a milioane de oameni, inclusiv a soldaţilor americani care continuă să ocupe Vietnamul de sud.

La rîndul lui, Guvernul Revoluţionar Provizoriu a optat: populaţia sud-vietnameză, credincioasă în continuare aspiraţiilor ei de pace, doreşte să intervină rapid o soluţie paşnică, dar, la nevoie, va şti să dea dovadă de voinţă şi de dîrzenie în lupta ei pentru o independenţă şi o pace autentice.

Propunerile pe care le-am depus noi pe masa de conferinţă de la Paris au deschis preşedintelui Nixon calea tratativelor, cea a păcii şi a onoarei, pentru o degajare americană rapidă din Vietnam. Cheia păcii se află în mîinile lui Nixon. A sosit timpul ca el să opteze.

(Dintr-un articol apărut în ziarul „Le Monde").

Dr. AGOSTINHO NETO

președintele Mișcării Populare pentru Eliberarea Angolei

PE CELE CINCI FRONTURI

Pentru a doua oară îl întîlnesc și stau de vorbă cu președintele Agostinho Neto. Cu trei ani în urmă, în martie 1968, avusese amabilitatea să acorde un cuprinzător interviu pentru cititorii revistei „Lumea". Inițial, intenționam să-i solicit o prezentare a situației de pe fronturile de luptă din Angola din acești ultimi trei ani. Cum însă la 4 februarie lupta de eliberare națională a împlinit în Angola vîrsta independenței majorității statelor africane eliberate de sub colonialism — zece ani — am preferat un bilanț al acestui deceniu de luptă cu arma în mînă a eroicului popor angolez, sub conducerea M.P.L.A.

— Dacă aș pune față în față 1961 și 1971, și împlinirea acestui deceniu mă obligă s-o fac, constat că diferențele sînt enorme. În 1961 apăruseră grupuri înarmate de insurgenți care atacau cazărmile portugheze, dar atacurile erau sporadice. În cîțiva ani, forța noastră a crescut, grupurile la început izolate s-au unit sub directa conducere a M.P.L.A. În 1966, M.P.L.A. a lansat cuvîntul de ordine „pentru generalizarea luptei armate" pe întreg teritoriul Angolei. Cucerirea independenței de către Zambia ne permitea și o deschidere spre estul țării. Din acest moment, portughezii fiind luați prin surprindere, am avansat rapid și decisiv. În 1967 am deschis un nou front în districtul Luanda și, în 1969, în Bié, pe platoul central al țării, o adevărată graniță între regiunile sărace și cele bogate (exploatate de portughezi) ale Angolei. Astăzi, cele cinci fronturi politico-militare conduse de M.P.L.A. cuprind zece regiuni ale țării, întinzîndu-se pe o suprafață de 400 000 km², cu o populație de circa 500 000 de locuitori. Mai puternic și mai modern înarmați, deci cu o mai mare capacitate ofensivă, ne-am schimbat tactica de luptă : pentru că portughezii au părăsit regiunile eliberate, atacăm acum cazărmile.

— Se poate aprecia că Portugalia, ignorînd capacitățile de luptă ale popoarelor subjugate, suferă înfrîngere după înfrîngere în războaiele sale africane. Cum reacționează autoritățile de la Lisabona în încercarea de a recupera terenul pierdut ?

— Portughezii folosesc în colonii tot felul de metode, din ce în ce mai barbare. În ultima vreme, mai precis din noiembrie 1970, utilizează masiv defolianții care distrug recoltele din zonele eliberate. Astfel, mii de țărani au fost nevoiți să-și părăsească satele (kimbos), pentru a se refugia în Zambia sau în savanele din sudul Angolei. Obiectivul armatei colonialiste este, bineînțeles, distrugerea recoltelor și a vegetației în zonele eliberate de M.P.L.A. pentru a trece populația autohtonă sub „protecție" portugheză. Intenționăm să invităm experți internaționali pentru a constata la fața locului crima de genocid înfăptuită de portughezi în Angola.

— În decembrie 1970, dr. Marcello Caetano, actualul prim-ministru al Portugaliei și fost ministru al coloniilor pe vremea lui Salazar, a ținut un lung discurs în fața Adunării naționale portugheze în care semnala un „important" amendament constituțional ce urma să se traducă printr-o „mai mare autonomie" a așa-numitelor „provincii de peste mare". Știrea a surprins și a dat naștere la tot felul de speculații. Despre ce este vorba de fapt ?

— Este aici, pentru cei care nu sînt familiarizați cu politica colonialiștilor portughezi, un element ce-i poate face să creadă că Portugalia ar ceda „de bună voie" presiunilor popoarelor din colonii : faptul că „metropola" este slăbită de război. Aparent, portughezii au schimbat „ceva" în Angola ; se poate vorbi de unele concesii : au mărit salariile în diverse sectoare ale economiei, au schimbat sistemul muncii forțate, au procedat la unele reforme pe plan social, construiesc mai multe școli, spitale și drumuri. Să nu uităm și marele baraj de pe fluviul Cunene. Noile dispoziții constituționale sînt însă astfel făcute încît la o privire mai atentă, contradicțiile apar clar. Această „autonomie" este bine „completată" de restricții în domeniile apărării și relațiilor externe, al puterii legislative și executive, ce rămîn total în mîinile guvernului portughez. Ceea ce i-a „scăpat" lui Caetano este că, admițînd în asemenea condiții ca „onorific", coloniile să capete denumirea de „stat", și-a demascat intențiile : este clar că nu-l interesează conținutul noțiunii de „stat" liber și independent ci doar o denumire, în sine, care ar salva aparențele. Căci cine ar beneficia de aceasta ? Doar colonii portughezi, care vor avea astfel o „acoperire constituțională" în continuarea exploatării poporului angolez și-și vor întări și mai mult pozițiile economice din țară. Dacă privim aceste măsuri și din unghiul viziunii rasiste care urmărește constituirea unei „Africi albe", cu o putere albă bine consolidată, înțelegem și mai bine proiectele fostului ministru al coloniilor de a forma, prin alăturarea Mozambicului și Angolei, Rhodesiei și Republicii Sud-Africane, un bloc. Este o manevră ce poate acum nu sperie, dar dacă și-ar da roadele cu timpul, întreaga Africă ar avea de suferit. Iar poporului nostru i se vor tăia posibilitățile pentru obținerea unei independențe reale.

— Aveți de partea dumneavoastră sprijinul tot mai larg al forțelor progresiste din cele mai diverse țări ale lumii...

— Dacă în 1961 ne îndreptam privirile mai ales spre țările vecine, cu timpul sprijinul internațional, economic, politic și diplomatic a crescut tot mai mult. Astăzi M.P.L.A. este recunoscută de un număr tot mai mare de țări ale lumii drept reprezentantul legitim al poporului angolez Am ajuns aici și pentru că succesele obținute de către cei ce se află în interiorul zonelor eliberate a dat o nouă dimensiune poporului angolez : am cucerit, în acești zece ani, un prestigiu și o personalitate politică proprie. Pe plan internațional voi menționa în mod special sprijinul pe care îl primim din partea țărilor socialiste, cît și pe acela al unor țări occidentale. Sînt și unele țări occidentale, chiar membre ale N.A.T.O., care ne dau un important sprijin politic și diplomatic. Este un element nou, pe care, cu cîțiva ani în urmă, nu-l bănuiam că se va produce.

— Ați fost de cîteva ori în țara noastră. Care sînt impresiile dv. despre România ?

— România este o țară prietenă și sper ca această prietenie să se dezvolte tot

mai mult. Menținem relații de prietenie și solidaritate reciprocă cu Partidul Comunist Român, relații bazate pe egalitate, respect reciproc, schimburi deschise de păreri. Apreciem în mod deosebit politica P.C.R. și avem o stimă profundă pentru această țară, pentru poporul român atît de ospitalier. Cu prilejul acestei ultime vizite am remarcat uimitorul progres într-o serie de sectoare ale vieții economice și sociale, reînnoirea constantă a vieții, ritmul rapid în care progresează țara dumneavoastră. Acestea se datoresc dinamismului partidului său conducător.

Rodica DUMITRESCU

LUCIEN LAMOUREUX

președintele Camerei Comunelor din Canada

ORIENTĂRI CANADIENE

Inaugurate relativ recent, în 1967, printr-un schimb de scrisori privind stabilirea de relații diplomatice, legăturile româno-canadiene se dezvoltă într-un ritm susținut. În mai 1970, cînd ne-a vizitat țara secretarul de stat pentru afacerile externe al Canadei, Mitchell Sharp, prin intermediul unei convorbiri cu înaltul oaspete canadian am prezentat cititorilor revistei „Lumea" un tablou al orientării externe a Canadei. Folosind prilejul primei vizite a unei delegații parlamentare canadiene în România, am solicitat domnului Lucien Lamoureux, președintele Camerei Comunelor din Canada, informații despre activitatea și preocupările forului legislativ pe care îl prezidează. Domnul Lucien Lamoureux a răspuns cu amabilitate întrebărilor noastre.

Întrucît la începutul acestei săptămîni urma să se reia sesiunea Comerei Comunelor — întreruptă pentru o scurtă vacanță de primăvară — l-am rugat pe interlocutorul nostru să ne vorbească despre cele mai importante probleme urmînd a fi dezbătute încă în actuala sesiune. Programul legislativ — ne-a explicat domnia-sa — este foarte încărcat. Sesiunea va lua sfîrșit în luna iunie. Pînă atunci, Camera Comunelor este chemată să avizeze asupra unor proiecte de legi de importanță considerabilă. Pe primul plan se situează legea pentru înființarea unei Corporații de dezvoltare națională a Canadei. Dacă va fi adoptată în forma ei actuală, legea va introduce un concept cu totul nou în sistemul economic canadian : intervenția directă a guvernului în industrie. Este vorba de folosirea capitalului de stat pentru dezvoltarea anumitor ramuri industriale. Scopul urmărit este mai buna folosire a resurselor naturale ale țării și extinderea unor ramuri industriale promițătoare dar care, în momentul de față, nu par deosebit de rentabile capitalului privat. Statul federal canadian înțelege, așadar, să-și asume anumite riscuri pentru a promova industria națională. După părerea multor canadieni, *a arătat președintele Camerei Comunelor,* afluența capitalurilor străine (în special din Statele Unite, Anglia și Franța) riscă să compromită identitatea națională canadiană. Proiectul de lege încearcă să răspundă acestor temeri și, în același timp, să dea un nou impuls prospectării și utilizării intensive a resurselor naturale. Pentru prima dată în istoria Canadei vor apărea, ca urmare a adoptării acestei legi, întreprinderi mixte în care o parte din capital va fi furnizată de stat, iar cealaltă parte va fi obținută prin participarea unui mare număr de mici acționari. *După părerea domnului Lucien Lamoureux, proiectul are mari șanse de a fi aprobat fără modificări care să-i atingă substanța.*

Alt proiect de lege în curs de examinare privește reorganizarea guvernului, prin crearea unor noi ministere, dintre care cel mai important va fi ministerul pentru problemele mediului înconjurător. Pînă acum, controlul asupra poluării și celelalte măsuri de acest gen erau de resortul guvernelor provinciale. Din inițiativa acestor guverne, problemele mediului ambiant vor trece, ținînd seama de importanța lor crescîndă, sub egida guvernului federal.

În sfîrșit, guvernul federal va prezenta Comerei Comunelor proiectul viitorului buget, care va aduce probabil o noutate de prim ordin : impozitul pe capital.

L-am întrebat pe domnul Lamoureux care este ponderea problematicii externe în activitatea Camerei Comunelor. Marea majoritate a deputaților — a subliniat domnia-sa — se preocupă în mod deosebit de problemele internaționale. Canada consideră că are o situație specială și un rol specific pe arena mondială : vecină cu Statele Unite, ea se află adesea în situația de a juca rolul de intermediar între această țară și alte state ; prin structura sa națională, Canada poate fi și este în numeroase împrejurări o punte între Anglia și Franța ; ca membră a Commonwealth-ului, îi revin de asemenea misiuni politice speciale. *(D-l Lucien Lamoureux a evocat în această ordine de idei contribuția adusă de premierul Pierre Eliott Trudeau la ultima conferință de la Singapore, cînd Commonwealth-ul era în primejdie de a se dezagrega, ca urmare a disputei în legătură cu livrările de arme britanice Republicii Sud-Africane).* În plus, Canada a făcut parte din aproape toate comisiile de supraveghere a armistițiilor și de mediere instituite de O.N.U. în ultimul sfert de veac : comisiile pentru Indochina și pentru Orientul Apropiat, forțele O.N.U. din Cipru etc. Așadar, Canada se consideră continuu în misiune internațională și fiecare membru al Camerei Comunelor este dispus să creadă că are el însuși o misiune internațională. De aici, dorința aproape generală a deputaților de a face parte din Comisia pentru problemele externe, una dintre cele mai prestigioase comisii parlamentare.

Răspunzînd unei întrebări despre problemele care stau în prezent în atenția acestei Comisii, președintele Camerei Comunelor a numit două : stăvilirea poluării mediului înconjurător în întreaga lume și locul Canadei în N.A.T.O. Amintind că guvernul canadian a decis anul trecut să reducă participarea efectivelor canadiene la forțele militare ale Pactului Atlantic, domnia-sa a explicat că, după părerea unora dintre membrii Comisiei, trebuie să se meargă și mai departe spre dezangajarea Canadei față de N.A.T.O.

Atunci cînd comentează proiectata reformă a constituției, presa canadiană invocă necesitatea „de a aduce constituția acasă". Am solicitat d-lui Lamoureux explicația acestei formule. Constituția canadiană — *a răspuns interlocutorul nostru* — este o lege britanică, așa-numitul Act britanic pentru America de Nord, adoptat de Camera Comunelor de la Londra în anul 1867. În baza acestui Act s-a creat primul dominion cu autoguvernare din Imperiul Britanic, statul federal canadian. Acum se consideră necesar să se adopte un act legislativ care să emane de la Parlamentul canadian, nu de la un parlament străin. Aceasta ar fi ceea ce se numește „repatrierea constituției". Dacă asupra a-

→

cestui punct există unanimitate de vederi, forma viitoarei constituții suscită încă discuții aprinse. Principalul subiect de controversă : prevederile viitoarei constituții în ceea ce privește procedura de modificare a legilor existente. Guvernul provincial al Québecului, bunăoară, dorește ca noua constituție să statueze dreptul de veto al Québecului asupra oricărei legi privind protecția minorităților. Mai multe guverne provinciale cer ca legislația învățămîntului să nu poată fi modificată de guvernul federal fără asentimentul tuturor guvernelor provinciale. În esență, este vorba de precizări în legătură cu caracterul federal al statului canadian. În momentul de față funcționează un comitet consultativ, în care sînt reprezentate atît guvernul federal cît și guvernele provinciale. Se caută o formulă care să întrunească unanimitatea. Se apreciază că lucrările preliminare au atins punctul culminant și că la viitoarea întîlnire a șefilor de guverne provinciale (care se întrunesc periodic pentru a lua cunoștință de stadiul lucrărilor Comitetului consultativ) se va vedea dacă se poate trece la elaborarea proiectului definitiv al viitoarei constituții.

L-am rugat pe președintele Camerei Comunelor să se refere la eficiența măsurilor adoptate de actualul guvern canadian pentru rezolvarea problemelor minorității francofone (care reprezintă majoritatea în statul Québec). În ultimii ani, guvernul federal a făcut mari eforturi pentru a încuraja bilingvismul. Este o acțiune care urmărește, pe de o parte, însușirea limbii engleze de către francofoni — ceea ce le va asigura o adevărată egalitate în materie de învățămînt, angajare etc. în toate provinciile candiene ; pe de altă parte, răspîndirea limbii franceze în provinciile anglofone. Politica federală, *a subliniat dl Lamoureux*, se bucură de sprijin în cele mai populate provincii ale Canadei : Québecul (francofon) și Ontario (anglofon), care au hotărît ca în școlile lor să se învețe ambele limbi. De asemenea, Camera Comunelor a adoptat o lege vizînd eliminarea disparităților economice dintre diversele regiuni ale țării. S-a instituit ministerul expansiunii economice regionale, care veghează asupra dezvoltării cu precădere a zonelor defavorizate ale țării. Măsura avantajează atît Québecul cît și provinciile atlantice, în general mai slab dezvoltate decît provinciile centrale și vestice ale Canadei.

„Sînt mîndru și bucuros — *a declarat în încheiere președintele Camerei Comunelor* — de privilegiul de a conduce prima delegație parlamentară canadiană în România". Evocînd ritmul în care s-au dezvoltat relațiile româno-canadiene în cei trei ani de la stabilirea lor — numirea de ambasadori în cele două țări, crearea unei reprezentanțe comerciale române la Montreal, încheierea unui acord comercial care urmează a fi reînnoit în curînd, — dl Lucien Lamoureux și-a exprimat convingerea că vizita delegației conduse de domnia-sa marchează o etapă importantă pe această cale ascendentă. Ministrul afacerilor externe al României — a spus domnia-sa — urmează să întoarcă vizita d-lui Mitchell Sharp. L-am invitat pe președintele Marii Adunări Naționale a României să facă o vizită în Canada și sînt încîntat că a acceptat invitația noastră.

Înaltul oaspete a ținut să sublinieze că a fost deosebit de impresionat de întîlnirea cu președintele Consiliului de Stat Nicolae Ceaușescu, „care ne-a acordat mult timp și cu care am avut o convorbire deschisă și remarcabil de importantă privind atît atitudinea celor două țări față de principalele probleme internaționale, cît și perspectiva dezvoltării relațiilor politice, economice și culturale dintre ele".

Felicia ANTIP

La 22 aprilie întreaga omenire progresistă sărbătorește aniversarea a 101 ani de la nașterea celui care a intrat în istorie ca mare teoretician și strateg revoluționar marxist, conducător al proletariatului internațional, întemeietor și conducător al Partidului comunist bolșevic, al primului stat socialist din lume — Vladimir Ilici Lenin. Anul acesta, comemorarea nașterii lui Lenin a fost întîmpinată de poporul sovietic sub semnul hotărîrilor Congresului al XXIV-lea al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, care a stabilit sarcinile dezvoltării U.R.S.S. în perioada anilor următori — etapă importantă în înaintarea continuă a societății sovietice pe calea spre comunism.

Concluziile leniniste, de o inestimabilă valoare teoretică și practică, privind făurirea noii societăți, și-au demonstrat de-a lungul istoriei deplina lor valabilitate. Una dintre aceste concluzii o constituie necesitatea întăririi continue a bazei tehnico-materiale a societății socialiste pe calea dezvoltării susținute a industriei. În legătură cu această problemă, în cursul unei recente vizite la Minsk, am avut o serie de întrevederi cu factori responsabili din domeniul economiei R.S.S. Bieloruse.

MINSK
UN ORAȘ TÎNĂR DE NOUĂ SECOLE

Multe sînt locurile din Uniunea Sovietică unde s-au scris remarcabile file de istorie. Unul dintre acestea este Minskul, așezare veche de 900 de ani, actuala capitală a R.S.S. Bieloruse. Cînd străbați azi orașul, după peste un sfert de veac de la Marele Război pentru Apărarea Patriei, cînd stai de vorbă cu localnici, mulți dintre ei participanți la lupte și apoi la munca de refacere, ceea ce străbate ca o trăsătură esențială a frămîntatei sale biografii este patriotismul. Astăzi, doar monumentele sau plăcile comemorative amintesc de lupta eroică, plină de jertfe, dusă de poporul bielorus timp de trei ani împotriva cotropitorilor. Străbătînd orașul, cu greu îți poți imagina că pe locul noilor cartiere moderne, al aleilor înverzite și al impunătoarelor fabrici industriale, se aflau cîndva ruine, grămezi fumegînde de moloz. Minskul — distrus în proporție de 83 la sută în timpul războiului — este azi complet reconstruit, fiind totodată unul din centrele industriale cele mai însemnate ale Uniunii Sovietice : aici este concentrată aproape o treime din întreaga producție industrială a Republicii Bieloruse.

Între numeroasele sale fabrici și uzine se găsesc unele de importanță deosebită pe ansamblul economiei naționale a Uniunii Sovietice. Uzina „Bielaz", de pildă, este principala întreprindere sovietică pentru fabricarea de camioane grele. Construită în urmă cu 15 ani, ea revendică paternitatea unei întregi familii de autobasculante supergrele și de autocamioane de mare tonaj, care au fost bine primite nu numai în U.R.S.S., ci și în străinătate ; la tîrgurile de la Leipzig și Plovdiv, o serie de modele ale autobasculantelor bieloruse au primit medalii de aur. Minskul este de altfel, un mare centru de construcții-mecanice, producția de mașini constituind principala ramură industrială a orașului. Tot în capitala bielorusă, a fost, pentru prima oară, proiectată și a început producția mașinilor electronice de calcul. Acestea se disting printr-o acțiune deosebit de rapidă și o capacitate sporită a memoriei operative, au o asigurare matematică dezvoltată, care cuprinde diferite coduri și o mare bibliotecă de programare.

Timpul nu mi-a îngăduit cunoașterea întregului peisaj economic al republicii, astfel încît, pentru a-mi forma o imagine pe cît posibil mai cuprinzătoare, am solicitat o întrevedere la Comitetul de Stat al Planificării al R.S.S. Bieloruse. În convorbirea pe care am avut-o aici cu **Feodor Ivanov,** vicepreședintele Comitetului, și cu **Vitali Medvedev,** directorul Institutului economico-matematic, mi-au fost furnizate o serie de date importante privind potențialul economic, coordonatele și obiectivele esențiale ale dezvoltării Republicii Bieloruse în anii următori, ca și succesele obținute de poporul bielorus în opera de făurire a societății comuniste.

Cu ajutorul cifrelor și al datelor, Feodor Ivanov mi-a înfățișat tabloul dezvoltării accelerate a întregii economii bieloruse, amploarea realizărilor din diferite ramuri industriale.

— Bielorusia, denumită odinioară regiune a lemnului și bumbacului, care nu cunoștea exportul și pe teritoriul căreia nu se găseau decît cîteva întreprinderi de prelucrare a materiilor prime-agricole și a lemnului, s-a transformat într-o republică industrială și agricolă dezvoltată. Deși teritoriul ei nu reprezintă decît 1 la sută din suprafața Uniunii Sovietice și 4 la sută din populație, Bielorusia furnizează azi cea mai mare parte din camioanele de mare tonaj produse în U.R.S.S., circa 40 la sută din îngrășămintele de potasiu, un tractor din cinci produse în țară, o mașină de decupat metale din opt. Numai în cursul precedentului cincinal, volumul producției industriale, față de anul 1965, a crescut de 1,8 ori. Cu alte cuvinte, la potențialul industrial al republicii s-a adăugat aproape încă o Bielorusie industrială. În anii 1966—1970 s-a produs în republică tot atît cît în decursul ultimilor 20 de ani de după război.

Locul principal este deținut de industria grea cu ramurile sale dominante : construcțiile mecanice, industriile energetică și chimică. Producția de energie electrică, producție care influențează întreaga economie, a crescut, în 1970, de

1,7 ori față de 1965, volumul ei fiind de 3,7 milioane kilowați-ore. În ce privește industria constructoare de mașini, pe drept cuvînt denumită inima industriei, ea este reprezentată de peste 20 de ramuri, republica noastră fiind specializată în construcția de mașini-unelte, automobile, tractoare și utilaj agricol. În cursul precedentului cincinal, pe porțile fabricilor și uzinelor bieloruse au ieșit 392,4 mii tractoare, 136,3 mii automobile, 109 mii combine. O atenție deosebită s-a acordat, în anii din urmă, industriei chimice. În sudul regiunii Minsk, la Soligorsk, se află cel mai mare combinat de potasiu din Europa, iar la Moghiliov un mare combinat chimic.

Bielorusia este una din cele mai noi regiuni petrolifere a Uniunii Sovietice. Extracția de petrol a început abia în 1965, iar astăzi, sondele în funcțiune dau zilnic 14 mii de tone țiței care este prelucrat, în principal, la rafinăria de la Palotsk.

– Dată fiind importanța ce se acordă în noul plan cincinal (1971–1975) ramurilor de bază ale industriei grele, ce sarcini concrete revin Bielorusiei în acest domeniu ?

– La sfîrșitul lunii februarie a avut loc la Minsk cel de-al 27-lea Congres al Partidului Comunist al R.S.S. Bieloruse, care a examinat și stabilit obiectivele esențiale ale economiei bieloruse pentru anii ce vin în baza proiectului de directive cu privire la planul cincinal de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1971–1975. Potrivit acestora, producția industrială a republicii noastre va trebui să crească în noul cincinal cu 50–55 la sută. Ritmul de dezvoltare a economiei Bielorusiei va fi deci mai înalt decît pe ansamblul economiei naționale, lucru explicat prin aceea că republica noastră, ca nivel de dezvoltare, se află încă în urma altor regiuni ale U.R.S.S. Trebuie să aveți în vedere că, în timpul ultimului război, economia Bielorusiei a suferit enorm, cea mai mare parte a întreprinderilor sale industriale fiind complet distrusă.

Pentru republica noastră, noul plan cincinal pe anii 1971–1975 preconizează dezvoltarea în continuare a electroenergeticii, a construcției de mașini, a industriei chimice și petrochimice, ramuri care determină actualmente progresul tehnic, perfecționarea formelor și metodelor de dirijare a economiei. Dezvoltarea volumului producției industriale va fi realizată, în principal, prin creșterea de 1,4 ori a productivității muncii. În comparație cu 1970, producția de energie electrică în 1975 va fi de 1,7 ori mai mare, atingînd 2 milioane 400 mii kilowați-ore. Noi centrale electrice vor intra în funcțiune la Minsk, Moghiliov și Mozîr.

În aceeași perioadă, volumul producției de combustibil va crește de peste două ori, iar extracția de petrol va atinge în 1975, 10 milioane tone. Pe această bază va avea loc o substanțială dezvoltare a industriei chimice și petrochimice. Volumul producției acestei ramuri va crește în cursul noului cincinal de 2,5 ori. Se prevede darea în funcțiune a unui nou combinat de cauciuc, a uzinei chimice de la Brest, a fabricii de lacuri de la Litsk, va continua construcția combinatului de fibre sintetice de la Moghiliov, precum și a combinatului chimic din Polotsk.

O atenție deosebită se va acorda în continuare industriei constructoare de mașini, a cărei producție globală va crește de 1,6 ori. În 1975, Bielorusia va produce 93 mii de tractoare înzestrate cu noul motor de 75–80 cai-putere. Întreprinderile republicii noastre s-au specializat, totodată, în producția de mașini-unelte pentru decuparea metalelor. Ele s-au concentrat în special în orașele Minsk, Orșa, Vitebsk, Gomel și Baranovici.

Astfel, Bielorusia dobîndește, pe an ce trece, un rol tot mai important în ansamblul economiei naționale a U.R.S.S. tocmai în ramuri de o înaltă tehnicitate. De pe acum, ea ocupă primul loc în ce privește producția de potasiu, de computere și de combine pentru agricultură și locul doi la producția de camioane. Noul cincinal se va solda cu o creștere esențială a bogăției obștești și a productivității muncii și, o dată cu aceasta, a bunăstării oamenilor muncii din Bielorusia.

– Se înțelege că înfăptuirea unor obiective industriale de anvergura celor amintite mai sus – **intervine în discuție Vitali Medvedev, directorul Institutului economico-matematic** – nu ar fi posibilă fără contribuția masivă a științei. Numeroase secții ale Academiei noastre de Științe – ale căror cercetări reprezintă circa o treime din întreaga activitate a **instituției** — își consacră eforturile găsirii metodelor optime pentru scurtarea ciclului „cercetare-producție", studierii metodelor optime pentru rentabilizarea economiei. Totodată, revoluția tehnico-științifică în economia republicii noastre este legată indisolubil de introducerea electronicii în producție și conducere. Mașinile electronice de calcul sînt din ce în ce mai larg folosite în industrie, transporturi și telecomunicații. Fabrica de calculatoare electronice „Ordjonikidze" din capitala noastră va începe, în cursul acestui cincinal, producția în serie a unei noi mașini electronice „Minsk-32" cu un număr sporit de operațiuni matematice pe secundă.

Am avut prilejul să văd prototipul acestei mașini la Expoziția realizărilor economiei R.S.S. Bieloruse, unde, de altfel, este înfățișat cu ajutorul exponatelor, fotografiilor și graficelor tot ce s-a realizat mai nou și mai valoros în fabricile și uzinele, în institutele de cercetări, în birourile de proiectări din întreaga republică. Expoziția reflectă în miniatură maturitatea economiei, succesele dobîndite în opera de dezvoltare a R.S.S. Bieloruse. Mult remarcate de vizitatori sînt strungurile universale, mașinile și utilajele agricole, mașinile de așchiere a metalelor, aparatele pentru industria electronică.

...Disparate, imaginile se întregesc treptat într-un tablou unitar care ne vorbește despre preocupările desfășurate în direcția modernizării economiei, cu și a folosirii științei în producție ; preocupări convergînd în efortul de dezvoltare multilaterală a Republicii Bieloruse în cadrul general al operei de edificare a comunismului.

Rodica GEORGESCU

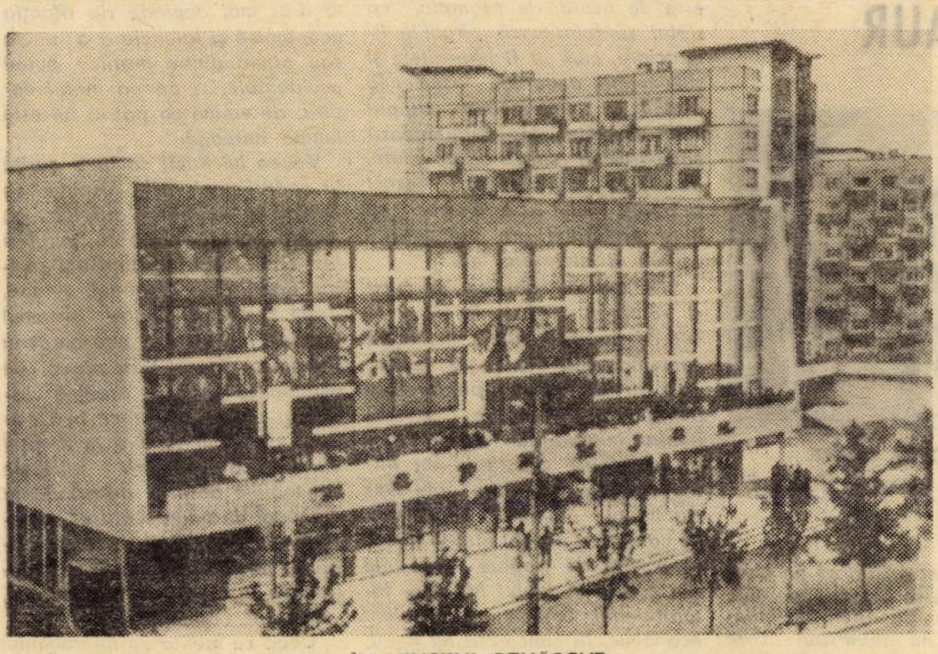

ÎN MINSKUL RENĂSCUT
Siluete ale arhitecturii contemporane

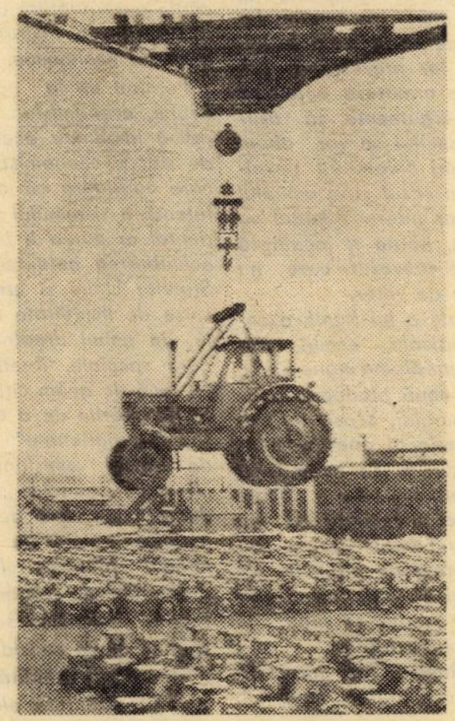

TRACTORUL „BIELORUS"
Cel mai răspîndit în U.R.S.S. ; exportat în 52 de țări

ÎNSEMNĂRILE UNUI ECONOMIST

Costin C. Kiriţescu

CAVALERUL CU LANCEA DE AUR

Dintr-o publicaţie apărută în Europa occidentală extrag următoarele cuvinte ale cuiva, care, chiar dacă nu dispune de alte atuuri, are cel puţin avantajul de a fi bine dotat cu simţul umorului. „Este greu — scrie el — să faci previziuni, mai ales cînd este vorba de viitor". Lăsînd gluma la o parte, rămîne constatarea şi ea corespunde realităţii. Pentru orice societate, dar mai cu seamă pentru aceea în care dezvoltarea este stihinică, viitorul are atîtea profunzimi obscure, încît asupra lui nu poţi face decît presupuneri mai mult sau mai puţin întemeiate. Cu tot avîntul cercetărilor futurologice, cu tot bagajul uriaş de date şi fapte înmagazinate, sortate, prelucrate şi servite previzioniştilor, după dorinţă, de cele mai moderne mijloace tehnice de informare existente la data actuală, tainele viitorului au rămas în mare parte ceea ce sînt.

În această privinţă, ar fi o îndeletnicire amuzantă şi în acelaşi timp instructivă să colecţionezi profeţiile implacabile, mai vechi şi mai noi, ale unor conducători de state şi guverne, ale unor filozofi şi economişti de frunte, ale institutelor de sondare a opiniei publice şi, o dată ajunse la scadenţă, să le compari cu ceea ce s-a petrecut în realitate. Se poate afirma şi fără o asemenea îndeletnicire că în numeroase cazuri, realitatea a infirmat categoric previziunea, dovedind că antenele de care se serveşte în prezent omul pentru a „prinde" în receptor muzica viitorului sînt încă rudimentare, deformînd adeseori această muzică pînă la cacofonie.

Trebuie spus de îndată, pentru a evita o concluzie greşită, că şi aci, ca şi în alte domenii ale activităţii umane, regula nu exclude excepţia, după cum ea nu exclude nici progresele futurologiei. Cîte eşecuri lamentabile nu a avut de îndurat ştiinţa şi slujitorii ei, cîte pasiuni nu s-au ciocnit, cîtă cheltuială de energie spirituală nu s-a consumat pînă

JACQUES RUEFF
„Aurul să redevină etalonul"

cînd s-a putut cristaliza un adevăr? Care este sursa cea mai generoasă a descoperirilor ştiinţifice, dacă nu neliniştea care decurge dintr-o singură idee obsedantă?

O asemenea idee l-a călăuzit pe cunoscutul economist francez Jacques Rueff în campania lui de o viaţă împotriva tendinţelor contemporane de a izola moneda de aur. Iar prevestirea lui, bazată pe o armătură puternică de fapte şi argumente, că asupra capitalismului se vor abate cele mai mari calamităţi social-economice în cazul cînd actualul sistem valutar interoccidental va fi menţinut, poate fi încadrată printre acele prevestiri care nu vor fi dezise de viitor.

Ultima carte a lui Rueff, o colecţie de articole, eseuri, luări de cuvînt în probleme monetare), constituie o nouă pledoarie pentru cauza aurului, scrisă nu numai cu o perfectă onestitate intelectuală, dar şi cu acea forţă de convingere pe care o poate insufla numai conştiinţa că nu eşti prizonierul unei legende sau al unor interese de grup, fie ele şi majore, ci că deţii un adevăr pentru care merită să lupţi, la nevoie împotriva tuturor.*

Jacques Rueff a fost caracterizat drept un „liberal modern". El este „liberal", deoarece susţine proprietatea particulară, economia de piaţă, mecanismul preţurilor ca factor coordonator al proceselor economice, libertatea iniţiativei şi a contractărilor. El este un liberal „modern", în sensul că nu admite doctrina „laissez faire", ci pledează pentru intervenţia statului în viaţa economică, însă pentru o intervenţie de un anumit fel, care să nu încalce legile pieţei.

Astfel, Rueff nu admite ca statul să ia măsuri pentru limitarea sau expansiunea directă a cererii şi ofertei. Un asemenea amestec îi repugnă pentru că viciază legile pieţei. În schimb, el este de acord, de exemplu, ca statul să folosească pîrghiile financiare, cum ar fi impozitele şi subvenţiile, deoarece asemenea pîrghii nu impietează asupra libertăţii pieţei, însă influenţează comportarea indivizilor pe piaţă, aducîndu-i să dorească exact ceea ce statul şi-a propus ca fiind preferabil din punctul de vedere al intereselor lui.

Sistemul de gîndire pe care şi l-a făurit Jacques Rueff a făcut ca, în problemele monetare contemporane ale lumii capitaliste, el să militeze pentru înapoierea la etalonul aur şi deci pentru înlăturarea tuturor fenomenelor care constituie tot atîtea „păcate monetare" ale Occidentului: etalonul aur-devize, pe cale de a deveni etalon-dolar, drepturile de tragere speciale din cadrul Fondului Monetar Internaţional, inflaţia ca stimulent economic. În concepţia lui Rueff, într-o economie de piaţă, moneda trebuie să fie neutră faţă de fenomenele economice, deci trebuie să fie invulnerabilă la încercările guvernanţilor de a o transforma într-un instrument al politicii lor economice.

Pornind de la această concepţie, economistul francez se ridică împotriva acelor oameni de stat şi economişti occidentali care consideră că actuala criză latentă a sistemului valutar occidental ar putea fi lichidată prin echilibrarea balanţei de plăţi a Statelor Unite şi crearea altor surse de lichiditate internaţională, de genul drepturilor de tragere speciale. Rueff a combătut încă de acum cîţiva ani toate încercările de a crea „lichidităţi internaţionale" în eprubetă, de genul emisiunii bonurilor „Roosa", creditelor „swap", acordurilor generale de împrumut, majorării cotelor de subscriere la Fondul Monetar Internaţional, drepturilor de tragere speciale. Este o „ipocrizie scandaloasă", spunea el, să consideri toate acestea drept lichidităţi internaţionale: în realitate, ele nu sînt decît mijloace folosite de S.U.A. pentru a-şi procura sumele în franci, mărci sau lire italiene de care au nevoie pentru acoperirea deficitelor lor.

Pentru Rueff, soluţia nu poate fi decît una singură: nu lichidarea deficitului balanţei de plăţi a Statelor Unite, ci lichidarea actualului sistem valutar occidental care generează acest deficit şi înapoierea la aur ca etalon monetar, bineînţeles însoţită de o majorare a preţului aurului care să permită pe de o parte statelor debitoare — S.U.A. şi Anglia — să ramburseze dolarii şi lirele sterline deţinute de ţările străine, iar pe de alta să fie readuse în circuit uriaşele cantităţi de aur astăzi tezaurizate de particulari. În felul acesta, mijloacele de plată internaţionale n-ar mai depinde de situaţia economică şi financiară a uneia sau alteia dintre marile puteri occidentale, ci de un metal neutru, de vreme ce patria lui este lumea întreagă.

Vocea lui Rueff se face auzită în cadrul unei vechi dispute cu privire la utilitatea aurului ca metal monetar. Uneori, aurul a fost considerat indispensabil pentru stabilitatea monedei. Alteori, drept o povară pentru sistemul bănesc, o relicvă „barbară" a timpurilor apuse. S-ar părea că economistul francez predică astăzi în pustiu, deoarece în Occident, pendulul se află în dreptul ultimei caracterizări. Înfloresc concepţiile despre desprinderea monedei de orice „cătuşe" materiale, despre victoria acestei monede „descătuşate", deci inflaţioniste, asupra crizei, şomajului, „blazării" capitaliştilor.

Ceea ce merită să fie subliniat este că într-o vreme ca aceasta, în care cercuri interesate fac totul pentru a discredita funcţiile monetare ale aurului, deci pentru a prezenta viitorul aurului în culori sumbre, nici o bancă de emisiune nu s-a hazardat să-şi desfacă stocul de aur. Mai mult: cu cît înlocuitorii aurului în circulaţia bănească şi în rezervele monetare din ţările capitaliste, dolarul şi lira sterlină, trec prin dificultăţi care se manifestă în general printr-o eroziune a puterii lor de cumpărare, cu atît aurul, cu puterea lui de cumpărare relativ stabilă, este mai rîvnit, disputele pentru posesiunea lui sînt mai aprinse.

Acest contrast între poziţia aproape singulară a lui Rueff în apărarea etalonului aur în lumea occidentală şi tezaurizarea masivă a aurului de către instituţiile monetare şi de către particulari este una din faţetele contradictorii ale crizei pe care o străbate în momentul de faţă gîndirea şi practica monetară în Occident. El dovedeşte că în privinţa modului cum va fi soluţionată problema reformei sistemului valutar occidental, viitorul înfăţişează una din acele profunzimi obscure, insondabile, despre care vorbeam la început.

---

*) Jacques Rueff, Le péché monétaire de l'Occident, Paris, ed. Plon, 1971.

ASTĂZI LA WEIMAR

Se împlinesc, în aceste zile, 25 de ani de la întemeierea Partidului Socialist Unit din Germania, partidul marxist-leninist al clasei muncitoare din Republica Democrată Germană. Congresul de unificare a Partidului Comunist German cu Partidul Socialist German (21—22 aprilie 1946) a constituit un eveniment memorabil în istoria tumultuoasă, plină de jertfe, a mișcării muncitorești germane. În sfertul de secol care a trecut de atunci — sub conducerea P.S.U.G. — clasa muncitoare, oamenii muncii din R.D. Germană au obținut succese remarcabile în edificarea unei societăți noi, antifasciste și democratice, în făurirea orînduirii socialiste. Ca urmare a acestor succese, R.D. Germană s-a transformat într-un stat industrial modern, cu o economie în continuă dezvoltare.

În acești ani, între România și R.D. Germană, între popoarele celor două țări s-au dezvoltat strînse relații de prietenie și colaborare frățească în multiple domenii de activitate. Întemeiate pe sentimente de stimă și prețuire reciprocă, pe ideologia comună marxist-leninistă, pe identitatea de țeluri și aspirații fundamentale în lupta pentru cauza socialismului și apărarea păcii în lume, aceste relații s-au întărit și s-au adîncit, an de an, în interesul ambelor popoare, al cauzei generale a socialismului și păcii. Urmărind cu vie simpatie succesele P.S.U.G., ale R.D. Germane în construirea socialismului, partidul și guvernul român se pronunță, totodată, cu consecvență în sprijinul recunoașterii, conform dreptului internațional, a Republicii Democrate Germane — stat independent și suveran —, al primirii R.D.G. în organizațiile și organismele internaționale, al creării tuturor condițiilor pentru participarea ei activă la viața politică mondială, la eforturile pentru pace și progres social.

Străbătînd Turingia după ce ai văzut cochetele ei stațiuni climaterice și capitala regiunii, Erfurt — orașul florilor și al expozițiilor florale internaționale — nu poți să nu te oprești la Weimar, „cetatea de scaun" a clasicismului german. Ceea ce reține atenția la prima vedere, ca de altfel în cele mai multe orașe din Republica Democrată Germană, este vastul program de transformări edilitare determinat, pe de o parte, de vasta operă de refacere, ca urmare a distrugerilor pricinuite de război, pe de altă parte, de dezvoltarea impusă de ritmurile socialiste contemporane.

Weimarul contemporan, puternic centru al noii culturi socialiste, are vechi tradiții spirituale : în acest oraș s-au născut sau au trăit și au creat personalități proeminente ale culturii germane, printre care Lukas Cranach, Bach, Wieland, Herder, Goethe, Schiller, Liszt și alții. Și astăzi atmosfera orașului este dominată de memoria giganților gîndirii umaniste din secolul trecut, Goethe și Schiller.

În 1919, orașul a înscris un moment de seamă în istoria Germaniei postbelice, cînd a fost întemeiată, aici, prima republică germană, cunoscută sub numele de „Republica de la Weimar". Dar Weimarul este legat și de o altă perioadă, de tristă aducere aminte din viața poporului german. La numai 7 km de orașul în care Goethe l-a creat pe Faust, iar Schiller pe legendarul Wilhelm Tell, naziștii au plasat lagărul de exterminare Buchenwald, unde și-au găsit moartea peste 56 000 de oameni, printre care și conducătorul clasei muncitoare și al Partidului Comunist German, Ernst Thälmann.

Idealurile pentru care s-au jertfit Ernst Thälmann, nenumărații comuniști și luptători antifasciști germani au devenit astăzi o realitate vie în cadrul primului stat socialist al muncitorilor și țăranilor din istoria Germaniei.

Weimarul zilelor noastre este cunoscut și prin Institutul său de arhitectură și construcții și Conservatorul de muzică „Franz Liszt". Orașul și-a creat o reputație de bună gazdă a multor manifestări prestigioase — culturale și științifice, naționale și internaționale. Aici își are reședința și își organizează manifestările anuale Societatea Shakespeariană (creată în memoria lui Cristoph Martin Wieland, primul traducător în limba germană al operelor lui Shakespeare), au loc seminarii internaționale și concerte, congrese medicale, cursul internațional de limbă și cultură germană (arhivele și bibliotecile conservă numeroase manuscrise și lucrări mult solicitate de cercetători din republică și de peste hotare). Peisajul cultural al orașului este întregit de Galeria de artă (a treia ca mărime din R.D.G.), de Teatrul Național care, într-o haină înnoită, continuă pe o treaptă superioară efervescența artistică patronată cîndva de geniul goethian.

Deși, prin trecut și prezent, orașul are o puternică dominantă cultural-științifică, industria ocupă de pe acum un loc important în viața acestuia și se prevede în continuare dezvoltarea ei. Sînt cunoscute și apreciate în țară și peste hotare mașinile agricole și macaralele T 174 produse la „Weimar Werk". În combinatul Ruhla se realizează ceasornice și diferite tipuri de celule fotoelectrice ; funcționează două mari întreprinderi republicane specializate : una în construcții de autostrăzi și alta în ecluze fluviale.

Multe clădiri noi construite în R.D.G. poartă pe fațadele lor podoabe făurite de lucrătorii întreprinderii de materiale ceramice de construcții din Weimar. Se prevede a fi construită o modernă întreprindere care va produce aparatură și mașini electronice. La Weimar sînt cultivate și vechi tradiții meșteșugărești ale iscusiților aurari, argintari, constructori de viori, care și azi duc în lume faima orașului.

Operațiuni de montaj la excavatoarele produse de uzinele „Nobas" din regiunea Erfurt

Evoluția contemporană a Weimarului, ca de altfel a tuturor orașelor din R.D.G., se înscrie pe coordonatele majore de dezvoltare ale întregii republici, care țintesc, printre altele, creșterea rapidă a ramurilor de bază ale industriei socialiste — construcțiile de mașini, industria chimică, de mecanică fină și optică, construcții navale, tehnică de reglaj, a semiconductorilor, construcții de mașini energetice, textile, poligrafice — prin aplicarea celor mai recente cuceriri ale științei, a mecanizării și automatizării producției, prelucrării electronice a informațiilor, chimizării etc. Un calcul arată că în anul 1971 economia națională a Republicii Democrate Germane va realiza, numai prin înlocuirea materialelor tradiționale cu mase plastice, o economie de 160 milioane mărci. Institutul pentru construcții mecanice ușoare din Dresda a calculat că în acest an 53 000 tone de oțeluri, metale neferoase, lemn, hîrtie și piele vor fi înlocuite cu 17 600 tone de mase plastice, în special în industria electrotehnică.

Weimar, vechiul oraș, cu monumentele sale de înaltă valoare istorică și culturală, se înscrie astfel tot mai mult pe traiectoria unei dezvoltări moderne, în ritmuri caracteristice socialismului.

Locuitorii Weimarului își iubesc cu pasiune orașul și fac totul pentru ca el să placă și altora. De altfel, unul dintre interlocutorii mei din Weimar, consilierul cu problemele culturale, vorbind despre frumusețile orașului, arăta că Goethe, venit la Weimar într-o simplă vizită, a rămas mai mult de jumătate din viața sa în acest oraș, la înflorirea căruia și-a adus o contribuție de seamă în calitatea sa de consilier comunal, director de teatru, arhitect, ministru al culturii. Iar generația de astăzi, educată în spiritul umanismului socialist, adaugă noi frumuseți dimensiunilor contemporane ale orașului.

Ion COLESNIC

CRONICA

O. N. U.

A FOST CREAT UN FOND AL NAȚIUNILOR UNITE PENTRU LUPTA ÎMPOTRIVA STUPEFIANTELOR. W. A. Schurmann, fost reprezentant al Olandei pe lîngă Națiunile Unite, va conduce acest Fond, ale cărui resurse se vor realiza prin contribuții voluntare, publice și particulare. Se apreciază că donațiile vor atinge anual suma de 5 000 000 dolari.

Într-un Aide-Memoire anunțînd crearea Fondului, U Thant, secretarul general al O.N.U., făcea observația că toxicomania a luat „proporții din ce în ce mai periculoase în numeroase regiuni", impunîndu-se în mod obligatoriu o acțiune concertată pentru a bloca deopotrivă producția și traficul ; pasivitatea față de o asemenea problemă ar implica riscul ca „tendința actuală să capete proporțiile unui flagel internațional".

Primul obiectiv al Fondului va fi acela de a desființa sursele de producție a stupefiantelor. Este cunoscut că producția ilicită de stupefiante se realizează în general în zonele mai puțin dezvoltate ale lumii a treia. În unele țări, ca Birmania și Laos, opiumul este tolerat. În alte țări, deși oficial interzis, așa cum se întîmplă în Afganistan și Tailanda, el este produs în mari cantități, autoritățile neputînd exercita un control eficace. Problema este deosebit de complicată, producția de plante din care se prepară diversele stupefiante reprezentînd pentru importante contingente ale populației din numeroase țări surse vitale. A înlocui culturile de opium înseamnă în numeroase țări a transforma însești structurile economice. Introducerea unor culturi de substituție în regiunile unde se realizează o producție ilicită apare în consecință ca un element esențial. Pînă la aplicarea unui plan director la scară mondială, Fondul va finanța proiecte pilot. În faza inițială a substituirii culturilor, Programul Alimentar Mondial (P.A.M.), și Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.) vor furniza asistența necesară în alimente.

Problema tratamentului și reeducării toxicomanilor, nu mai puțin gravă și complicată, concentrează, ca un al doilea obiectiv, preocupările Fondului. O serie de instituții specializate din sistemul Națiunilor Unite, precum O.M.S., O.I.M. și U.N.E.S.C.O. și-au anunțat încă de pe acum concursul.

Un al treilea obiectiv al Fondului va fi întărirea măsurilor preventive. Se apreciază că în momentul actual ingeniozitatea traficanților și defecțiunile serviciilor specializate în lupta contra drogurilor fac ca 95 la sută dintre acestea, circulînd ilicit, să ajungă la destinație. Situația impune o dezvoltare a programelor de formare a personalului de poliție și vamal special pregătitit în acest sens, o sporire a puterii de control și o cooperare mai strînsă la scară internațională. Aspectul preventiv îmbracă însă și o altă formă, aceea a luptei pentru educația publică, mai ales a tineretului.

Creat la aproximativ o lună după aprobarea textului Convenției asupra substanțelor psihotrope, în cadrul unei conferințe internaționale desfășurate la Viena cu participarea reprezentanților a 71 de țări, Fondul Națiunilor Unite pentru lupta împotriva stupefiantelor dă temeiuri sporite de încredere în eficacitatea unei acțiuni internaționale în această materie.

LA GENEVA ȘI-ȘI DESFĂȘOARĂ LUCRĂRILE CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE AL FONDULUI NAȚIUNILOR UNITE PENTRU COPII (F.I.S.E./U.N.I.C.E.F.), de la a cărui creare se vor împlini anul acesta 25 de ani. Reunind reprezentanți ai unui număr de 30 de țări, Consiliul de administrație este chemat să se pronunțe în actuala sa sesiune asupra cuantumului fondurilor sale globale prezente de aproximativ 72,2 milioane dolari, acoperind un număr de 95 proiecte în 62 de țări. Numărul guvernelor care contribuie la formarea resurselor Fondului a crescut constant, de la 30 în anul 1950 la 120 în anul 1970.

Situația prezentă dintr-o serie de țări în curs de dezvoltare confruntă F.I.S.E./U.N.I.C.E.F. cu grave probleme de fond. 50 la sută din copiii și adolescenții țărilor în curs de dezvoltare suferă de malnutriție. Aceștia totalizează în prezent peste 900 milioane persoane și se estimează că vor depăși un miliard în anul 1980. Statisticile identifică în aceste țări faptul că aproape o treime din populație, cuprinzînd un important procentaj de copii sub 15 ani, trăiește în cocioabe și bidonville-uri.

Posibilitățile financiare mai mari de care dispune în prezent Fondul fac să se privească cu un optimism sporit perspectivele acțiunii sale viitoare în toate acele domenii de acțiune în care este implicat : lupta contra bolilor, lichidarea subalimentării și a malnutriției, organizarea unor servicii sociale, învățămînt etc.

UNIUNEA INTERNAȚIONALĂ PENTRU TELECOMUNICAȚII (U.I.T.) studiază împreună cu un mare număr de guverne africane ameliorarea telecomunicațiilor pe continent. Proiectele implică peste 33 de state africane, care resimt în mod acut insuficiențele și anomaliile din acest domeniu. Un singur exemplu. De la Nairobi (Kenya) la Bangui (Republica Africa Centrală), nu sînt mai mult de 2 000 kilometri. Și cu toate acestea, legătura telefonică între cele două centre se realizează printr-o rețea foarte complicată, trecînd prin Londra și Paris, și însumînd 14 000 km.

Încă din anul 1968, în cadrul unei reuniuni comune, reprezentanți ai Comisiei Economice pentru Africa (C.E.A.) și ai U.I.T. au cerut Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (P.N.U.D.) să finanțeze un studiu preliminar privind ansamblul problemelor existente și tendințele de creștere. La sfîrșitul lui 1969, specialiști ai U.I.T. și-au început activitatea la Addis Abeba și Abidjan. Datele furnizate de cercetările preliminare au permis identificarea circuitelor viitoarei rețele panafricane (cuprinzînd deopotrivă legăturile terestre, ca și cele prin intermediul sateliților). Investițiile necesare echipamentului și punerii în funcțiune a rețelei panafricane de telecomunicații, care ar urma să aibă loc la sfîrșitul anului 1975, se cifrează potrivit unor calcule orientative, la 80 de milioane dolari.

LA PARIS, UN NUMĂR DE 30 DE EMINENȚI AFRICANIȘTI, REUNIȚI ÎN CADRUL UNUI COMITET ȘTIINȚIFIC INTERNAȚIONAL, au dezbătut chestiuni ținînd de redactarea Istoriei generale a Africii, a cărei apariție este programată, sub auspiciile U.N.E.S.C.O., pentru anul 1973. Sinteză a civilizațiilor care s-au dezvoltat pe acest continent, a relațiilor istorice între diversele sale regiuni și a schimburilor culturale între continentul african și alte părți ale lumii, Istoria generală a Africii, concepută în opt volume, apare ca o însemnată contribuție la completarea perspectivei istorice generale asupra dezvoltării umanității, perspectivă atîta timp incompletă prin ignorarea trecutului unor vaste regiuni ale lumii.

LA SEDIUL O.N.U.

Un aspect de la ceremonia transmiterii primelor scrisori de credit în beneficiul Fondului Națiunilor Unite pentru combaterea stupefiantelor

Rubrică realizată de
George G. POTRA

AUTORI MILITARI AMERICANI DESPRE „POLITICA DE FORŢĂ"

O serie de studii recente*) consacrate rolului puterii şi politicii de forţă în viaţa internaţională contemporană au stîrnit o dezbatere deosebit de semnificativă pentru deplasările de poziţii din lumea academică şi universitară americană, care încep să afecteze şi autori militari.

Pentru climatul în care se desfăşoară dezbaterea este caracteristic modul în care Hans Morgenthau, teoretician al puterii în politica internaţională, îşi prefaţează lucrarea : „Poate părea banal să reafirmăm o dată mai mult că America se află în chinurile unei crize — sau mai curînd ale unei serii de crize — care ameninţă existenţa ei ca societate civilizată şi ca sistem politic liberal, democratic, mai serios decît toate cele precedente".

Literatura pe aceste teme este deosebit de prolifică în ultima vreme. Adam Yarmolinski a publicat o carte **The Military Establishment : Its Impact on American Society** („Establishment"-ul militar : influenţa lui asupra societăţii americane), iar Richard Kaufman a scris despre **The War Profiteers** (Profitorii războiului). Această latură a problemei este mai bine cunoscută şi, în afara datelor şi faptelor pe care le conţin, aceste cărţi nu aduc nimic nou. Am hotărît de aceea să ne ocupăm de două cărţi care prezintă interes atît prin faptul că exprimă poziţii opuse în problema politicii de forţă, cît şi prin aceea că autorii lor sînt militari.

Alternativă la Armageddon este scrisă de doi ofiţeri superiori americani, generalul White şi colonelul Yale, în colaborare cu generalul vest-german von Manteuffel, şi are o prefaţă semnată de generalul Lemnitzer, fost preşedinte al şefilor de stat-major ai S.U.A. şi comandant al forţelor N.A.T.O. în Europa.

Apărută ca o reacţie la „împotmolirea militară din Vietnam", cartea susţine că alternativa la un război care a devenit nehotărît, târîgănat, dezbinator şi scump, datorită îngrădirilor politice şi lipsei de sprijin popular, ar fi războiul-fulger, un fel de „blitzkrieg" modern, preferabil şi nu neapărat fără folosirea armelor nucleare.

Departe de a se rezuma la cazul Vietnamului, „Alternativa" tinde să formuleze o nouă doctrină militară pentru intervenţii sau războaie îndreptate împotriva unei mişcări naţional-liberatoare. Cu cinism, dar şi cu disperarea cauzată de eşec, autorii declară pe şleau că „victoria" într-un război ca acela din Vietnam reclamă distrugerea fizică a poporului în cauză. Nu există o altă cale de „cîştigare" a unui război de eliberare naţională — conchid ei. Aceasta fiind situaţia, este mult mai economic să distrugi pe inamic cu o lovitură, decît bucată cu bucată. Iată în esenţă **mesajul** acestei simbioze teoretice americano-naziste.

Cartea cuprinde şi o argumentare istorică, făcînd un fel de inventar al doctrinelor militare de-a lungul vremilor. Momentul critic, desigur, s-a produs la sfîrşitul anilor '50, cînd doctrina „represaliilor masive", bazată exclusiv pe arme atomice, devenise perimată datorită vulnerabilităţii create de dezvoltarea arsenalului strategic. Războiul global se transformase într-un pericol de moarte pentru imperialism — generatorul său. Politica de mare putere ajunsese într-un impas. Se făcea simţită nevoia unei noi doctrine militare, a unei doctrine menite să permită, chiar şi în noile condiţii, folosirea forţei şi ameninţarea cu folosirea forţei ca instrumente ale politicii externe de mare putere.

Cartea lui Henry Kissinger **Arme nucleare şi politica externă** (1957) recomanda „războiul nuclear limitat". Dar curînd a devenit evident chiar şi autorului că, în actuala configuraţie a politicii mondiale, un război nuclear, o dată declanşat, nu poate fi limitat ; concluzia a fost doctrina „războiului local limitat", cu folosirea armelor convenţionale, aplicată în prezent în Indochina. Doctrina oficială globală a devenit însă „riposta flexibilă", formulată de generalul Maxwell Taylor, care prevede o varietate de mijloace potrivit situaţiei date, adică atît pentru un război nuclear, cît şi pentru unul cu arme convenţionale, inclusiv pentru un război de guerilă.

White, Yale şi von Manteuffel se declară în favoarea acestei doctrine, cu condiţia ca ea să fie aplicată în stil război-fulger. Fiind militari, fără reticenţe politice, ei nu ascund că formula lor se aplică intervenţiilor militare în Asia, Africa şi America Latină, deoarece într-un război între puteri nucleare, la „blitzkrieg" se poate răspunde cu „blitzkrieg".

Pentru ca doctrina lor să sune modern, ei se ocupă sistematic de rolul informaticii şi al ordinatoarelor electronice în războiul modern, dar principiul lor fundamental este că toate aceste instrumente moderne nu trebuie să afecteze mobilitatea deciziei militare. Maeştrii războiului-fulger din trecut — argumentează ei — „n-ar fi permis ca o avalanşă de informaţii să frîneze mobilitatea şi violenţa atacurilor lor". Cu alte cuvinte, decizia militară trebuie izolată de considerente politice, juridice sau morale — moment caracteristic pentru condiţia în care se desfăşoară politica imperialistă în zilele noastre. Într-adevăr, folosirea puterii pentru a constrînge naţiuni care au dobîndit conştiinţa independenţei şi a demnităţii nu numai că a devenit ineficace, dar provoacă dezbinare şi revulsii în însăşi sînul naţiunii agresoare, aşa cum o dovedesc frămîntările interne din S.U.A. cauzate de războiul din Vietnam.

Tocmai acest proces de eroziune a puterii se află în centrul celei de a doua cărţi, **Militarism S.U.A.**, scrisă de un colonel în retragere, Donovan, în colaborare cu generalul Shoup, fostul comandant al corpului de infanterie marină. Faptul că ambii autori au servit în arma clasică a politicii de intervenţie conferă cărţii lor o dimensiune specială.

Este o carte excepţională, care a surprins nu numai prin curajul de a spune lucruri neconformiste, ci şi prin profunzimea şi larga viziune politică, ceea ce — cum subliniază maliţios un comentator — „nu te aştepţi să găseşti la ofiţeri care au ajuns în posturi de comandă atît de înalte". În opoziţie cu **Alternativa la Armageddon,** cartea lui Donovan şi Shoup pledează pentru recunoaşterea de către militari a realităţii politice a lumii în care operează : „La ora aceasta trebuie să ne fie clar că teoriile contra-insurgenţei, ripostei flexibile şi războiului limitat sînt incapabile să sprijine angajamente politice şi obiective care nu sînt în concordanţă cu realităţile revoluţiilor populare şi războiului neregulat din Asia. Sîntem confruntaţi cu adevărul crud că nu ne putem impune voinţa asupra ordinii politice şi sociale a popoarelor Asiei. Este o revelaţie necruţătoare că există limite ale puterii S.U.A. şi ale capacităţii noastre de a fi poliţai ai lumii".

Departe de a se rezuma la consideraţii de doctrină militară, autorii disecă structura întregului „establishment" militar american, descriind cu competenţă ambianţa socială şi psihologia tipică a acestui mediu. Unele capitole ca „O naţiune de veterani" conţin valoroase analize sociologice. Aflăm astfel că peste 26 de milioane de americani, adică circa 45 la sută dintre adulţi, sînt veterani care au fost afectaţi într-un mod sau altul de serviciul militar, ceea ce se reflectă în climatul naţional. Dinamica complexului militar-industrial este pregnant reliefată în capitolul „Negustorii de arme". Bugetul militar şi contractele cu corporaţiile de armament, influenţa lor asupra politicienilor şi interesele acestora în industria de armament sînt magistral expuse.

Autorii subliniază că prima sarcină naţională este retragerea tuturor trupelor americane din Vietnam. „Noua politică de bază a securităţii naţionale — scriu ei — trebuie să recunoască două fapte fundamentale : 1) Există limite ale puterii Statelor Unite. 2) Statele Unite sînt strategic o putere esenţialmente aviatică şi maritimă, nu o putere terestră".

De asemenea, ei cer ca noţiuni ca „apărarea naţională" sau „patriotism" sau „anticomunism" să fie reevaluate în raport cu lumea reală, încetînd a mai fi nişte formule sacre, folosite de doctrinari şi demagogi pentru a servi interese speciale. Oare o ţară cu 3,4 milioane de ostaşi sub arme, din care 1,2 milioane se află departe de ţărmurile americane, menţine o postură defensivă sau în fapt una agresivă ? — se întreabă Donovan şi Shoup. Cea mai simplă metodă de a controla militarismul este de a reduce bugetul militar şi forţele armate, conchid ei.

Nu este deci de mirare că studiul celor doi militari americani a avut ecou în cercuri atît de largi.

Silviu BRUCAN

*) Col. Wesley W. Yale, Gen. I.D. White, Gen. Hasso E. von Manteuffel : „Alternative to Armageddon", Rutgers, 1970 ; Col. James A. Donovan and Gen. David Shoup : „Militarism U.S.A.", Scribner's, New York, 1970.

PAGINI DIN ISTORIA „RĂZBOIULUI SECRET"

BIROUL 40 DESCIFREAZĂ O ENIGMĂ

În jurul așa-numitului „război secret", al activității desfășurate în anii războiului de serviciile de spionaj și contraspionaj, a proliferat în toate epocile o vastă literatură. Dar nu puține episoade reale petrecute în acest domeniu depășesc uneori puterea de invenție a celor mai imaginativi dintre scriitori. Răspunzînd la solicitările a numeroși cititori, vom publica în paginile revistei un șir de asemenea întîmplări reale din culisele războaielor, reproduse din volumul „Marile istorii ale spionajului", apărut în versiune franceză la editura pariziană „Stock". Inaugurăm acest ciclu în numărul de față, reproducînd povestirea semnată de BARBARA TUCHMAN cu privire la un important „moment secret" din anii primului război mondial.

Se consideră în general că faimosul incident al telegramei lui Zimmermann a contribuit la atragerea Statelor Unite în primul război mondial. La începutul anului 1917, Zimmermann, ministrul afacerilor externe al Germaniei, a trimis ambasadorului său la Ciudad de Mexico un mesaj schițînd planul unui război submarin total, care urma să provoace probabil o declarație de război din partea Statelor Unite. Totodată, el propunea Mexicului să intre în război alături de germani. În schimb, Mexicului i se promiteau „teritoriile pierdute" : Texas, Arizona și Noul Mexic. Textul codificat al mesajului folosea canalul de comunicații pus la dispoziția germanilor de președintele Wilson, cu condiția ca mesajele lor să fie în folosul cauzei păcii, cauză destul de neglijată în 1916...

La Londra, în camera nr. 40 de la cartierul general al serviciului de informații al marinei britanice, un grup de experți „criptanaliști", sub conducerea amiralului Hall, personaj faimos pe vremea aceea, interceptau și descifrau de multă vreme anumite comunicații diplomatice și navale germane. Acești experți au descifrat și telegrama lui Zimmermann și, în modul cel mai calm cu putință, au transmis conținutul ei exploziv Departamentului de Stat american pentru a fi predat președintelui Wilson. În cele ce urmează are loc o reconstituire a evenimentelor petrecute în camera nr. 40, în dimineața în care a fost interceptată telegrama lui Zimmermann.

Primul mesaj din cursul acelei dimineți a căzut din tubul pneumatic în coș cu un zgomot care nu era nici mai mult nici mai puțin fatidic ca de obicei. Ofițerul serviciului de informații al marinei britanice a deșurubat cartușul și a examinat radiotelegrama germană interceptată pe care o conținea, fără să remarce nimic deosebit. După o privire rapidă, care i-a arătat că codul mesajului nu era acela al marinei germane, l-a trimis la Secția politică și nu s-a mai gîndit la el. Aceasta se întîmpla la 17 ianuarie 1917, după 30 de luni de război.

În dimineața aceea, în biroul treburilor politice, denumit Biroul 40 — și care se ocupa cu cele mai secrete probleme ale guvernului britanic — erau de serviciu doi civili. Unul dintre ei era reverendul William Montgomery, un om foarte cultivat, înalt, cu părul cărunt ; celălalt se numea Nigel de Grey, un tînăr de 31 de ani, pe care guvernul îl „împrumutase" de la editura William Heinneman, deoarece era un bun cunoscător al literaturii ermetice. Pe atunci, nici unul nici celălalt nu-și închipuiau, firește, că vor fi „autorii" unui eveniment istoric.

De Grey a despăturit documentul interceptat : era un eșafodaj de coloane în cifre arabe, dispuse în grupuri de cîte patru și cinci, cu cîteva grupuri din trei cifre. Mute și aparent inofensive, cifrele nu lăsau cîtuși de puțin să se ghicească faptul că ascundeau o eventuală soluție la impasul în care se afla războiul. De Grey a remarcat doar că mesajul era neobișnuit de lung : peste o mie de grupuri de cifre.

Era o dimineață cenușie și tristă, ca și gîndurile lor în acea a treia iarnă de război.

Francezii și britanicii erau epuizați, dar nici situația inamicului nu era mai bună. Germanii ajunseseră să mobilizeze copii de 15 ani și să astupe prin măsuri draconice breșele care se iveau în edificiul imperial. Propunerea de a se trece la tratative, avansată cu cîteva săptămîni în urmă de guvernul german, nu fusese decît o stratagemă a statului major general pentru a impune frontului intern și Austriei șovăielnice un surplus de răbdare și de sacrificii. În orice caz, Biroul 40 atribuia propunerii acest mobil nemărturisit, deoarece pînă atunci nu exista nici un motiv să se creadă că liderii germani erau mai puțin hotărîți decît aliații să obțină o victorie totală.

Anglia era foarte curajoasă, dar nu mai avea bani și, lucru mai grav, nu mai avea idei. Noii conducători reveneau pe cărările bătătorite ; nici nu se mai întrebau dacă trebuiau să încerce încă o dată o străpungere a frontului de vest. Nu se întrevedea nici un fel de ieșire.

Așadar, în camera lor de lucru, Montgomery și de Grey s-au apucat să examineze grupurile compacte de cifre pe care trebuiau să le transforme în cuvinte, fără speranța de a obține altceva decît o nouă piesă din dosarul abundentei corespondențe care era interceptată de cîtva timp între Berlin și Washington, în legătură cu problema unor tratative de pace. Era visul scump ol președintelui Wilson. Hotărît să pună capăt războiului, el își îmbrăcase ochelari de cal și pornise în căutarea unei păci de compromis, ignorînd voința neclintită a celor două tabere de a nu consimți la nici un compromis. Berlinul întreținea conversația cu Wilson numai pentru a-i menține neutralitatea, dar conversația îi exaspera pe aliați. Ei nu așteptau din partea Americii o mediere, ci declanșarea puterii ei uriașe, proaspete și neatinse. Numai acest lucru putea să arunce în aer zidul de care se loveau ei. Arme, bani, nave, soldați — tot ceea ce lipsea aliaților epuizați, ei așteptau din partea Americii. Dar Wilson nu se clintea. Privind impasibil prin ochelarii săi de cal, se mulțumea să dea lecții ambelor tabere. Se părea că nimic nu putea să hotărască America de a lua poziție înainte ca Europa distrusă să piardă orice speranță de reînviere.

Privirea lui de Grey a fost atrasă deodată de grupul de cifre din capul mesajului — 13042 — în care a recunoscut o variantă a „grupului 13040", indicativul codului diplomatic german. I-a comunicat observația lui Montgomery, care a deschis seiful și a scos un dosar. Judecînd după felul în care l-a întins tovarășului său, el părea să manipuleze o sticlă cu eticheta „OTRAVĂ" ! Pe coperta dosarului nu se vedeau oase încrucișate sub un craniu, și totuși dosarul avea o istorie presărată de schelete deoarece, pentru a aduna foile sale, se dragase fundul mării și cursese sînge. Era o copie a codului german 13040. Montgomery a mai luat din seif un alt dosar cuprinzînd toate informațiile adunate de Biroul 40 cu privire la variantele acestui cod. Datorită unei clasări meticuloase și confruntării a sute de mesaje interceptate, ei reușiseră să elucideze variantele și să realizeze o dublură rudimentară a „cheii" pentru cazuri asemănătoare cu acela care se prezenta în acea zi.

Cei doi au încercat la început să descifreze semnătura, deoarece ea putea să le furnizeze o pistă în ce privește natura mesajului. Un număr din seria 90000 — 97556 apărea pe ultimul rînd, exact înainte de cele două grupuri finale. Numerele mari de acest ordin erau rezervate în general de către cifrorii germani numelor proprii. Bazîndu-se pe reconstituiri anterioare consemnate în documentele lor, Montgomery și de Grey au lucrat asupra numărului 97556. Docil, ca sub efectul unei baghete magice, numărul s-a schimbat în nume, un nume care de altfel le era bine cunoscut : Zimmermann, ministrul de externe al Germaniei.

Reluînd mesajul de la început, au trecut la depistarea destinatarului dar, în loc de un nume propriu, primele cuvinte apărute au fost : „Foarte secret", iar imediat, în continuare : „Pentru informarea personală a Excelenței voastre". De vreme ce mesajul avea ca destinație Washington, „excelența" în chestiune trebuia să fie ambasadorul german în această capitală, contele von Bernstorff.

Nu era decît o simplă corespondență de rutină — cel puțin aceasta era impresia celor doi experți britanici în momentul precis în care și-a făcut apariția un cuvînt insolit : „Mexic". Întrebîndu-se ce ar putea spune germanii despre Mexic, ei au continuat să lucreze cu un interes sporit, descifrînd cuvîntul „aliantă" și mai departe, de data aceasta uimiți, cuvîntul „Japonia", repetat de altfel și într-o frază în care se deslușea „noi și Japonia". Cei doi s-au privit unul pe altul, zguduiți amîndoi de o ipoteză fantastică. Era oare posibil ca Japonia, una din puterile aliate, să fie pe cale de a trece de cealaltă parte a baricadei ? Îndîrjiți, au reluat „atacul", în timp ce mîinile lor transcriau febril descoperirile făcute. Paginile cărții de cod zburau

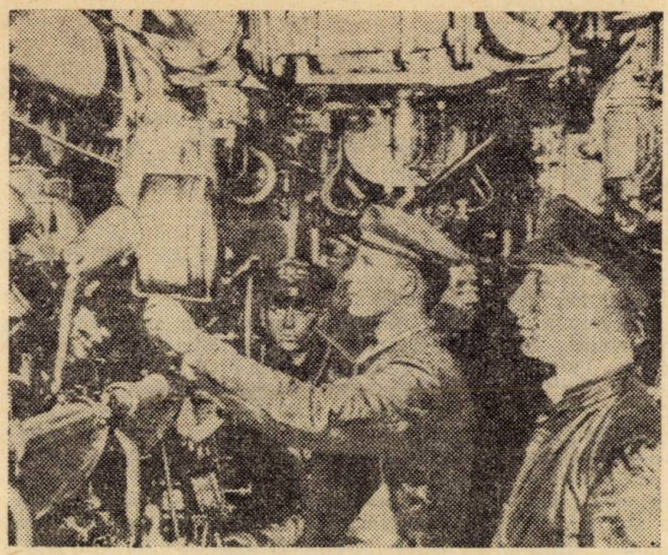

SUBMARIN GERMAN ÎN 1917
Un „Verdun naval" care n-a mai avut loc

mototolite jur-împrejur din pricina agitației celor doi, în timp ce foile de hîrtie se umpleau cu cuvinte examinate, apoi respinse, pînă cînd au început să se formeze fragmente de frază. În sfîrșit, după două ore, în ciuda a numeroase lacune, s-a desprins o versiune inteligibilă.

Aceasta se împărțea în două părți, mesajul cuprinzînd de fapt două telegrame distincte. Prima — care era și cea mai lungă, adresată lui Bernstorff — informa asupra intenției Germaniei de a trece la un război submarin „total", începînd de la 1 februarie 1917, hotărîre așteptată cu îngrijorare de către aliați încă de mai multe luni. Un război „total" însemna că submarinele germane vor scufunda fără avertisment toate vasele comerciale, neutre sau inamice, pe care le-ar întîlni în zonele de război. Bernstorff primea instrucțiunea de a nu comunica această hotărîre guvernului Statelor Unite înainte de 1 februarie, ziua precisă în care urmau să fie lansate torpilele. Prevăzînd intrarea în război a americanilor, ca replica probabilă la ofensiva submarinelor, germanii adăugaseră o altă telegramă. Era alcătuită din 155 grupuri de cifre și avea următorul antet : „Berlin către Washington. W 158, 16 ianuarie 1917. Foarte secret. Pentru informarea personală a Excelenței voastre și pentru a fi transmisă pe o cale sigură reprezentantului imperial în Mexic".

Din mesajul (purtînd mențiunea „Nr. 1") destinat reprezentantului german în Mexic, von Eckhardt, rezulta, în versiunea încă incomplet descifrată, următorul text :

AVEM INTENȚIA CA LA 1 FEBRUARIE SĂ ÎNCEPEM RĂZBOIUL SUBMARIN TOTAL. PROCEDÎND ASTFEL VOM ÎNCERCA TOTUȘI SĂ MENȚINEM NEUTRALITATEA AMERICANĂ... (?) DACA NU SE POATE (? SĂ OBȚINEM ACEST LUCRU) PROPUNEM (? MEXICULUI) O ALIANȚĂ PE URMĂTOAREA BAZĂ : (SOLIDARITATE PENTRU) CONTINUAREA RĂZBOIULUI (SOLIDARITATE PENTRU) NEGOCIEREA PĂCII... EXCELENȚA VOASTRĂ VA TREBUI SĂ INFORMEZE IMEDIAT PE PREȘEDINTELE MEXICULUI ÎN SECRET (? CĂ NE AȘTEPTĂM) LA RĂZBOI CU STATELE UNITE (POSIBIL)... (JAPONIA) ȘI ÎN ACELAȘI TIMP SĂ NEGOCIEM ÎNTRE NOI ȘI JAPONIA... VĂ RUGĂM SA SPUNEȚI PREȘEDINTELUI CĂ... SUBMARINELE NOASTRE... VOR OBLIGA ANGLIA SA SEMNEZE PACEA PESTE CÎTEVA LUNI. CONFIRMAȚI PRIMIREA. ZIMMERMANN.

„Decriptorii" abia îndrăzneau să creadă ce citeau. De fapt, Zimmermann furnizase Biroului 40 pîrghia care putea să pună în mișcare Statele Unite. Mexicul era deopotrivă principala zonă de investiții a Statelor Unite în străinătate și principala sursă a neplăcerilor lor, o țară unde, în cursul ultimilor trei ani, forțele armate ale S.U.A. lansaseră de două ori expediții și în care, chiar atunci, 12 000 de soldați ai generalului Pershing erau puternic angajați. Statele Unite erau de asemenea foarte susceptibile în ce privește Japonia. În asemenea împrejurări, spectaculoasa propunere a lui Zimmermann urma să aibă efectul unei bombe sub fotoliul neutralist al Unchiului Sam.

În telegramă mai rămînea o serie nedescifrată de 30 de grupuri de cifre care refuzau cu încăpățînare să dezvăluie celor doi examinatori cel mai mic secret. Iar ei nu puteau să ghicească faptul că tocmai acele grupuri de cifre conțineau elementul cel mai exploziv al mesajului. Abia după săptămîni de eforturi răbdătoare, Montgomery și de Grey au fost în stare să reconstituie această serie, descoperind astfel că ea conținea promisiunea Germaniei de a ajuta Mexicul „să recucerească teritoriile pierdute — Texas, Arizona și Noul Mexic.

În orice caz, încă din prima zi, descoperirea făcută de cei doi experți era suficientă pentru a declanșa o intervenție imediată. Cazul era de resortul directorului spionajului naval (D.N.I.), amiralul Hall. Montgomery a ieșit în fugă din birou pentru a-l căuta. Cînd s-a întors, era însoțit de un om mic de statură și roșu la față, a cărui ținută impozantă se potrivea cu galoanele de amiral pe care le avea pe mînecă.

„Ce ? Zimmermann ?" a spus amiralul Hall în timp ce privirea sa sărea cu cel mai mare interes de la un rînd la altul. În timp ce citea, ticul datorită căruia fusese supranumit „Hall clipitorul" se accelera, trupul său scund și îndesat părea să devină și mai dolofan, ochii săi albaștri lansau pur și simplu fulgere, părul alb parcă se zburlise în jurul cheliei sale trandafirii.

Hall a înțeles imediat că avea în mînă știrea unui pericol de moarte și, în același timp, a unui miracol posibil. Numai miracolul intrării în război a Americii putea să îndepărteze pericolul unei agresiuni submarine totale care, o dată dezlănțuită, putea avea rezultatul dorit de germani : separarea aliaților de sursele lor de aprovizionare înainte ca americanii să aibă timp să mobilizeze, să antreneze și să transporte o armată pentru a-i ajuta. Și germanii mizau într-adevăr pe o asemenea împrejurare.

Hall știa de luni de zile că lucrurile vor ajunge aici, că submarinul nu fusese destinat niciodată rolului cavaleresc pe care dorea să i-l atribuie președintele Wilson. A cere — așa cum preconiza Wilson — ca submarinul să iasă la suprafață pentru a-și avertiza prada înainte de a o scufunda, ca el să se ofere drept țintă în cazul în care această pradă ar trage prima, însemna a lua în derîdere propria sa misiune. Hall știa că germanii acceptaseră la început constrîngerile wilsoniene nu din cauza forței morale care ar fi emanat din predicile dactilografiate de președinte la mașina lui de scris personală, ci numai deoarece ei nu aveau suficiente submarine pentru a-și impune voința. Dar ulterior, așa cum Hall știa de asemenea foarte bine, atelierele din Kiel scuipaseră flăcări zi și noapte, construind submarine cu cea mai mare viteză posibilă, pentru a atinge obiectivul de 200 de nave necesare Germaniei spre a da semnalul unui Verdun naval (aluzie la bătălia de la Verdun — n.t.) care, spera ea, va îngenunchea Marea Britanie. Telegrama descifrată în ziua aceea arăta că cele 200 de unități aveau să fie gata în curînd.

„Două săptămîni", a spus Hall cu voce tare. Peste două săptămîni va fi 1 februarie. Această dată din telegrama lui Zimmermann îi sărea în ochi în momentul în care efortul de război britanic era oricum încordat la maximum, din Persia pînă la Marea Mînecii, de-a lungul întregii ei linii vitale de aprovizionare. „Vom obliga Anglia ca peste cîteva luni să semneze pacea", afirma Zimmermann la sfîrșitul mesajului. Și Hall știa că nu era o vorbă goală.

Hall a încercat să judece de pe poziția germanilor. Ei își asumaseră un risc calculat, perfect conștienți că războiul total îl va scoate din vizuina sa pe dragonul de la Casa Albă. Ajunseseră probabil la certitudinea că submarinele vor scufunda nave mai repede decît vor fi mobilizați soldații americani, fără să mai vorbim că exista chiar posibilitatea ca americanii să nu mobilizeze deloc, iar în acest caz meritau într-adevăr să rîste. Dar Hall avea acum în mînă un argument zdrobitor, pe care îl datora... lui Zimmermann însuși, argument datorită căruia îi putea determina pe americani să se hotărască.

Hall înțelegea foarte bine de ce Zimmermann trimisese această telegramă. În cazul în care America răspundea la amenințarea submarină declarînd război Germaniei, el voia să-i provoace suficiente necazuri pentru a o imobiliza pe propriul ei continent. Aceasta era lovitura abilă și inteligentă care se impunea, iar el încerca să dea o asemenea lovitură vizînd în mod direct Mexicul și Japonia, două țări a căror veche dușmănie față de Statele Unite promitea că ele aveau să-i atace cu promptitudine pe americani. Era într-adevăr un plan abil !

Da, germanii sînt vicleni, și-a spus Hall, zîmbind în sinea lui, dar destinul a hotărît să-i lipsească totuși de un strop de viclenie : anume acela de a presupune să inamicul putea să fie și el viclean. Încredințați că codul lor atinge perfecțiunea, germanii îl foloseau fără să-l fi modificat din prima zi a războiului, fiind siguri că era inviolabil. Dar cînd duci un război, nu trebuie să fii sigur niciodată de nimic, s-a gîndit Hall, plin de bună dispoziție la ideea că orice mesaj al germanilor poate fi smuls eterului și încredințat spre descifrare Biroului 40.

Evenimentele ulterioare i-au dat dreptate lui Hall. La scurtă vreme după ce experții săi descifraseră prețiosul mesaj, Statele Unite declarau război Germaniei.

L'EXPRESS

PARIS

ÎN VÎLTOAREA SONDAJELOR

„DACĂ trebuie să cazi atît de jos, este mai bine să se întîmple acum". Astfel comentează directorul secţiei de informare a Casei Albe, Herbert Klein, ultimul sondaj în legătură cu popularitatea preşedintelui. Numai 28 la sută din americani mai sînt dispuşi să-i acorde încredere, faţă de 60 la sută în urmă cu doi ani. Este adevărat că alegerile prezidenţiale au loc abia în noiembrie 1972, dar 18 luni reprezintă un răstimp scurt pentru a răsturna curentul.

Recenta aventură din Laos a reamintit Americii că războiul nu s-a terminat. Indicii economici spulberă promisiunile de redresare. „Majoritatea ideologică", pe care Administraţia afirma că ar fi cucerit-o în Senat în noiembrie, s-a prăbuşit la prima suflare de vînt: rafala care a luat cu ea proiectul avionului supersonic de transport.

Preşedintele doreşte să pară impasibil în orice împrejurare. Acelora care fac pronosticul că nu se va prezenta din nou la alegeri, le răspunde că nu are intenţia să se lase ucis de sondaje, aşa cum pînă în prezent nu a trăit datorită lor. Între timp, Nixon acordă tot mai multe interviuri. Vorbeşte despre copilăria sa de quaker, despre morala sa, despre familia sa. Interviurile nu reprezintă însă un succes. Sondajele arată că telespectatorii preferă spectacolul la modă sau ultimul film. Un consilier al Casei Albe a declarat că, dacă americanii l-ar cunoaşte mai bine pe preşedinte, l-ar iubi. Dar ei nu sînt curioşi...

Un politician idealist, Allard Loewenstein, fost membru al Camerei Reprezentanţilor din partea statului New York, organizase în 1967, în cadrul Partidului democrat, o „rebeliune" împotriva lui Lyndon Johnson. Împreună cu cîţiva republicani liberali, înfrînţi ca şi el în alegeri, el vrea să declanşeze acum o mişcare similară împotriva lui Richard Nixon şi pregăteşte o reluare a psihodramei sale: „Cum să scapi de un preşedinte".

Despre Edmund Muskie, candidat potenţial la preşedinţie din partea Partidului democrat, s-a spus că e iubitor de înţelepciune şi de raţiune. Nu ar putea concepe că politica este arta de a se lua la trîntă în public. O campanie electorală în statul său, rămas în mare măsură ferit de poluare, de conflicte rasiale şi de presiunea tinerelor generaţii, reprezintă aproape o călătorie în trecut, spre epoca „democraţiei agrare" a lui Thomas Jefferson. Se irită cînd i se pune o întrebare impertinentă şi nutreşte suspiciuni faţă de ziarişti.

La începutul anului, întors dintr-o călătorie în Orientul Apropiat şi în Europa, a convocat totuşi presa. Avea un motiv important: senatorul George McGovern, copilul teribil al Partidului democrat, îşi anunţase candidatura la preşedinţie. În ce-l priveşte, Muskie nu a proclamat-o pe a sa nici acum în mod oficial. Atunci, la conferinţa de presă, a vorbit timp de o oră cu o curtoazie neabătută despre problemele lumii. Era aproape ca o conferinţă a Departamentului de Stat. În asemenea măsură încît un ziarist l-a întrebat în cele din urmă dacă există vreun subiect asupra căruia senatorul nu este de acord cu Administraţia. Muskie a răspuns că, un an înainte, votase împotriva instalării sistemului de rachete antibalistice.

Această prudenţă îi foloseşte. Potrivit ultimelor sondaje, el conduce faţă de Nixon cu 44 contra 39 la sută. Tot faţă de Nixon (sondajele americane prezintă candidaţii doi cîte doi), McGovern, care denunţa încă din 1965 războiul din Vietnam, ar obţine 34 contra 45 la sută, ceea ce de altfel nu este rău, ţinînd seama de puţina recunoştinţă pe care o suscită cîteodată profeţii nenorocirilor. Se consideră că, pentru a învinge în 1972, candidatul democrat va trebui să urmeze aceeaşi politică pe care Nixon a folosit-o în 1968 — adică să se expună cît mai puţin nemulţumirilor opiniei publice, deci să exprime cît mai puţine păreri şi să se bizuie pe uzura regimului la putere pentru a doborî un adversar.

Maestru în acest joc, Nixon mai ştie însă şi că, în cele din urmă, partida este ameninţată să se înece în indiferenţă, cu atît mai mult atunci cînd începe atît de devreme. Din partea democraţilor, cine s-ar putea prezenta dacă nu Muskie? Senatorii Hubert Humphrey, Harold Hughes, Henry Jackson? Toţi, cu excepţia celui dintîi, sînt complet necunoscuţi marelui public. Nixon are răspunsul lui: „Democraţii nu pot recurge decît la Edward Kennedy". Şi, ca şi cum i-ar da dreptate, pentru prima oară de la scandalul de pe insula Chappaquiddick, legat de numele lui Ted Kennedy, un alt sondaj arată că „Ted" se află înaintea lui Muskie cu cîteva puncte. Pentru Nixon, el este adversarul visat, adversarul cel mai vulnerabil: toate femeile vor vota împotriva lui, în memoria lui Mary Jo Kopechne, secretara care s-a înecat în automobilul condus de el.

Aşa merge politica americană, vulnerabilă la accidentele de parcurs: căci nici unul din cele două partide nu dispune în ţară de o majoritate stabilă. Nixon nu a reuşit să şi-o creeze din pricina recesiunii economice şi a războiului din Vietnam. Democraţii care, de la Roosevelt încoace, îşi bazaseră poziţiile pe o coaliţie a minorităţilor defavorizate, a clasei muncitoare şi a conservatorilor din Sud, asistă acum la fărîmiţarea ei.

Sudul s-a schimbat şi se împarte între rasiştii lui George Wallace şi o nouă generaţie politică, mai progresistă. Cît despre clasa muncitoare, în nemulţumirea ei nu scuteşte de critică nici pe liberali. Un conducător al centralei sindicale A.F.L.—C.I.O. ne-a declarat: „Ei sînt de conivenţă cu sistemul fiind beneficiarii lui şi nu s-au preocupat deloc să combată politica economică a acestui sistem. Ei disprefuiesc complet sentimentele clasei muncitoare. Ne numesc «slobs» (oameni jalnici — n. trad.), dar «slobii» nu se vor lăsa păcăliţi de snobi, care nu au nici un contact cu realitatea şi trăiesc la adăpostul marilor societăţi".

Totuşi, la alegerile din 1968, sindicatele s-au mobilizat în ceasul al unsprezecelea pentru Humphrey, care era cît pe-aci să cîştige. Ce vor face de data aceasta? Muskie? „Este cam prea neutru. Vom vedea. Am putea să şi mergem la pescuit în ziua alegerilor".

Jacques BOETSCH

EDMUND MUSKIE
Un candidat potenţial şi... prudent

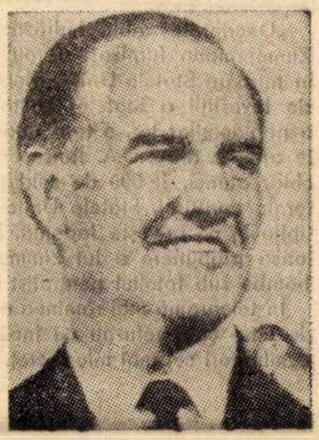

GEORGE McGOVERN
„Copilul teribil" al Partidului democrat

The New York Times

ARGENTINA: INTENȚIILE NOULUI PREȘEDINTE

LUCRUL cel mai important în privința noului șef al statului argentinian, generalul-locotenent Alejandro Lanusse, este că, după cum se pare, ar vrea să facă pace cu Juan Peron, bătrînul dictator care a fugit în străinătate după ce fusese răsturnat de la putere în 1955. Lanusse, un bărbat voinic și îndesat, cu păr alb și înfățișare aspră dar amabilă, a suferit personal de pe urma dictaturii lui Peron. Din 1951 pînă în 1955, a fost întemnițat și chiar silit să poarte hainele obișnuite de deținut, în urma participării sale la o lovitură de stat eșuată împotriva lui Juan Peron. Dar acum, cînd, la vîrsta de 52 de ani, este președintele republicii, ca rezultat al propriei sale lovituri de stat, vrea să uite trecutul și să se concentreze asupra viitorului.

Om foarte discret, generalul s-a străduit pînă în prezent să-și limiteze proclamațiile, deși a început deja refacerea partidelor politice și s-a angajat să mențină libertatea presei. Chiar și așa, s-ar putea ca opiniile sale definitive să surprindă, ba chiar să uimească pe măsură ce devin cunoscute.

Cea mai importantă dintre ele este hotărîrea de a crea, de îndată ce va considera posibil, un consens în rîndurile poporului pentru a restabili democrația civilă normală.

Generalul consideră că majoritatea peroniștilor doresc reforme sociale și securitate economică și, în acest sens pur teoretic, este de părere că atît ei cît și Peron au dreptate. Conflictul său cu dictatorul, pentru care a suferit persecuții, fusese provocat de metodele autoritare ale lui Peron și nu de obiectivul afirmat al acestuia de a se preocupa de soarta maselor. În consecință, deși continuă să se opună energic tiraniei lui Peron, care — afirmă el — este contrară tradițiilor democratice înrădăcinate ale Argentinei, Lanusse pare să fi hotărît să nu se mai gîndească la trecutul politic sumbru din ultimele decenii.

Privind numai spre viitor, el a hotărît că singura cale de a uni națiunea pentru a restabili democrația este să-i apropie pe peroniști de adversarii lor. În consecință, el este dispus să discute cu peroniștii și cu conducătorii neoperoniști din Argentina, atît timp cît au față de el o poziție constructivă, privind în viitor și nu formulînd reproșuri. În plus, el este gata să meargă și mai departe și să facă un lucru pe care nici un șef de stat argentinian nu s-a gîndit să-l ia în considerație de la răsturnarea dictaturii lui Peron. Este dispus să-l primească pe Peron însuși, dacă acesta dorește să discute cu el despre viitorul Argentinei.

Iată desigur o poziție îndrăzneață, dar aproape la fel de sigur că ea este unica poziție care are vreo șansă de a duce la genul de consens considerat de Lanusse necesar pentru restabilirea democrației. Rămîne de văzut cum va răspunde Peron, fie personal, fie în mesajele pe care le trimite mereu adepților săi din Argentina.

De la Peron încoace, comandamentul armatei s-a opus energic peronismului și a intervenit ori de cîte ori el amenința să revină la putere. Așadar, poziția lui Lanusse este absolut nouă. Totuși, Peron și peroniștii nu trebuie să interpreteze greșit importanța ei.

În esență, președintele Argentinei pare să dorească să înlăture repede armata din viața politică. Dar, în acest scop, el consideră necesar ca generația care a ajuns la maturitate după înlăturarea dictatorului, dar care continuă să practice mistica din jurul numelui său, să se alăture antiperoniștilor pentru crearea unui climat național mai armonios.

Lanusse are aici atît un mobil personal cît și un mobil mai general. Eroul său preferat, ceea ce nu surprinde, este José de San Martin, care a condus războiul de independență împotriva Spaniei și a obținut libertatea pentru această parte a Americii de Sud. Cînd San Martin a considerat că nu mai este esențial pentru destinele țării sale, s-a retras în tăcere în Franța. Lanusse nu tînjește la exil, dar ar vrea să se retragă — atunci cînd va considera că poate să facă acest lucru — din palatul prezidențial, care în ultimii ani a avut mult prea puțini ocupanți civili.

C. L. SULZBERGER

LE NOUVEL OBSERVATEUR
PARIS

SPRE FOLOSUL CUI?

LANUSSE ȘI COLABORATORII SĂI
Pentru un dialog cu peroniștii ?

DE O LUNĂ, reuniunile guvernului francez sînt dominate de aceeași întrebare. În plus, în fiecare săptămînă, ea constituie obiectul unui consiliu interministerial. Aceasta nu înseamnă însă că întrebarea e pe cale să fie rezolvată. Cum va reuși economia franceză ca, în cursul fiecăruia din cei cinci ani următori, să economisească suma de 70 700 000 000 franci necesară pentru cel mai ambițios plan de dezvoltare industrială din istoria țării ?

Într-adevăr, obiectivul pe care și l-a stabilit guvernul, obiectiv născut sub semnul „imperativului industrial" și al „noii societăți", este pur și simplu de

→

a dubla în zece ani capacitatea industriei franceze. Pentru a reuşi, al VI-lea plan urmăreşte să sporească anual în medie cu 7,2 la sută capacitatea industrială a Franţei. Potrivit experţilor, o asemenea creştere presupune ca investiţiile denumite productive să sporească cu 9,5 la sută anual şi ca formarea de capital (ceea ce în mod curent se numeşte profit) să fie, în 1975, cu sută la sută mai mare decît în urmă cu cinci ani.

Aceste cifre pot părea spectaculoase dar ambiţia, în sine, nu e exagerată : Franţa este o ţară subindustrializată. Industria ei de construcţii electrice, de pildă, nu reprezintă decît o treime din cea a Germaniei occidentale (o cifră de afaceri de 26 miliarde franci în 1970, faţă de 78 miliarde dincolo de Rin) ; industriile ei mecanică şi chimică nu cîntăresc nici ele mai greu comparativ.

Planul de industrializare accelerată este cu atît mai urgent cu cît este tardiv. În mai multe ramuri (maşini de calculat pentru birouri, industria de mobile, o parte a industriei alimentare etc.), piaţa internă a Franţei a fost acaparată de producătorii străini. Se pune problema de a evita ca o asemenea situaţie gravă să se producă şi în alte ramuri ameninţate, în primul rînd maşinile-unelte, ordinatoarele, industria grea, construcţiile energetice de mare amploare.

În caz contrar, economia franceză ar cunoaşte aceeaşi degringoladă ca aceea britanică şi aceeaşi agravare, foarte rapidă, a şomajului (în momentul de faţă, în Marea Britanie există 800 000 de şomeri). Sau chiar şi mai rapidă : într-adevăr, exodul de la sate, care în Marea Britanie s-a terminat de multă vreme, este în Franţa de 150 000 de persoane active anual. În plus, populaţia franceză capabilă de muncă sporeşte anual cu 150 000 persoane. Nu este uşor. Căci, cu cît marea industrie se dezvoltă mai repede, cu atît mica industrie este mai periclitată. Or, cea de a doua foloseşte mult mai multe braţe de muncă decît prima. În plus, în anumite ramuri ale industriei se produce o reducere a locurilor de muncă : în textile, confecţii, mine de cărbuni în special se reduc efectivele. Pentru a evita, tocmai din cauza modernizării accelerate a industriei, o creştere vertiginoasă a şomajului, noile industrii avansate ar trebui să se dezvolte mult mai repede decît se reduc industriile şi întreprinderile tradiţionale. Aceasta reclamă multe capitaluri. De unde vor fi luate ?

Un grup de lucru al planului a prezentat recent rezultatul calculelor sale în legătură cu această întrebare. El propune ca rata de autofinanţare a investiţiilor industriale să fie sporită la 77 la sută (faţă de 73 la sută anul trecut) şi ca depunerile la bănci şi case de economii să capete un impuls fără precedent : piaţa capitalurilor ar urma să furnizeze în 1975 industriei aproape 40 miliarde de franci, adică cu 50 la sută mai mult decît anul trecut ; volumul acţiunilor subscrise ar trebui să crească cu peste sută la sută în decurs de cinci ani (17 miliarde de franci faţă de 8 miliarde anul trecut).

Dar, pentru ca industria să dispună de o parte sporită din resurse, este necesar ca alte sectoare să primească o parte mai mică. Ceea ce se şi întîmplă încă din 1967 : în decurs de trei ani, profiturile societăţilor au crescut cu peste 60 la sută ; creditele şi aporturile de capitaluri în industrie au înregistrat un salt spectaculos. Dar acest demaraj puternic al industrializării a fost plătit prin scăderea volumului construcţiei de locuinţe ieftine, de pildă. Locuinţele, urbanismul, transporturile colective, spitalele, construcţiile de şcoli, cercetarea ştiinţifică, drumurile, porturile, creşele etc. au fost sacrificate. Potrivit grupului „finanţe" al planului, trebuie să se continue pe această cale. Primul ministru, sprijinit de preşedintele Republicii, a lăsat să se întrevadă ostilitatea sa faţă de acest proiect. Dar însuşi faptul că proiectul a fost elaborat şi dat publicităţii arată spiritul ofensiv al adepţilor capitalismului „în stil japonez".

O altă idee interesantă, studiată în prezent : un impozit de 2 la sută pe capitalurile întreprinderilor. Raţionamentul care stă la baza acestor propuneri este următorul : aproape o treime din societăţi declară că au rezultate deficitare şi deci nu plătesc impozite pe beneficii. De fapt, majoritatea lor îşi ascund adevăratele beneficii şi fraudează fiscul ; statul ar recupera pierderile datorită noului impozit. Dar o parte a întreprinderilor sînt într-adevăr deficitare sau nerentabile potrivit criteriilor financiare în vigoare, iar noul impozit ar accelera agonia lor. Pe baza logicii capitaliste, ele nu merită să supravieţuiască deoarece acaparează resurse productive (bani şi mînă de lucru), care ar putea fi folosite mai bine în alte părţi : capitalismul industrial nu poate să nu fie necruţător cu cei slabi.

În consecinţă, dublarea capacităţilor industriale în decurs de zece ani nu va avea nimic dintr-un marş triumfal. Ea va provoca lacrimi, scrîşnete din dinţi şi încordări sociale greu de stăpînit. Ea va trebui să se impună împotriva curentului conjuncturii mondiale şi în faţa unei concurenţe din ce în ce mai dure. Într-adevăr, în principalele ţări capitaliste — Statele Unite, Germania occidentală, Japonia — se încheie o lungă perioadă de expansiune susţinută. Profiturile şi investiţiile scad, resorturile creşterii economice se uzează. Prin ce miracol poate Franţa spera să-şi intensifice eforturile şi să evite stagnarea sau încetinirea activităţii prevăzute de aproape toţi „partenerii" ei ? Raţionamentul — greu de admis — pe care îl fac conducătorii francezi se bazează pe următoarele ipoteze : salariile şi preţurile de cost franceze vor continua să crească mai încet decît în străinătate ; preţurile franceze vor trebui să rămînă „supracompetitive" la export. În acelaşi timp, rata profitului societăţilor franceze va trebui să rămînă net supe-

ITALIA : PRIORITĂŢI MEDITERANEENE

Italia este înainte de toate o ţară mediteraneană. Pentru a te convinge de acest lucru, este suficient să priveşti o hartă. Deşi în iunie 1967 a luat poziţie în favoarea Israelului, Italia a păstrat totuşi relaţii bune cu ţările arabe. Scurt timp după războiul israeliano-arab, ministrul afacerilor externe al Italiei a făcut de altfel un turneu în capitalele arabe pentru a arăta că poziţia italiană a fost greşit înţeleasă sau greşit explicată şi că este vorba de o regretabilă neînţelegere.

Conducătorii italieni de întreprinderi ştiu foarte bine că lumea mediteraneană — în special ţările arabe — reprezintă o piaţă de mai multe sute de milioane de locuitori, pe care concurenţa este mai mică decît în ţările puternic industrializate. De aceea, nu este de mirare că Italia are deseori o poziţie mai bună decît Franţa sau decît R.F.G. pe unele din aceste pieţe. Să luăm exemplul Siriei : Italia ocupă aci primul loc între ţările vest-europene, cu mult înaintea R.F.G. şi a Franţei.

Experţii ministerului afacerilor externe al Italiei nu pierd din vedere nici faptul că Italia depinde în proporţie de 79 la sută de ţările arabe pentru aprovizionarea ei cu hidrocarburi. De altfel, societatea italiană E.N.I. s-a situat pe o poziţie singulară în conflictul dintre ţările producătoare şi companiile petroliere occidentale. Probabil că, dacă Libia ar fi hotărît să „închidă robinetele", Italia ar fi găsit soluţii de schimb deoarece ea este unul din principalii importatori de petrol libian : 31 milioane tone în 1969 (Franţa : 18 milioane tone). Oricum, experţii petrolieri italieni dau dovadă de mai multă imaginaţie decît omologii lor francezi.

Diplomaţia italiană este în acelaşi timp subtilă şi discretă. O dovedeşte şi actualitatea cea mai recentă. La sfîrşitul lunii februarie şi la începutul lunii martie, Angelo Salizzoni, subsecretar de stat la ministerul afacerilor externe, a plecat în Irak, Siria şi Liban. De la 3 la 8 martie, Aldo Moro, ministrul afacerilor externe, a făcut o vizită oficială în Israel. În acelaşi timp, o delegaţie parlamentară s-a întîlnit la Cairo cu principalii conducători egipteni. La sfîrşitul lunii martie, Roma a anunţat că Italia va participa cu 25 milioane dolari la construirea conductei petroliere Suez-Alexandria.

După părerea lui Michele Tito, de la ziarul „La Stampa", „Mediterana este probabil mai importantă pentru Italia decît adeziunea britanică la C.E.E. şi decît integrarea vest-europeană". Raţionamentul său este următorul : Italia e înainte de toate o ţară mediteraneană. Aşa se explică dorinţa ei de a întreţine relaţii bune cu ţările arabe.

Mulţi italieni se tem de lărgirea Pieţei comune. Ei au impresia că în C.E.E. se va întări astfel sectorul nordic în detrimentul celui sudic, în special dacă ţările scandinave aderă la C.E.E. Neavînd debuşee maritime în nord, italienii se tem şi de o anumită izolare.

„Romantismul vest-european" al lui de Gasperi face parte acum din istorie. În 1971, pentru conducătorii italieni, Mediterana are prioritate.

(După „Entreprise" — Paris).

rioară ratelor vest-germană, americană, italiană. Astfel, capitalurile străine ar fi stimulate să se plaseze în Franța, unde ar obține profituri mai mari decît în alte părți.

Din punct de vedere strict economic, aceste ipoteze nu au nimic absurd. Rămîne de văzut dacă, din punct de vedere politic și social, această situație excepțională poate fi prelungită timp de zece ani. Muncitorii francezi vor accepta oare să plătească spezele creșterii accelerate mulțumindu-se cu majorări de salarii mai mici și cu condiții de muncă mai grele decît în țările vecine ? Locuitorii suburbiilor vor aștepta oare timp de zece ani — așa cum s-a întîmplat la Sarcelles — un serviciu de transporturi în comun și un spațiu verde (la Sarcelles a întîrziat 14 ani) ?

Iată întrebările de fond la care sindicatele au și răspuns în felul lor, refuzînd să mai facă parte din diferite comisii ale planului. Fie, spun ele, trebuie să ne industrializăm, dar în folosul cui ? Aparate de uz casnic și automobile din ce în ce mai costisitoare, porturi și ambarcațiuni de plăcere, imobile-turn pentru birouri ? La ce bun o creștere economică accelerată dacă ea îmbogățește în primul rînd pe bogați și dacă ceilalți, deși cîștigă ceva mai mult în fiecare an, trăiesc din ce în ce mai rău, într-un sistem care pune accesoriul mai presus de esențial ; care lasă 500 000 de persoane — din care 31 la sută tineri — fără muncă ?

Pentru ca al VI-lea plan să reușească, guvernul va trebui să evite ca aceste întrebări să devină explozive. „Imperativul industrial" nu se bazează pe exigența oamenilor de a trăi mai bine.

Michel BOSQUET

THE GUARDIAN

MANCHESTER

CAZUL CARLSON

TREBUIE să fii dîrz dacă vrei să practici în Africa de Sud profesia de avocat care apără în mod curent pe condamnații politici africani. Amenințările cu moartea, intimidarea, apelurile telefonice amenințătoare în miez de noapte sînt lucruri obișnuite. Puțini oameni au nervii destul de tari pentru a desfășura vreme îndelungată această activitate. O dată cu recenta sosire la Londra a lui Joel Carlson, în rîndurile lor s-a produs un mare gol.

JOEL CARLSON
„Ceea ce am văzut m-a îngrozit pentru toată viața..."

Carlson a pledat în aproape toate marile procese politice desfășurate în ultima vreme în Africa de Sud, inclusiv în favoarea celor 33 de negri din sud-vestul Africii, primii judecați pe baza așa-numitei „legi împotriva terorismului", introdusă special în mod retroactiv pentru a fi aplicată în procesul lor.

Cea mai recentă pledoarie a lui Carlson a fost în procesul lui Winnie Mandela (fiică a cunoscutului lider de culoare — n. trad.), proces încheiat printr-un fiasco pentru guvern : ea și alți 18 acuzați au fost achitați, judecați din nou și iar achitați (e drept că ulterior au fost „exilați" deoarece regimul nu consimte să i se „riposteze").

Carlson a părăsit Africa de Sud cu un pașaport britanic, pe care l-a solicitat după ce făcuse eforturi repetate dar nereușite de a i se restitui pașaportul său sud-african. Acesta i-a fost retras în 1969, după ce el avusese „îndrăzneala" ca, în cadrul unei anchete, să pună sub semnul întrebării modul în care un deținut african, James Lenkoe, murise în închisoare. Carlson era convins că omul fusese electrocutat în cursul torturii.

Cazul a devenit un scandal internațional după ce un comitet de avocați din diferite țări a început să se ocupe de proces, i-a cerut lui Carlson să-l preia și l-a trimis în Africa de Sud pe Alan Moritz, unul dintre medicii legiști care conduseseră autopsia după asasinatul de la Dallas. Moritz a confirmat că Lenkoe avea arsuri produse prin electrocutare. Guvernul sud-african a dat din umeri și... i-a luat lui Carlson pașaportul.

Acum, după 17 ani de avocatură, Carlson se odihnește scurt timp în Anglia, în drum spre Universitatea din New York, unde va prelua funcția de cercetător principal la Centrul de studii internaționale. Este o funcție în care a fost angajat pentru un an, astfel încît se va putea înapoia în Africa de Sud dacă guvernul nu-i va închide ușa între timp. Cînd l-am văzut, nu se refăcuse încă de pe urma emoției provocate de eliberarea sa din atmosfera care domnește în Africa de Sud.

„Este minunat să poți să te destinzi, să nu mai fii supus hărțuielilor și spaimei în care trăiește zi de zi orice adversar al regimului — declară el. Automobilul meu a fost distrus în repetate rînduri. S-a tras asupra locuinței mele. S-au aruncat asupra ei grenade. Mi s-au trimis bombe prin poștă. Am primit nenumărate amenințări cu moartea și scrisori dușmănoase".

Carlson și-a început activitatea ca funcționar la Departamentul pentru problemele băștinașilor. „Ceea ce am văzut acolo m-a îngrozit pentru toată viața — spune el. Am hotărît să demasc ceea ce puteam să văd eu însumi din «sistem»".

O scenă pe care o putea vedea de la fereastra biroului său : africani încărcați în camioane. Era curios de ce, și a hotărît să afle. A avut nevoie de mulți ani pentru ca investigațiile sale să ducă la un rezultat. În cele din urmă, în 1957, Carlson a descoperit așa-numitul „scandal al brațelor de muncă agricole". Pentru prima oară, Carlson a provocat vîlvă pe plan internațional, demascînd șantajul brutal al poliției, care se oferea să renunțe la acuzații aduse africanilor pentru încălcări mărunte ale legii cu privire la „permisele de ședere" dacă ei acceptau „voluntar" să muncească pentru fermierii albi.

După ce a afirmat întîi că Joel Carlson minte, guvernul a fost nevoit să suspende această formă de muncă forțată și să întreprindă o anchetă. Între timp, Curtea Supremă sud-africană a declarat de două ori că munca forțată e un act ilegal. Dar, arătînd din nou că sfidează hotărîrile justiției, regimul a adoptat cu cinism legea cu privire la închisori, pentru a limita dezvăluirea activităților poliției și a situației din închisori.

Nu este un secret că guvernul sud-african a fost furios după înfrîngerea pe care a suferit-o în cazul lui Winnie Mandela, înfrîngere ce i-a fost provocată în mare măsură de abilitatea lui Carlson în calitate de avocat al apărării. În ultimele săptămîni, presiunile guvernului și ale extremiștilor, care îl terorizau pe el și familia sa, s-au intensificat. Ca și alți avocați înaintea lui — ca și clienții lor — Carlson risca să fie exilat în orice moment, după bunul plac al guvernului. A avut norocul să beneficieze de un pașaport britanic deoarece tatăl său s-a născut în Marea Britanie.

Intenționează Carlson să se întoarcă vreodată în Africa de Sud ? Deocamdată, el nu are un plan precis. „În momentul de față am o slujbă doar pentru un an — spune el. Renunțarea mea la cetățenia sud-africană nu înseamnă renunțarea la Africa de Sud, ci numai un protest la adresa politicii guvernului. Consider Africa de Sud drept patria mea și continui să iubesc pămîntul și poporul ei. Mă voi întoarce desigur acolo".

Chemarea datoriei ? Atracția subtilă pe care o exercită o țară frumoasă, aflată temporar sub un regim terorist ? Sau simple speranțe ale unui om curajos, dar ajuns la capătul puterilor ?

SPYROS KYPRIANOU

ministrul afacerilor externe al Republicii Cipru

Cipriot de naţionalitate greacă, Spyros Kyprianou s-a născut în 1932, la Limassol. Tot aici a frecventat gimnaziul grec. Îşi va continua apoi studiile la Atena şi la Londra. În capitala britanică se va dedica în special ştiinţelor economice şi dreptului internaţional. În completarea cunoştinţelor de drept, Spyros Kyprianou va practica avocatura la reputatul Institut Gray's Inn din Londra, destinat calificării superioare a tinerilor avocaţi.

Încă din 1952 activează în preajma arhiepiscopului Makarios, mai întîi ca secretar al arhiepiscopului, iar din octombrie 1956 ca reprezentant personal al acestuia la O.N.U. În această calitate, împreună cu arhiepiscopul Makarios, mil tează în vederea soluţionării situaţiei din insulă, avînd o contribuţie însemnată la progresul tratativelor care au condus la proclamarea statului independent Cipru, în 1960. (În martie 1959, Kyprianou revenise în ţară).

În primul guvern al Repubiicii Cipru, lui Spyros Kyprianou i se încredinţează portofoliul justiţiei ; începînd cu al doilea cabinet, format la 22 august 1960, şi pînă azi, deţine conducerea afacerilor externe.

Spyros Kyprianou se pronunţă pentru o soluţie negociată a problemelor conflictuale dintre cele două comunităţi din insulă : greacă şi turcă. De curînd el şi-a exprimat încrederea într-o „soluţie constructivă", adăugînd că, după cum a demonstrat experienţa istorică, trebuie să se ajungă „să nu mai existe în viitor nici un punct de fricţiune şi divergenţe, iar politica cipriotă să se caracterizeze prin unitate internă şi independenţă şi suveranitate externă".

Pe plan internaţional, militînd pentru o politică de neangajare şi opunîndu-se oricăror încercări de atragere a Ciprului în zona de influenţă a N.A.T.O., Spyros Kyprianou a exprimat în repetate rînduri dorinţa ţării sale de a stabili relaţii de colaborare cu toate statele lumii.

H. F.

Le Monde

PARIS

SCANDALUL DIN LA PAZ

„AFACEREA" pasionează în asemenea măsură opinia publică încît se spune că din cauza ei numeroşi „pacenos" (locuitori ai oraşului La Paz) au uitat să-şi ridice salariul la sfîrşitul lunii. Este vorba de un trafic de arme în care sînt amestecaţi doi foşti preşedinţi ai republicii — generalii René Barrientos, mort în 1969, într-un accident de elicopter, şi Alfredo Ovando, fost ambasador la Madrid — precum şi o bună parte din cercurile conducătoare ale regimului Barrientos : militari şi lideri politici în solda lor, detectivi, agenţi ai serviciilor de informaţii boliviene şi străine, fără să mai vorbim de oamenii mărunţi — poliţişti, şantajişti şi ucigaşi plătiţi.

Gert Heber, fost agent al serviciului secret vest-german, care a descoperit afacerea, afirmă că generalul Ovando l-a pus pe aghiotantul lui Barrientos, pe atunci preşedinte, să-l ucidă. Chiar dacă acest lucru nu este adevărat, seria de crime săvîrşite pentru a lichida pe cei ce erau „la curent" — doi ziarişti şi un conducător al ţăranilor — este suficientă pentru a alimenta conversaţiile de pe Prado, principalul bulevard al capitalei.

În fiecare zi, între orele 12 şi 14, elita politică din La Paz, amestecată cu restul populaţiei, se întîlneşte pe aleea centrală a bulevardului. Membri ai guvernului şi ai opoziţiei, militari şi civili, păşesc braţ la braţ, schimbînd ultimele informaţii şi în special ultimele „bîrfeli". De cîteva săptămîni, ei nu fac decît să comenteze „scandalul".

Deşi, în cele din urmă, adevărul a ieşit la lumina zilei, este foarte greu să pui în ordine miile de piese ale mozaicului. Personajele implicate în afacere sînt derutante, motivele acţiunilor lor scapă deocamdată analizei. Începînd cu acelea ale lui Heber. „Am vrut pur şi simplu — a declarat el — să aduc lămuriri cu privire la asasinarea lui Jorge Solis, Alfredo Alexander şi Jaime Otero (cei doi ziarişti şi conducătorul ţărănesc ucişi), deoarece aici puteai omorî nepedepsit pe oricine". Ciudată atitudine din partea unui spion, acuzat în plus şi de escrocherie.

Scandalul, care afectează un mare număr de personalităţi din guvernele Barrientos şi Ovando, pune în cauză regimul impus de militari între 1964 — data loviturii de stat împotriva guvernului lui Victor Paz Estenssoro — şi octombrie 1970, cînd generalul Ovando a fost destituit. Conducătorii „Comandamentului politic al forţelor populare" cer ca ancheta să se extindă la toate celelalte crime săvîrşite înainte de 1970. „Adunarea populară", adunare neoficială, alcătuită din forţe de stînga şi de centru, s-a sesizat şi ea de afacere. Fiecare din grupurile reprezentate în cadrul ei cere să se facă lumină : unii evocă masacrele de la mina „Catavi-Siglo" în 1965 şi 1967, alţii amintesc de crimele săvîrşite la sate ; universitarii din La Paz se referă la asasinarea tovarăşilor lui „Che" şi a lui Guevara însuşi.

O parte din forţele armate se află deci în boxa acuzaţilor şi mulţi ar dori să profite de acest lucru. Dar în „Adunarea populară" au prevalat în cele din urmă sfaturile de moderaţie : „Să ne ferim să imputăm militarilor toate crimele — a declarat Simon Reyes, conducător al federaţiei minerilor. Instituţia armatei nu trebuie pusă în cauză".

Dezvăluirile lui Heber şi primele rezultate ale anchetei explică în parte comportarea celor doi foşti preşedinţi ai republicii implicaţi în scandal şi aduc atuuri generalului Torres şi militarilor de stînga. Generalii Barrientos şi Ovando au lăsat C.I.A. să facă ce vrea : primul aproba activităţile ei, al doilea era prizonierul ei. La curent cu afacerile mănoase ale fostului preşedinte — care nu se limitau la traficul de arme — serviciul de spionaj american a reuşit, în special după naţionalizarea, în 1969, a societăţii „Bolivian Gulf Oil Company", să exercite presiuni asupra generalului Ovando : şantaj care explică în parte oscilaţiile sale şi poate şi ulcerul despre care se pretinde că-l ţintuieşte încă şi azi pe un pat de spital la Madrid, împiedicîndu-l să se înapoieze în Bolivia.

Cît despre Barrientos, el era oricum definitiv discreditat. De curînd, mormîntul său a fost deschis pentru a se face autopsia cadavrului. Nu există urme de gloanţe, afirmă medicii legişti. Rămîne de examinat ipoteza unui sabotaj la elicopterul prezidenţial.

Philippe LABREVEUX

POȘTA REDACȚIEI

După părerea mea...

Am citit în ziare despre atentatul comis de teroriști ustași împotriva ambasadorului iugoslav în Suedia. Ulterior, ambasadorul, grav rănit, a încetat din viață. Această crimă, care provoacă repulsie și revoltă, survine la scurtă vreme după ce un alt grup de teroriști ustași amenințase cu moartea personalul consulatului iugoslav din Göteborg. Asemenea acțiuni stîrnesc profundul oprobriu al opiniei publice mondiale. Pe lîngă faptul că indignează pe orice om civilizat, asemenea acțiuni teroriste aduc prejudicii raporturilor normale între state. Aș spune că este dureros și inadmisibil ca declasați iresponsabili să învenineze atmosfera internațională, pentru a cărei înseninare continuă se străduiesc atîtea state și guverne. Cred că toate acțiunile persoanelor care comit atentate trebuie condamnate cu asprime de autoritățile și de justiția țărilor în care s-au produs. Problema terorismului trebuie privită cu severitate și soluționată potrivit cu răspunderea fiecărei țări în concertul națiunilor. Se cuvine ca autorii crimei de la Stockholm să fie pedepsiți exemplar. Am convingerea că autoritățile suedeze vor proceda în consecință

Ion STANCU
Timișoara

Ziarele și revista dv. au scris despre realegerea guvernatorului progresist din Tokio, Ryokichi Minobe, care și-a învins adversarul cu o mare diferență de voturi. Cred că victoria lui Minobe are o însemnătate deosebită în viața politică din această țară. Guvernator progresist, sprijinit de Partidul Comunist și de Partidul Socialist, Minobe a prezentat un program electoral care răspundea la dezideratele locuitorilor celui mai populat oraș al Pămîntului: lupta împotriva poluării (îmi amintesc de marșurile pe care locuitorii orașului le-au organizat în acest sens, de interzicerea circulației automobilelor pe arterele principale la sfîrșit de săptămînă); măsuri pentru asigurarea unor condiții de viață mai bune pentru locuitori; democratizarea administrației etc. După părerea mea, recentele alegeri din Japonia au și o altă semnificație. În principalele patru orașe japoneze — Tokio, Osaka, Yokohama, Kyoto — au fost aleși candidații sprijiniți de partidele de opoziție. Aceasta înseamnă că partidul de guvernămînt, indiferent de numărul voturilor obținute, se află într-o anumită pierdere de viteză și că în cadrul corpului electoral s-au produs reorientări interesante. În acest sens, cred că alegerile parlamentare parțiale din luna iunie vor aduce noi elemente pentru a înțelege mai bine evoluția situației politice din Japonia.

Eugen NICOARĂ
Ploiești

„Lumea" vă răspunde

POLITICĂ PETROLIERĂ

Alexandru Stănescu, București. Este adevărat că în urma sporirii prețului petrolului, în cercurile economice nord-americane — care utilizează și petrol din Venezuela — s-au auzit critici la adresa guvernului de la Caracas. Într-un recent discurs, președintele Rafael Caldera a subliniat — așa cum arată buletinul „Information latine" — că în prețul plătit de consumatorul din S.U.A. procentajul ce revine producătorului de materie primă, adică Venezuelei, este cel mai scăzut, în timp ce verigile (nord-americane) care asigură transportul, rafinarea și distribuția, obțin însemnate cîștiguri. Pe de altă parte, prețul petrolului venezuelan suferise o anumită deteriorare față de 1959 și recentele măsuri nu fac decît să reechilibreze situația. În sfîrșit, președintele Venezuelei a explicat actuala politică petrolieră prin necesitățile dezvoltării proprii: „Trebuie să ne punem de acord pentru ca prețurile să fie juste la noi, ca și în Golful Persic, în Africa de nord sau în Indonezia, pentru că între țările exportatoare există o înțelegere fundamentală și fiecare trebuie să-și exercite suveranitatea".

DIALOGUL CIPRIOT

Adrian Mutașcu, București. Scopul vizitei la Ankara a lui Rauf Denktaș, liderul populației turce din Cipru, a fost de a prezenta unor personalități ale vieții politice turcești un raport întocmit de conducătorii comunității turce din Cipru în legătură cu situația din insulă și cu stadiul convorbirilor. În urma prezentării raportului și după o serie de convorbiri cu Denktaș, noul guvern de la Ankara, condus de Nihat Erim, ar urma să-și definească poziția față de problema cipriotă. Este adevărat că în ultimul timp nu s-a înregistrat nimic nou în convorbirile intercomunitare, iar situația se prezintă aparent calmă, așa cum o descriam la această rubrică în urmă cu cîteva luni. Recent, Xanthopoulos-Palamas, subsecretar al afacerilor externe al Greciei, a declarat: „Grecia este interesată să se găsească o soluție pașnică și justă. În ceea ce ne privește, noi evităm declarațiile și replicile publice și depunem toate eforturile ca dialogul între comunitățile cipriote să se desfășoare într-un mod constructiv. Credem că acest dialog va continua, nu numai deoarece constituie o procedură logică și admisă de toate părțile interesate, dar și pentru faptul că nu vedem factorul care și-ar asuma greaua responsabilitate de a-l suspenda".

UNIUNEA INTERNAȚIONALĂ DE TELECOMUNICAȚII

Andrei Ionescu, Cluj. Uniunea internațională de telecomunicații (U.I.T.) este nu numai cea mai veche dintre instituțiile specializate ale Organizației Națiunilor Unite ci și mult mai veche decît însăși O.N.U. A fost fondată acum mai bine de o sută de ani (în 1865) pentru a înlesni legăturile telegrafice internaționale. Ulterior, acest organism a inclus întregul trafic al telecomunicațiilor: telefon, telex, radio, televiziune. Cuprinde astăzi 139 de membri. Organul suprem al U.I.T. este Conferința plenipotențiarilor, care are loc la fiecare cinci ani. Un Consiliu administrativ, care se întrunește anual, completează activitatea Conferinței. Celelalte organe ale Uniunii Internaționale de telecomunicații sînt: Comitetul consultativ internațional al radiotelecomunicațiilor (C.C.I.R.), Comitetul consultativ internațional telegrafic și telefonic (C.C.I.T.T.), Comitetul internațional de înregistrări ale frecvențelor (I.R.F.B.) și Secretariatul (condus de un secretar general). Viitoarea Conferință a plenipotențiarilor urmează să se desfășoare în 1973. Despre activitatea actuală a U.I.T. vă sugerăm consultarea rubricii „Cronica O.N.U." din acest număr.

Ivu Toader, Galați. Ambele cifre la care vă referiți sînt exacte. Suma de 4,4 miliarde dolari reprezintă valoarea intrinsecă a țigărilor vîndute în S.U.A., neincluzînd impozitele percepute asupra vînzării, care, în cazul acestui produs, sporesc de aproximativ 2,5 ori prețul de cost.

RAPORTUL NADER

Ion Cristescu, Turnu Severin. Grupul condus de cunoscutul avocat american Ralph Nader care, timp de un an și jumătate, a desfășurat ample cercetări în legătură cu rezultatele luptei împotriva poluării în Statele Unite, a prezentat recent un raport ale cărui concluzii sînt cît se poate de pesimiste; cei 15 ani de luptă împotriva poluării — spune Ralph Nader — s-au încheiat cu „un eșec mizerabil". Potrivit datelor incluse în raport, deși guvernul federal al S.U.A. a cheltuit pentru „depoluare" peste trei miliarde de dolari din 1956 pînă astăzi, n-a fost redus gradul de poluare al nici unui curs de apă din America de Nord. Deși orașele cu o puternică industrie, ale cărei deșeuri provoacă o poluare intensă, ar fi putut fi acționate în justiție potrivit uneia din stipulațiile legii americane împotriva poluării apelor, nu s-a întîmplat un asemenea fapt decît într-un singur caz. Oricum, însă, nici un fabricant nu a fost încă tras la răspundere, pentru că nu adoptă măsuri care să reducă poluarea produsă de deșeurile întreprinderilor sale. Raportul Nader precizează că ar exista în S.U.A. aproximativ 40 000 de responsabili pentru poluarea industrială dar că, în același timp, aproape toți deținînd jumătate din funcțiile municipale legate de tratarea apelor infectate, de lupta împotriva poluării etc. Raportul Nader subliniază și dificultatea, sporită an de an, de a trata apa potabilă datorită nocivității noilor produși chimici. Instalațiile de tratare sînt incapabile să elimine totalitatea reziduurilor chimice și chiar și apa potabilă începe să devină intens poluată.

POȘTA REDACȚIEI

„CONCORDE"

Gh. Stoian, Bacău. Vă mulțumim pentru aprecieri. Iată coordonatele avionului franco-britanic „Concorde", pe care le solicitați. Lungimea : 56,20 m pentru prototipuri și 58,84 m pentru aparatele de preserie și serie. Deschiderea aripilor : 25,56 m pentru prototipuri și 25,60 m pentru aparatele de preserie și serie. Înălțimea : 11,58 m. Suprafața aripilor : 358,25 mp. Greutate în vid : 84 tone. Greutate totală : 148 tone pentru prototipuri și 174,63 tone pentru aparatele de preserie și de serie. Motoare : 4 turboreactoare „Olympus—593", cu o putere de 15 000 kg fiecare (sau 16 215 kg după postcombustie) pentru aparatele de serie. Încărcătura : 11,8 tone pentru prototipuri. Pasageri : 118 pentru prototipuri ; 134 pentru aparatele de preserie ; între 128 și 144 pentru aparatele de serie. Viteză : 2,2 mach, adică 2 300 km pe oră pentru prototipuri ; 2,05 mach, adică între 2 100 și 2 300 km pe oră în funcție de altitudine și condiții atmosferice, pentru aparatele de preserie și de serie. Înălțimea de zbor : aproximativ 19 000 m. Rază de acțiune : 6 400 km pentru prototipuri și aparatele de preserie și între 6 400 și 6 800 km pentru exploatare, în funcție de încărcătură. Iată și lista primelor zboruri „Concorde". La 2 martie 1969 a zburat primul prototip, 001 (S.N.I.A.S. — Societatea Națională Industrială Aerospațială, deci cel francez). La 9 aprilie 1969 a zburat al doilea prototip, 002 (B.A.C.— British Aircraft Corporation). Zborul primului aparat de preserie 01 (B.A.C.) este așteptat în curînd, iar zborul celui de-al doilea, 02 (S.N.I.A.S.) urmează să aibă loc la jumătatea acestui an. Aparatele de serie urmează să zboare începînd din anul viitor : nr. 1 (S.N.I.A.S. la începutul anului), nr. 2 (B.A.C. în martie-aprilie). Evident, nu e exclus să apară între timp probleme care să împiedice desfășurarea acestui program. Între altele, în primul rînd, întîlnirea miniștrilor de resort din Franța și Marea Britanie, care începe la 22 aprilie (consultați în această privință articolul „S.S.T. nu răspunde", din nr. 15 a.c.).

TULBURĂRILE DIN MADAGASCAR

I. Vasile, Arad. Izbucnite în noaptea de 31 martie — 1 aprilie, tulburările din Madagascar au continuat în ziua și noaptea următoare, în regiunea Tuléar, aflată în sudul insulei. Incidentele de la Tuléar au provocat moartea a 30 de persoane. Forțele de jandarmerie trimise la fața locului n-au reușit să pună capăt tulburărilor și să aresteze pe inițiatorii lor decît după două zile. Autoritățile de la Tananarive au făcut răspunzători de incidente pe conducătorii partidului de opoziție „Monima" (Madagascar malgașilor), care a fost interzis. (În Madagascar există două partide principale : Partidul social-democrat, fondat în 1957 și condus de președintele Philibert Tsirinana, și Partidul congresului independenței Madagascarului, fondat în 1958, principala grupare de opoziție. În afara acestor partide mai există o serie de grupări politice regionale care nu au decît o influență locală, între care se numără și „Monima", înființat în 1958 de Monja Joana.) După intervenția forțelor polițienești, situația a redevenit normală în sudul insulei. 179 de persoane au fost arestate, dar fondatorul partidului a reușit să scape de urmărirea jandarmilor.

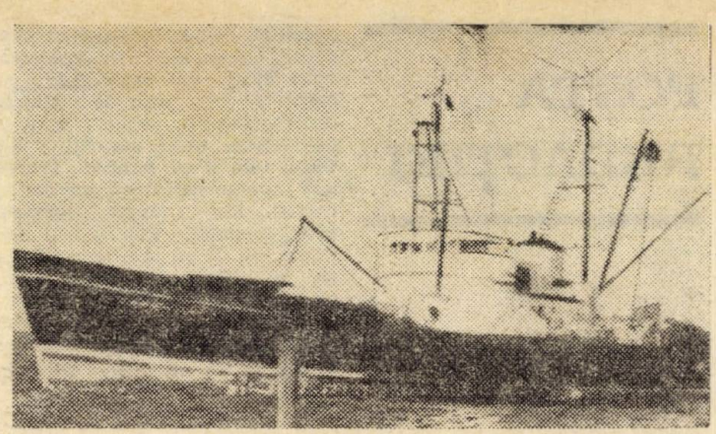

Dan Suciu, Brăila. Brazilia s-a alăturat recent grupului de state latino-americane care consideră limita apelor teritoriale de 200 de mile marine. În decretul promulgat de președintele țării, generalul Emilio Garrastazu Medici, se precizează că, pînă la 100 de mile depărtare de coastele braziliene, nu vor putea pescui decît vasele statului ; în spațiul cuprins între 100 și 200 de mile vor putea pescui și vasele străine, dar numai după ce vor fi obținut o autorizație în acest sens și vor fi plătit o taxă de 500 de dolari. Explicația principală — de cealaltă parte a continentului (Peru, Chile etc.) — a lărgirii apelor teritoriale pînă la 200 de mile este aceea că peștii (thonul, în special) sînt atrași în acest spațiu de cantitățile uriașe de deșeuri naturale pe care fluviile le aduc în Pacific. Această zonă a Pacificului este, de altfel, cea mai bogată în pește. *(În fotografia de mai sus, unul din vasele de pescuit nord-americane sechestrate de Ecuador).*

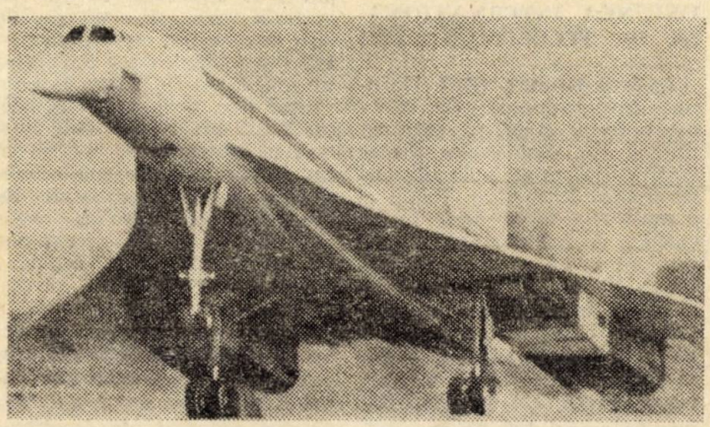

SCHWARZENBACH ȘI „SUPRAPOPULAREA"

Matei Constantin, București. James Schwarzenbach — politicianul elvețian care a fondat organizația de dreapta „L'Action nationale" și care a inițiat în două rînduri „o luptă împotriva suprapopulării străine a Elveției" — a renunțat deocamdată, în urma votului din 7 iunie 1970, prin care cetățenii cantoanelor s-au pronunțat împotriva legii xenofobe propuse de el, la orice acțiune îndreptată în această direcție. Schwarzenbach a hotărît, în cadrul unei recente adunări ținute la Olten, să demisioneze din funcția de președinte de onoare al organizației pe care o fondase. Retragerea lui Schwarzenbach de la conducerea „Acțiunii naționale" nu înseamnă și renunțarea la activitatea politică. El speră să-și păstreze, după alegerile din toamnă, locul de deputat în Consiliul Național și să anime noua sa formațiune, „Mișcarea republicană" care, după cum scrie un comentator în „Tribune de Genève", „dobîndește cu greu amploare dacă judecăm după măruntele adunări ale simpatizanților reuniți, ici și colo, în Elveția germanică". Comentatorii subliniază că programul partidului, care se autonumește „patriotic", cuprinde o serie de puncte cu care mulți elvețieni nu sînt de acord : lupta împotriva suprapopulării străine, neaderarea la O.N.U., ideea unei „Europe federaliste" etc.

LUMEA săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România
REDACTOR-ȘEF LIVIU RODESCU
Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1 Telefon 17 60 10. Internațional 18 52 63 și 18 53 55 Telex 197
Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

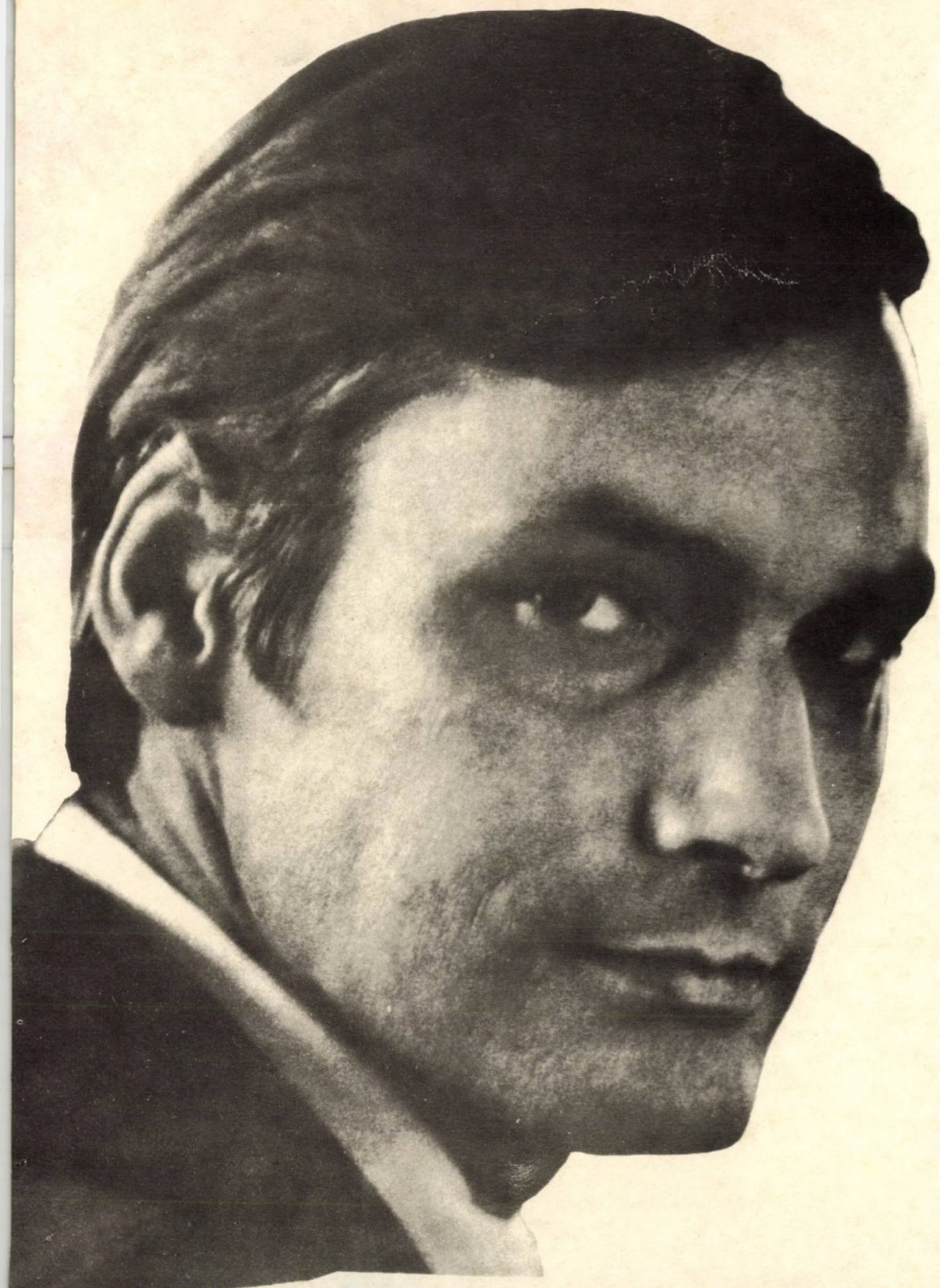

C.E.I.L. ORADEA

vă oferă garniturile de mobilier DACIA — sufragerie, cameră de zi, mobilă de hol.

Lucrate îngrijit, cu furnir de mahon, garniturile DACIA sînt lustruite cu lacuri poliesterice rezistente la umezeală şi căldură.

Elegante şi sobre prin culorile folosite, garniturile DACIA realizate la Fabrica de mobile ALFA-ORADEA satisfac gusturile celor mai exigenţi cumpărători.

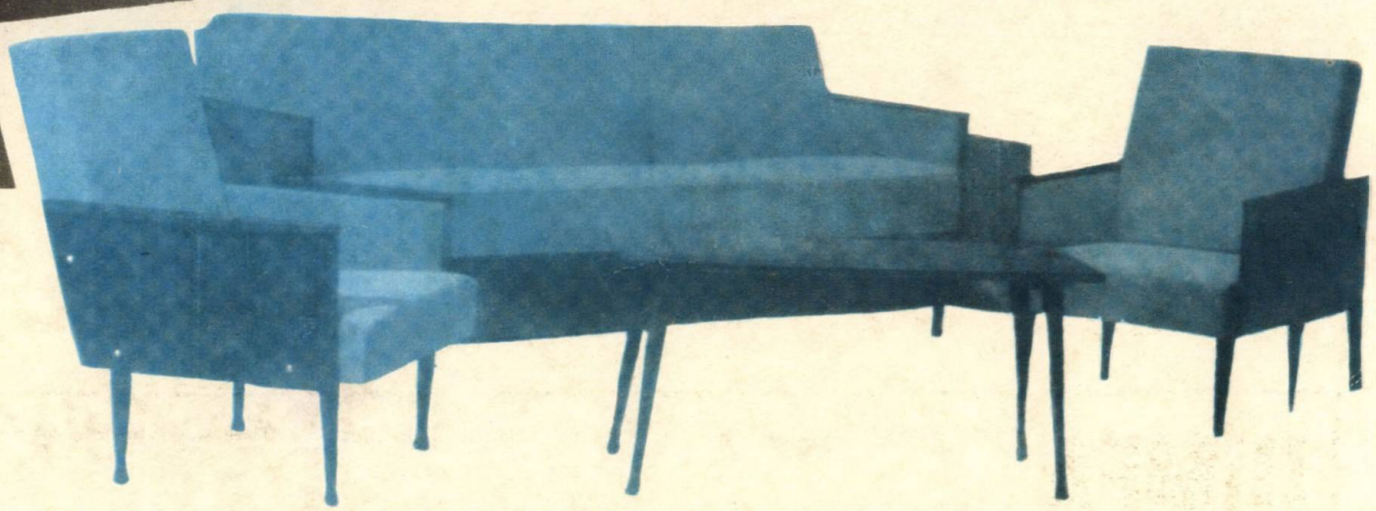

C.E.I.L. ORADEA

Şoseaua Borşului km 3, judeţul Bihor

Lei 2

Ţineţi la calitate?
Doriţi materiale rezistente şi frumoase?

vă recomandăm ţesăturile din lînă în amestec cu poliester - terom - pentru costume bărbăteşti şi taioare, produse din fire pieptănate, într-o gamă largă de poziţii coloristice

SÎNT EXCELENTE!

LUMEA

CABINETUL DE LECTURĂ SIBIU

Nr. 18

29 aprilie 1971

ROMÂNIA ȘI COOPERAREA EUROPEANĂ

china. Alături de alte sute de mii de manifestanți, în capitala S.U.A. au organizat un „marș al păcii“ (în imagine) și reprezentanții organizației „Veteranii din Vietnam împotriva războiului“

Peste 10 000 de muncitori din industria constructorilor care lucrează în regiunea pariziană au organizat în centrul capitalei franceze o demonstrație în sprijinul revendicărilor lor

25 aprilie, ziua eliberării Italiei de sub dominația fascistă, a fost celebrată în întreaga țară sub semnul mobilizării populare pentru apărarea instituțiilor democratice create ca urmare a triumfului Rezistenței, pentru înnoiri structurale în viața politică și socială, împotriva provocărilor reacționare și neofasciste

cadrul unei manifestații pe
străzile Hamburgului, nume-
oase grupuri de tineri s-au
pronunțat pentru acțiuni efici-
te în direcția întăririi păcii
securității europene

LUMEA

Nr. 18 (392) 29 aprilie 1971

CABINETUL DE PARTID SIBIU

ZIUA DE 1 MAI, pe care o celebrăm anul acesta în preajma gloriosului semicentenar al partidului, evidențiază pregnant o caracteristică fundamentală a epocii noastre : creșterea impetuoasă a forțelor socialismului, democrației și progresului social pe arena mondială, sporirea influenței lor asupra cursului evoluției istorice (pag. 2). Intrate în tradițiile muncitorimii române încă la sfîrșitul secolului trecut, manifestațiile de 1 Mai au căpătat o dată cu crearea P.C.R. un pronunțat caracter revoluționar, partidul mobilizînd din adîncă ilegalitate masele muncitoare să marcheze această zi prin intensificarea luptei împotriva exploatării capitaliste, pentru independență națională și progres social, pentru pace și solidaritate cu proletariatul internațional, cu toate popoarele lumii (pag. 12).

ROLUL COMISIEI ECONOMICE O.N.U. pentru Europa în promovarea cooperării economice pe continentul nostru și contribuția României la activitățile acestei Comisii fac obiectul interviului acordat revistei noastre de tovarășul Nicolae Ecobescu, adjunct al ministrului afacerilor externe (pag. 5). Progresele cooperării europene se reflectă deopotrivă în amplificarea dialogului diplomatic, în frecvența contactelor și convorbirilor interstatale, pe agenda cărora se înscrie ca un subiect major problema conferinței general-europene și a necesității de a se întreprinde acțiuni eficiente în această direcție (pag. 16).

ACTUALELE PREOCUPĂRI ale Partidului Socialist Francez pe planul politicii interne, dialogul său cu Partidul Comunist și cu alte formații ale stîngii, poziția socialiștilor față de problemele securității europene ne-au fost comunicate în convorbirea acordată revistei noastre de Alain Savary, prim-secretar, și Robert Verdier, secretar al P.S.F., cu prilejul recentei lor vizite la București (pag. 18).

ȘI NATURA SE POATE ÎMBOLNĂVI, ciclul ei clasic de reproducție poate fi dereglat, iar această operă destructivă, oricît ar părea de paradoxal, este efectul intervenției brutale a celei mai inteligente ființe care populează planeta : omul. Pe lîngă marile sale izbînzi în modelarea și „civilizarea" naturii, omul a săvîrșit și grave erori în raporturile sale cu mediul ambiant, exterminînd numeroase specii de animale a căror dispariție i-a cauzat prejudicii inestimabile (pag. 24).

EDITORIAL

Forța unui simbol. George G. Potra 2

ÎN ÎNTÎMPINAREA SEMICENTENARULUI PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN.

1 Mai. Tradiții ale marii sărbători. Dr. Olimpiu Matichescu. 12

ARTICOLE ȘI CORESPONDENȚE

Viena. Victoria lui Jonas, un gir pentru socialiști. Petre Stăncescu. 6

Londra. Inflație și reputație. Ilie Șerbănescu. 8

Washington. „Pace acum !" Constantin Alexandroaie. 9

Japonia. Miniaturizare și gigantizare. Radu Budeanu. 14

Europa la ordinea zilei. Radu Pascal. 16

Vizita lui Maurice Stans. 20

Experimentul „Soiuz-Saliut". Mircea Grigorescu. 21

...Batavus litora. Grigore Brâncuș. 22

Consens sau conflict cu natura ? Ioan Grigorescu. 24

Tanzania. Resursele proprii la baza dezvoltării. Ștefan Păpureanu. 26

INTERVIURI ȘI CONVORBIRI

Nicolae Ecobescu, adjunct al ministrului afacerilor externe. 5

Alain Savary, prim-secretar, și Robert Verdier, secretar al Partidului Socialist Francez. 18

Fred R. Harris, membru al Senatului S.U.A. 19

DIN SURSE. 11

ECONORAMA. 23

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Rinascita, Le Monde Diplomatique, Le Monde, The Observer. 27–30

PROFIL

Siaka Probyn Stevens, președintele Republicii Sierra Leone. 30

POȘTA REDACȚIEI. 31–32

FORȚA UNUI SIMBOL

Cu peste opt decenii în urmă, proletariatul internațional dăruia conștiinței umane unul din marile și perenele sale simboluri, plin de noblețe și însuflețire. Credința în misiunea cu care a fost investit de istorie, încrederea fermă în validitatea idealurilor general-umane de dreptate socială, libertate, pace și progres — cărora a înțeles să li se consacre cu energia și dăruirea ce-i sînt caracteristice — ca și forța irezistibilă de atracție pe care adevărurile lumii ce avea să vină o genera în rîndurile maselor largi exploatate și asuprite au născut, la punctul de incidență al epocii moderne cu epoca contemporană, acel minunat simbol pe care generații trecute și prezente l-au invocat și îl invocă, de atunci, fără întrerupere, simplu și emoționant : 1 MAI.

Născut din năzuință și încredere, din luciditate istorică și optimism revoluționar, 1 MAI a concentrat în el sensuri dintre cele mai adînci, pe care deceniile le-au îmbogățit prin transformarea atîtor și atîtor aspirații în certitudini istorice. Sărbătoare a forțelor creatoare ale umanității, 1 MAI s-a afirmat în devenirea istorică ca o manifestare cu dimensiuni de universalitate, atestînd imensa forță a solidarității oamenilor muncii de pretutindeni în lupta pentru demnitate umană și echitate socială, pentru democrație și independență națională, pentru socialism.

Procese ireversibile

O retrospectivă a deceniilor trecute, fie chiar și numai în momentele lor cele mai semnificative, permite relevarea noului sens pe care evoluția istorică l-a dobîndit și l-a afirmat în secolul nostru, ca expresie a manifestării unor obiective și inexorabile legi ale dezvoltării sociale, a acțiunii conștient-creatoare a unor ample și mereu mai dinamice forțe sociale care se pronunță pentru înnoiri fundamentale.

Caracteristica principală a epocii noastre a devenit fenomenul afirmării și ascensiunii forțelor revoluționare și progresiste, al sporirii influenței lor în determinarea cursului evoluției istorice. Înțelegerea și recunoașterea acestui adevăr incontestabil, a faptului că stă în puterea forțelor libertății și progresului, a uriașului front antiimperialist, de a hotărî tot mai mult sensul dezvoltării societății umane este de natură a conferi optimism, de a asigura noi și largi perspective procesului mondial de transformări înnoitoare. Creșterea impetuoasă a forțelor socialismului, democrației, progresului și păcii, care și-au dobîndit o prevalență ireversibilă în zilele noastre, oferă noi argumente și rațiuni angajării lor sporite într-un unic și puternic proces transformator, revoluționar, pentru împlinirea nobilelor idealuri din care s-a născut și pe care le-a simbolizat din totdeauna 1 MAI.

Distinctiv și definitoriu pentru vremurile noastre, idealurile socialismului au trecut din sfera aspirațiilor în aceea a realităților vii. Învingător în 14 țări din Europa, Asia și America Latină, socialismul devine, într-o măsură tot mai mare, factorul hotărîtor al dezvoltării societății contemporane. Realizările obținute de țările socialiste în toate domeniile de activitate circumscriu valențele noii orînduiri, singura capabilă să ofere cadrul și posibilitățile de manifestare și afirmare creatoare ale forțelor progresului social. Prefigurînd viitorul luminos al umanității, înfăptuirile din aceste țări — operă a miinilor de oameni ai muncii, conduși de partidele revoluționare de avangardă — fac ca forța de atracție și influențare a socialismului să dobîndească potențe niciodată cunoscute în trecut.

Opțiunea oamenilor muncii din țara noastră pentru socialism a asigurat poporului român angajarea pe drumul unui nou destin istoric. Prin socialism și însuflețiți de idealurile sale, oamenii muncii de pe pămîntul patriei noastre, conduși de Partidul Comunist Român, au schimbat fundamental chipul țării. În numele aspirațiilor de dreptate socială și națională, pe care fiii acestui popor le-au conservat de-a lungul secolelor, transmițîndu-le ca un legat sacru din generație în generație, forțele progresiste ale societății românești, în frunte cu clasa muncitoare și partidul ei comunist, au adus și întronat pe pămîntul țării dreptatea, echitatea, bunăstarea și progresul, au transformat România într-un stat socialist, independent și suveran.

Bilanțul strălucit al realizărilor cincinalului 1966—1970 racordează hotărît România la înaltele ritmuri ale civilizației contemporane, asigură condițiile pentru transpunerea plenară în viață a programului măreț de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate, elaborat de Congresul al X-lea al P.C.R.. După cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu : **„Aceste realizări — atît pe planul creației materiale și spirituale, cît și al existenței sociale — confirmă încă o dată, cu putere, că tot ceea ce întreprind partidul și statul, sensul întregului efort de edificare a noii orînduiri în țara noastră este bunăstarea și fericirea omului, îmbunătățirea condițiilor de viață ale întregului popor, crearea posibilităților pentru toți cetățenii patriei de a se dezvolta multilateral, de a-și afirma aptitudinile și capacitățile creatoare, de a beneficia tot mai larg de cuceririle civilizației moderne“.**

Acest început de mai dobîndește pentru clasa muncitoare din țara noastră, pentru toți oamenii muncii, pentru întregul popor român noi și adînci semnificații, coincizînd cu împlinirea a 50 de ani de la crearea Partidului Comunist Român. Cinci decenii de dăruire și abnegație revoluționară, de identificare cu cele mai înaintate, mai profunde și mai îndrăznețe năzuințe ale poporului, de devotiune nețărmurită în slujirea cu consecvență și fără ostenire a intereselor acestuia, a cauzei generale a socialismului, progresului și păcii, au făcut din Partidul Comunist Român — trup din trupul acestei țări — forța politică conducătoare a națiunii noastre socialiste, în jurul căreia se concentrează, într-o semnificativă unanimitate, încrederea, dragostea și respectul tuturor oamenilor muncii din țara noastră, a întregului popor român.

Concentrîndu-și eforturile în direcția dezvoltării construcției socialiste în România, Partidul Comunist Român pornește de la convingerea că în acest mod își îndeplinește înalta misiune istorică care i-a fost încredințată de poporul român, cît și o îndatorire esențială față de cauza socialismului și păcii în lume. Politica partidului nostru dă expresie înțelegerii faptului că înfăptuirile fiecărei țări socialiste reprezintă contribuția sa cea mai de seamă la întărirea forțelor mondiale ale socialismului, la promovarea nobilei cauze a internaționalismului proletar.

Torentul luptei de eliberare socială și națională

În ultimii ani, lumea capitalistă a cunoscut noi și furtunoase înfruntări sociale. Alături de clasa muncitoare, numeroase alte categorii de oameni ai muncii au pășit cu vigoare în arena luptei sociale, acționînd cu fermitate pentru împlinirea deziderateloi vitale de echitate și libertate, de democrație și progres social. Mitul „prosperității societății de consum", al „armoniei" dintre clase, invocat și propovăduit fervent de diverși apologeți burghezi, este mereu și mereu infirmat printr-o amplă mișcare de contestare.

Participarea — numai în anul 1970 — a circa 65 de milioane de oameni la acțiunile greviste dă expresie adîncirii contradicțiilor interne în țările capitaliste și, în același timp, forței remarcabile pe care a dobîndit-o acțiunea maselor muncitoare. Fenomenul luptei greviste din anul trecut și din primele luni ale acestui an ilustrează lărgirea compoziției sociale a mișcării greviste, formularea unor revendicări care depășesc de cele mai multe ori interese imediate vizînd în perspectivă modificări structurale, îmbinarea revendicărilor sociale cu cele politice, o varietate de forme de acțiune.

În ultimul an, Franța, Italia, Japonia, Anglia, S.U.A. au constituit arena unor puternice mișcări greviste și revendicative, care au antrenat în torentul lor zeci și zeci de milioane de oameni. În S.U.A., de pildă, statisticile au consemnat — numai pentru primele zece luni ale anului 1970 — nu mai puțin de 5 035 greve, la care au participat 2 469 000 de salariați. Un puternic ecou l-a avut greva de 67 de zile a celor 400 000 de salariați de la concernul „General Motors", desfășurată în 30 de state din S.U.A. și două provincii din Canada. Pentru Marea Britanie, 1970 a fost primul an în care numărul grevelor a trecut de 3 000. În cele 3 725 de greve desfășurate în primele 11 luni ale anului trecut au fost antrenați 1 702 000 muncitori și funcționari, pierzîndu-se peste zece milioane zile muncă. Franța a cunoscut în anul trecut și în primele luni ale acestui an un nou și puternic flux al mișcării greviste ; în primul semestru al lui 1970, cele 1 789 de greve au întrunit un număr record de 2 053 000 de participanți. Puternice acțiuni de luptă ale muncitorimii ca și ale altor categorii sociale s-au desfășurat în Spania. Nu poate scăpa observației nici faptul că în ultimul an Suedia — oferită deseori ca model al unei posibilități concrete de instaurare a „armoniei sociale" — a cunoscut și ea greve de mare amploare, cele de la Göteborg și Kiruna avînd un ecou deosebit de puternic.

O nouă și remarcabilă forță au dobîndit în ultimul an mișcările de eliberare națională, lupta popoarelor pentru consolidarea independenței naționale ; s-au afirmat mereu mai puternic ideile dezvoltării politice și economice de sine stătătoare. În Asia, Africa, America Latină imperialismul, colonialismul și neocolonialismul au primit noi și puternice lovituri, dorința popoarelor de a-și făuri destinele potrivit propriilor dorințe și interese căpătînd noi dimensiuni și forme de exprimare.

Noi victorii a înregistrat lupta armată de eliberare în coloniile portugheze : Angola, Mozambic și Guineea (Bissau), s-a intensificat mișcarea de rezistență antirasistă în Rhodesia de sud și Republica Sud Africană. În America Latină, instaurarea guvernului „Unității Populare" în Chile, măsurile adoptate de noul guvern în planul politicii interne și externe au constituit o victorie remarcabilă a clasei muncitoare și a tuturor forțelor progresiste, antiimperialiste din această țară, o victorie cu largi implicații și rezonanțe pe scara întregului continent latino-american. În aceeași direcție, a unei dezvoltări progresiste, independente, s-au înscris și transformările produse în ultimul an în Peru, precum și orientările și atitudinile politice, programele și acțiunile din alte țări, vizînd deopotrivă transformări cu caracter larg democratic, ca și desprinderea din numeroasele servituți pe care o lungă dominație imperialistă le-a impus. Toate acestea atestă mutații dintre cele mai semnificative, dezvăluie un proces rapid de creștere a luptei antiimperialiste, pentru independență și progres social.

Succesele popoarelor din Indochina în lupta lor eroică împotriva imperialismului american și a acoliților acestuia, eșecul rușinos al agresiunii întreprinse împotriva Cambodgiei și Laosului, intensificarea acțiunilor de luptă ale forțelor patriotice în Vietnamul de sud, — toate acestea au, la rîndul lor, valoarea unei incontestabile mărturii a incapacității imperialismului de a mai impune prin forță soluții contrare intereselor popoarelor, atestă într-o manieră pe deplin convingătoare că nimic și nimeni nu poate înfrînge un popor hotărît să-și apere independența și suveranitatea națională, să-și făurească singur destinele.

Prevalența tendințelor pozitive

Edificator pentru cursul pozitiv al evoluției internaționale contemporane, viața politică de pe continentul european a confirmat tot mai puternic în ultimul an vitalitatea proceselor și a tendințelor care converg, pe multiple planuri, în afirmarea unei atmosfere de destindere și în conturarea unor condiții favorabile abordării și rezolvării problemei securității europene, trecerii din sfera deziderateloi în aceea a acțiunilor practice urmărind acest obiectiv major. Tema construcției europene concentrează mereu mai frecvent, mai acut și mai larg atenția, interesul și eforturile a numeroase state de pe continent, înscriindu-se constant ca un punct central, atît pe agenda contactelor politice și diplomatice bi și multilaterale, cît și pe aceea a programelor și activității parlamentelor, partidelor și organizațiilor politice, forumurilor academice și instituțiilor de cercetare științifică.

În anul care a trecut, s-au accentuat tendințele de colaborare și cooperare între statele europene cu orînduiri sociale diferite, în domeniile economic, tehnico-științific și cultural, s-au intensificat contactele bi și multilaterale la cele mai diferite niveluri, dialogul deschis solicită prevalarea realismului politic, căpătînd constant noi elemente constructive. S-au afirmat și se afirmă forțe tot mai largi care se pronunță pentru slăbi-

→

65 milioane de oameni ai muncii au participat în cursul anului 1970 la acțiunile greviste desfășurate în lumea capitalistă, iar în primele luni ale acestui an s-au înregistrat noi și puternice mișcări revendicative. În imagine : pichet organizat de muncitorii greviști de la filiala britanică a firmei „Ford"

rea încordării, pentru eradicarea tuturor barierelor care stau în calea colaborării dintre popoare, pentru identificarea unor soluții raționale și echitabile destinate să instaureze un climat de destindere, pace și bună vecinătate. Ideea convocării unei conferințe paneuropene pentru securitate și cooperare a primit noi și importante adeziuni bucurîndu-se de o rezonanță crescîndă. Revine țărilor socialiste meritul de a fi avansat în ultimul an noi propuneri concrete, menite a deschide largi perspective procesului de normalizare și destindere în Europa, a accelera convocarea înaltului forum european.

Desigur, afirmarea tendințelor pozitive, realiste, în viața internațională se lovește încă de numeroase și serioase obstacole ; forțele imperialiste, reacționare, revanșarde încearcă să oprească sau să dea înapoi roata istoriei, se opun procesului de destindere, promovează o politică de dictat și forță în relațiile internaționale. Atentînd la dreptul popoarelor de a-și hotărî singure destinele potrivit intereselor lor firești, în conformitate cu propriile comandamente naționale ca și cu exigențele obiective ale dezvoltării istorice, întreținînd în mod artificial focare de tensiune, perpetuînd metodele de tristă amintire ale „războiului rece", imperialismul încearcă să împiedice evoluția normală a vieții internaționale, consolidarea acelor rezultate izvorîte din efortul constructiv al forțelor păcii și progresului social din întreaga lume. Dar, ceea ce este definitoriu, ceea ce constituie caracteristica fundamentală a evoluției contemporane în lume, este faptul că forțele socialismului, păcii și progresului, uriașul front antiimperialist au căpătat dimensiuni fără precedent și o forță de neînvins ; acestor forțe — care se află în ofensivă — le aparține inițiativa istorică, lor le aparține viitorul.

Național și internațional — o unitate indisolubilă

În întreaga lor activitate, Partidul Comunist Român și guvernul Republicii Socialiste România au pornit și pornesc de la premisa că între politica internă și cea internațională există o unitate dialectică. Politica externă a României socialiste dă glas aspirațiilor și dezideratelor celor mai profunde ale poporului român, dorinței și hotărîrii sale neabătute de a-și consacra forțele și energiile unei uriașe opere constructive, pașnice, constituie o expresie elocventă a înaltului spirit de responsabilitate ce animă partidul și guvernul țării noastre față de destinele națiunii, față de cauza socialismului și progresului, a păcii și securității omenirii. Ilustrare a strînsei unități dintre interesele naționale și cele internaționale, această politică se bucură de girul și adeziunea întregului popor român, a întregii noastre națiuni socialiste, care îi acordă sprijinul său unanim.

În centrul activității lor internaționale, partidul și guvernul român situează în mod ferm întărirea prieteniei, colaborării multilaterale și alianței frățești cu toate statele socialiste — de care sîntem legați prin comunitatea de orînduire, de ideologie, de țeluri și aspirații. În același timp, România promovează o acțiune internațională de dezvoltare a cooperării cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială, participă tot mai activ la circuitul mondial de valori materiale și spirituale. Țara noastră își manifestă deplina sa solidaritate cu mișcările de eliberare națională, cu toate forțele care luptă împotriva colonialismului și neocolonialismului, extinde continuu relațiile cu țările din Asia, Africa și America Latină.

Atașată în mod sincer cauzei libertății, independenței naționale și progresului, România socialistă își manifestă sprijinul și simpatia față de lupta popoarelor împotriva imperialismului, a politicii acestuia de dictat, agresiune și înrobire. Solidaritatea sa militantă cu lupta eroică a popoarelor vietnamez, laoțian și khmer, împotriva agresiunii americane din Indochina, hotărîrea de a le acorda în continuare întregul său sprijin pe tărîm politic, material și moral pînă la victoria cauzei lor drepte exprimă în mod convingător pozițiile consecvent internaționaliste ale partidului și guvernului țării noastre, ale poporului român.

Țara noastră pune la temelia întregii sale acivități externe respectarea principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc — condiție indispensabilă a asigurării unei evoluții politice internaționale normale, a dezvoltării fiecărei națiuni, ca și a comunității popoarelor în ansamblu, a stabilirii unui climat de înțelegere, încredere și stimă, de cooperare fructuoasă și pașnică. Evoluția politică din ultimul an a adus noi și substanțiale argumente în sprijinul constatării că aceste principii — corespunzînd unor exigențe obiective ale progresului și păcii — se afirmă cu tot mai multă vigoare în lumea contemporană, se bucură de sprijinul cercurilor celor mai largi ale opiniei publice internaționale.

În spiritul înaltelor răspunderi pe care fiecare țară socialistă le are în a se manifesta activ, în a-și aduce o contribuție proprie la soluționarea problemelor vieții internaționale contemporane, România militează neobosit pentru însănătoșirea climatului politic internațional, stingerea focarelor de război din Indochina și Orientul Apropiat, pentru soluționarea pe cale pașnică a problemelor litigioase, pentru întărirea securității și păcii în Europa și în întreaga lume.

Perspectiva realistă asupra sensului și direcțiilor principale ale evoluției politice internaționale, analiza științifică a conținutului diverselor fenomene și a tendințelor lor de dezvoltare, fundamentează intensa activitate diplomatică a țării noastre, avansarea unor inițiative și propuneri în problemele majore care confruntă umanitatea (dezarmarea, decolonizarea, dezvoltarea, cooperarea, securitatea). Participarea și cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, la sesiunea jubiliară organizată cu ocazia celei de a XXV-a aniversări a Organizației Națiunilor Unite, au prilejuit o nouă și puternică afirmare a înaltelor principii care diriguesc politica externă a țării noastre, a atașamentului ei față de legalitatea internațională, a hotărîrii de a promova în continuare, cu aceeași consecvență, o acțiune internațională dinamică, pentru împliniri concrete pe drumul transpunerii în viață a idealurilor de pace, justiție și progres ale comunității popoarelor. Ecoul pe care cuvîntarea șefului statului român l-a avut în cadrul opiniei publice mondiale reprezintă o ilustrare concludentă a înaltei aprecieri de care se bucură realizările poporului român pe drumul făuririi unei vieți noi, poziția și inițiativele țării, întreaga sa activitate internațională.

Partidul Comunist Român — detașament activ al mișcării comuniste și muncitorești — dezvoltă relații de colaborare frățească cu celelalte partide comuniste, extinde contactele și legăturile cu alte partide și organizații muncitorești, democratice și progresiste, cu mișcările de eliberare națională, cu forțele antiimperialiste din întreaga lume, pornind de la convingerea că în acest fel își îndeplinește o sacră îndatorire față de clasa muncitoare și poporul român, cît și față de cauza internațională a socialismului și comunismului. Partidul Comunist Român a acționat și acționează neabătut pentru întărirea unității țărilor socialiste, a coeziunii partidelor comuniste și muncitorești — factor esențial al luptei revoluționare mondiale, pentru unirea strînsă a tuturor forțelor revoluționare și progresiste ale lumii contemporane.

Istoria de lupte și jertfe a oamenilor muncii de pe toate meridianele, transformările fundamentale împlinite în vremurile noastre sub semnul idealurilor din care s-a născut Ziua solidarității internaționale a celor ce muncesc verifică în perspectiva a numeroase decenii valoarea minunatului simbol al unității și solidarității pe care le-a semnificat din totdeauna 1 MAI.

George G. POTRA

NICOLAE ECOBESCU
adjunct al ministrului afacerilor externe

COORDONATE ALE COOPERĂRII ECONOMICE ÎN EUROPA

Începute la 19 aprilie, la Geneva, lucrările celei de-a 26-a sesiuni a Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa se află aproape de punctul final, urmînd a se încheia în cursul zilei de 30 aprilie. În intenția de a prezenta cititorilor preocupările prezente și viitoare ale acestui important organism, ca și contribuția adusă la activitățile sale de către țara noastră, revista „Lumea" a solicitat un interviu șefului delegației române la actuala sesiune a C.E.E./O.N.U., tovarășul Nicolae Ecobescu, adjunct al ministrului afacerilor externe, care a răspuns cu amabilitate întrebărilor adresate de colaboratorul nostru la Geneva, ALEXANDRU IORDACHE.

V-am ruga pentru început, o apreciere și o delimitare a locului și rolului Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa în promovarea cooperării economice între țările continentului.

Orice analiză a tendințelor pozitive ce se manifestă în Europa, a procesului de destindere, apropiere și colaborare între statele europene nu poate să omită aportul C.E.E. la stimularea contactelor și întreținerea dialogului general-european.

Călăuzită de scopurile și principiile Cartei O.N.U., Comisia a desfășurat, timp de aproape un sfert de secol, o activitate constructivă contribuind efectiv la normalizarea și extinderea legăturilor economice dintre țările continentului, la înlăturarea treptată a obstacolelor și anihilarea rezistențelor care se ridicau artificial în fața tendințelor obiective de cooperare și înțelegere. În condițiile dificile ale „războiului rece" și ale manifestărilor de îngrădire a colaborării prin intermediul organizațiilor cu participare închisă, Comisia a constituit cadrul permanent de întîlnire și negociere între țările europene, indiferent de sistemul lor social-politic, facilitînd găsirea unor modalități concrete de conlucrare. Activitatea Comisiei a demonstrat astfel cît de nefondat era scepticismul celor care susțineau că deosebirile de orînduire constituie piedici insurmontabile în calea dezvoltării relațiilor economice dintre țările europene.

Vocația de organism general-european, rezultatele dobîndite și experiența acumulată sînt tot atîtea temeiuri care îndreptățesc încrederea în capacitatea Comisiei de a acționa cu și mai multă energie pentru amplificarea colaborării, pentru instaurarea unui climat de pace și securitate în Europa. Mi se par sugestive în acest sens cuvintele rostite de J. Stanovnik, secretarul executiv al Comisiei, la deschiderea actualei sesiuni: „Pare să fie unanim recunoscut că C.E.E., care a trebuit la început să traverseze o perioadă de confruntare și care s-a maturizat într-o perioadă de coexistență, ar trebui să joace în prezent un rol major în perioada de cooperare care se anunță".

În termenii mandatului său, elaborat în anul 1947, în condițiile cînd traumele celui de-al doilea război mondial erau încă vii în conștiința națiunilor europene, Comisia era chemată „să ia măsuri și să participe la executarea lor, în vederea facilitării unei acțiuni concertate pentru reconstrucția economică a Europei, ridicării nivelului de activitate economică europeană, ca și menținerii și întăririi relațiilor economice ale țărilor Europei, atît între ele cît și cu alte țări ale lumii". Progresele realizate în dezvoltarea economică a statelor europene și schimbările favorabile intervenite în raporturile politice dintre ele au determinat adaptarea graduală a atribuțiilor și obiectivelor Comisiei la cerințele noi ale colaborării pe continent. Un moment semnificativ al acestui proces l-a constituit declarația adoptată cu ocazia celei de-a XX-a aniversări a Comisiei. Animate de dorința de a promova o cooperare care să răspundă „intereselor tuturor națiunilor și să permită transformarea Europei într-un puternic factor de pace și înțelegere în lume", țările membre s-au angajat, prin acest document, „să contribuie, pe toate căile posibile, la întărirea cooperării comerciale, economice, științifice și tehnice, atît în domeniile tradiționale, cît și în cele noi, pe o bază reciproc avantajoasă și pe termen lung".

În îndeplinirea acestor prerogative, una din funcțiile de bază ale Comisiei constă în stimularea contactelor între reprezentanți ai țărilor europene pentru examinarea unor probleme de interes general, investigarea căilor practice de colaborare și găsirea de soluții reciproc avantajoase.

Comisia în ansamblu și organele sale de specialitate desfășoară o amplă activitate de cercetare și analiză a evoluției relațiilor economice dintre diferitele state, precum și de evaluare, prospectare și previziune a tendințelor care au loc în acest domeniu, prezentînd concluzii și propuneri menite să promoveze cooperarea internațională în zona sa de activitate.

Comisia reprezintă, totodată, un important centru de diseminare a informațiilor cu caracter economic, tehnic și statistic și de efectuare a unui larg schimb de opinii, ceea ce contribuie la o mai bună cunoaștere a experienței fiecărei țări în desfășurarea procesului propriei sale dezvoltări și la relevarea acelor probleme de interes comun care-și pot găsi o soluționare mai eficientă prin conjugarea eforturilor țărilor în cadrul unor acțiuni de cooperare bilaterală sau multilaterală.

Dacă ar fi să desprindem numitorul comun al atribuțiilor esențiale ce revin Comisiei, acesta nu poate fi decît funcția sa de cooperare, de promovare a bunelor relații între state, de pace și de securitate în Europa și în lume.

— Cum pot fi apreciate rezultatele înregistrate de Comisie în principalele sale domenii de activitate?

— Răspunsul la această chestiune implică, desigur, o succintă retrospectivă asupra activităților desfășurate de Comisie în ultimii ani, privite prin prisma vigoarei cu care, îndeosebi sub impulsul actualei revoluții tehnico-științifice, cooperarea internațională s-a impus și se impune tot mai mult ca o necesitate obiectivă.

Evoluția generală a relațiilor dintre statele Europei demonstrează că o veritabilă cooperare economică, bazată pe respectarea suveranității și independenței naționale, neamestecul în treburile interne, egalitatea în drepturi și avantajul reciproc, potențează eficiența eforturilor depuse de fiecare țară pentru propria-i dezvoltare, în concordanță cu năzuințele și interesele fundamentale.

Reflectînd această evoluție, Comisia Economică a O.N.U. pentru Europa și-a extins și diversificat activitatea, cuprinzînd, treptat, în sfera preocupărilor sale, noi probleme de interes general din diferite sectoare ale industriei, agriculturii, construcțiilor, transporturilor, comerțului, aplicării științei și tehnologiei, planificării, statisticii.

În strînsă legătură cu acțiunile Comisiei de intensificare a cooperării în domeniile menționate, o atenție specială se acordă folosirii metodelor moderne ale matema-

→

GENEVA
Aspect de la lucrările Comisiei

ticii și tehnicii electronice de calcul în economie. Periodic, Comisia elaborează studii și analize privind aspecte de ansamblu ale evoluției economice europene, documente de certă utilitate puse la îndemîna țărilor membre. Pe planul metodelor de lucru ale Comisiei, se cuvin a fi evidențiate seminariile, ciclurile și călătoriile de studiu – forme practice pentru schimbul de opinii și experiență între țările interesate.

– Care sînt ca urmare și a dezbaterilor actualei sesiuni, direcțiile prioritare ale activității viitoare a Comisiei ?

— Amploarea și diversitatea crescîndă a activităților Comisiei fac necesară o abordare selectivă a temelor de cooperare, pentru a se asigura concentrarea cu precădere a eforturilor asupra problemelor de cea mai mare actualitate și importanță pentru statele membre.

Criteriul acesta a stat la baza definirii domeniilor prioritare din programul de viitor al Comisiei : promovarea comerțului inter-european, dezvoltarea cooperării științifice și tehnologice, mediul înconjurător și planificarea pe termen lung.

Creșterea continuă a potențialului economic al țărilor europene creează posibilități tot mai mari pentru lărgirea schimburilor de produse. În același timp, nu se poate trece cu vederea persistența unor obstacole administrative și de politică comercială care frînează cursul normal al comerțului intra-european, în special între țări cu sisteme social-politice diferite. Adoptarea unor măsuri practice în vederea eliminării acestor bariere artificiale apare ca un obiectiv de mare actualitate pentru Comisie.

Locul prioritar pe care cooperarea științifică și tehnică îl ocupă în preocupările Comisiei reflectă rolul tot mai important ce revine științei și tehnologiei moderne în accelerarea progresului economic și social al fiecărei țări. Dezbaterile care au avut loc la actuala sesiune au pus în relief necesitatea abordării acestei probleme și prin prisma impactului pe care știința și tehnologia îl au asupra dezvoltării schimburilor și cooperării economice.

Acuitatea și complexitatea problemelor privind restabilirea și menținerea echilibrului ecologic în condițiile progresului tehnic contemporan fac din mediul înconjurător un domeniu susceptibil de o largă și fructuoasă cooperare internațională. S-a ajuns la un consens privind elaborarea unui program de lucru eșalonat pe mai mulți ani și crearea unui organism special al Comisiei pentru problemele mediului de viață al omului.

Promovarea unei rodnice cooperări între țările europene presupune identificarea tendințelor de perspectivă ale dezvoltării economice la scara întregului continent. Din aceasta rezultă nevoia unui larg schimb de experiență în domeniul planificării pe termen lung, direcționat, îndeosebi spre cunoașterea instrumentarului metodologic folosit în practica țărilor. În acest sens, Comisia își propune să inițieze studii și să organizeze reuniuni internaționale pentru dezbaterea problemelor de interes comun care se desprind din elaborarea politicilor naționale de dezvoltare economică și socială.

– V-om solicita o prezentare a resorturilor interesului și participării multilaterale a României la activitățile Comisiei.

– Participarea țării noastre la activitățile Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa decurge în mod firesc din politica sa de pace și colaborare cu toate țările, indiferent de orînduirea lor politică. Este în același timp o expresie a convingerii profunde a guvernului român că răspunsuri eficace și viabile problemelor importante ale Europei nu pot fi găsite decît prin căi și mijloace pașnice, pe baza principiilor Cartei Națiunilor Unite, a căror respectare riguroasă în raporturile dintre toate statele oferă garanția unei păci și securități durabile.

Importanța pe care România o acordă rolului Comisiei rezultă din faptul că aceasta este unicul organism general-european de cooperare care poate și trebuie să aducă o contribuție sporită la dezvoltarea relațiilor multilaterale dintre toate țările europene, în domenii de interes general. Folosind cadrul oferit de acest organism regional al Națiunilor Unite, România contribuie activ la stimularea și adîncirea unei cooperări de care să beneficieze, în condiții de deplină egalitate, toate țările continentului.

Delegațiile române s-au pronunțat constant pentru adaptarea Comisiei la exigențele actuale ale cooperării intereuropene, formulînd idei și propuneri concrete menite să faciliteze extinderea și diversificarea acestei cooperări. Ele privesc, deopotrivă, identificarea unor noi domenii de conlucrare posibilă și găsirea unor forme și modalități practice de acțiune prin intermediul Comisiei. Iată cîteva exemple :

Ca urmare a unor inițiative ale țării noastre, în Comisie s-au pus bazele cooperării și s-au creat organe permanente de specialitate pentru industria chimică și industria gazului. De asemenea, au fost convocate reuniuni de experți guvernamentali ai țărilor europene care au definit obiectivele cooperării științifice și tehnice în Europa. Manifestările cu caracter tehnico-științific organizate în țara noastră sub egida Comisiei în industria chimică, minieră, a gazului și lemnului au constituit adevărate reuniuni de expertiză internațională, care au permis specialiștilor noștri să împărtășească din experiența proprie și să cunoască, totodată, realizările altor țări, în vederea soluționării unor probleme actuale din aceste sectoare.

Semnificativ pentru prețuirea de care se bucură activitatea țării noastre în cadrul Comisiei este faptul că României i-a fost încredințată vicepreședința și președinția acestui important for internațional în anii 1959–1962, perioadă importantă pentru consolidarea rolului Comisiei în cooperarea intereuropeană. Aș dori să relev, totodată, că în ultimii ani reprezentanți ai țării noastre au asigurat președinția unor organisme de specialitate, cum sînt Comitetul energiei electrice, Comitetul gazului, Comitetul pentru industria chimică.

Pornind de la principiul după care toate statele europene trebuie să fie reprezentate, pe baze egale, în Comisie, țara noastră a sprijinit și sprijină participarea cu drepturi depline a R.D. Germane la activitățile acestui organism. Este vorba, în fond, nu numai de respectarea normelor fundamentale ale relațiilor dintre state, ci și de o condiție esențială pentru funcționarea normală și eficacitatea Comisiei.

— În suită logică la cele expuse de dv. mai înainte, ce propuneri și inițiative au fost avansate de către delegația țării noastre la actuala sesiune ?

— Delegația română la actuala sesiune a urmărit — și aceasta a fost principala sa preocupare – să contribuie, împreună cu delegațiile altor țări, la identificarea de noi posibilități practice pentru promovarea cooperării între toate țările europene.

În domeniul cooperării științifice și tehnice, inclus în preocupările Comisiei ca urmare a unor inițiative anterioare ale țării noastre, delegația română a acționat pentru intensificarea activităților Comisiei și crearea unui organism special pentru știință și tehnică. Au suscitat interes propunerile românești care au sugerat ca temă de studiu două noi subiecte de cooperare, cele privind sistemele informaționale și folosirea pe scară largă în economie a noilor materiale. Au fost totodată reținute propunerile vizînd organizarea în România, în 1972 și 1973, a două reuniuni internaționale sub auspiciile C.E.E./O.N.U. referitoare la aplicarea efectivă a științei și tehnicii în industrie și, respectiv, previziunea tehnologică, în special în domeniul calculatoarelor electronice. Acțiuni care să faciliteze schimbul de experiență între experții țărilor europene au fost propuse de delegația română și în alte domenii de interes general cum sînt comerțul intereuropean, în special prin folosirea tehnicilor de marketing, cooperarea industrială, interconexiunea sistemelor energetice naționale la scara întregului continent și dezvoltarea transporturilor în Europa.

A fost remarcat, de asemenea, spiritul constructiv care a inspirat activitatea delegației române pentru a asigura o pregătire corespunzătoare aniversării în 1972 a 25 de ani de la crearea Comisiei. Se apreciază că organizarea unor ședințe speciale cu participarea la nivel ministerial – idee unanim acceptată – va fi de natură să confere sesiunii jubiliare a Comisiei caracterul unui amplu dialog constructiv care să deschidă noi orizonturi și să dea noi dimensiuni colaborării general-europene.

Geneva, 28 aprilie

VIENA

VICTORIA LUI JONAS — UN GIR PENTRU SOCIALIȘTI

Corespondență pentru „Lumea"

FRANZ JONAS
Un mandat reinnoit

Acum, cînd rezultatele scrutinului prezidențial sînt cunoscute, cînd realegerea președintelui Franz Jonas în funcția de șef al statului a devenit o certitudine, tensiunea observată în ultimele trei luni pe scena politică austriacă revine treptat la cota ei normală. S-a consumat o campanie prezidențială fără precedent, în care disputa pașnică dintre candidați a constituit fundalul unei înfruntări directe și vehemente între partidele socialist (P.S.A.) și populist (P.P.A.).

Ce a provocat această neobișnuită supraîncălzire a climatului politic ?

Alegerile prezidențiale din 25 aprilie s-au plasat, pentru prima dată, în condiții complet modificate pentru perioada postbelică. „Era marii coaliții", întreruptă în aprilie 1966 de Josef Klaus (președintele din acea vreme al P.P.A.), prin alcătuirea guvernului monocolor, a încetat efectiv să mai existe, patru ani mai tîrziu, cînd Bruno Kreisky a format primul cabinet socialist.

Importantele împuterniciri acordate de constituție președintelui republicii față de cancelar, guvern și parlament, încorsetate și, în bună parte, paralizate de existența coaliției între P.P.A. și P.S.A., și-au redobîndit actualitatea pe măsură ce s-a renunțat la practica pactizării dintre cele două mari partide. In prezent, nu mai sînt excluse și alte combinații guvernamentale posibile între toate cele trei partide reprezentate în Parlament. Și ca o primă consecință, cabinetul Kreisky funcționează de un an de zile fără a dispune de o majoritate parlamentară (81 din 165 de mandate).

Liderii partidului socialist, ca și cei ai micului partid liberal (P.L.A.), consideră că modificările apărute sînt de natură să regenereze și să impulsioneze activitatea parlamentară. Foarte puțin încîntat de această situație se arată în schimb partidul populist. Criza internă prin care trece, îndeosebi după eșecul electoral din martie trecut, care l-a plasat pentru prima oară în opoziție, l-a împiedicat să devină un partener dorit sau un adversar redutabil al celorlalte două partide.

Situația specifică a fiecărei grupări politice în parte a determinat și tactica acestora în timpul campaniei prezidențiale. Sub lozinca „Alegeți pe Jonas și îngăduiți echipei Kreisky să muncească", partidul socialist s-a identificat cu candidatul său și a provocat, totodată, un fel de plebiscit asupra activității guvernului instalat la 20 aprilie 1970. După părerea comentatorilor austrieci, această manieră a suplimentat calitățile apreciabile ale candidatului cu popularitatea pe care contează partidul socialist în rîndul populației. Cuvîntul de ordine în combaterea adversarului l-a constituit alăturarea candidatului P.P.A. de H. Withalm, președintele demisionar al acestui partid. „Cine votează pe Waldheim îl alege pe Withalm" — afirmau strategii electorali ai P.S.A., susținînd chiar că P.P.A. vrea să revină la putere pe calea ocolită a ocupării scaunului prezidențial. Propaganda socialistă menționa de asemenea că îndelungata activitate diplomatică a lui Waldheim, considerată de altfel meritorie, nu i-a dat posibilitatea să se familiarizeze cu problemele interne ale țării.

Partidul populist a mizat din plin pe o victorie, ca un leac miraculos care să-l ajute să înceapă procesul de refacere a unității și imaginii sale în public. Așa s-a ajuns la formula desemnării unui candidat din afara partidului, dar legat de acesta (K. Waldheim a ocupat funcția de ministru de externe în ultimii doi ani ai cabinetului Klaus). Succesul lui Waldheim în alegerile prezidențiale urma să constituie momentul „marii cotituri" în viața P.P.A. Toate problemele, toate disputele au fost, în așteptarea lui 25 aprilie, lăsate aparent în umbră.

In contrapropaganda sa, P.P.A. a reproșat președintelui Jonas că nu a epuizat toate formulele de guvern posibile înainte de a accepta cabinetul socialist minoritar al cancelarului Kreisky. Fără a se lăsa convins de o asemenea acuzație, „Kurier" se întreba, în ajunul alegerilor, de ce Withalm nu a oferit șefului statului, în seara eșuării negocierilor cu partidul socialist, o coaliție P.P.A. — P.L.A. și, mai ales — continua ziarul — de ce nu a realizat o asemenea formulă în opoziție, ceea ce ar fi fost suficient pentru răsturnarea guvernului Kreisky ?

Subit, populiștii care, în timpul cabinetului Klaus, au început demolarea „sistemului proporțional" (atribuirea principalelor funcții în stat potrivit cu numărul de mandate deținut de cele două mari partide în parlament) și l-au combătut cu vehemență, concentrînd în propriile lor mîini cît mai multe poziții, și-au descoperit, o dată cu trecerea lor în opoziție, pasiunea față de principiul „echilibrării" raporturilor de forțe, evident între P.S.A. și P.P.A. Propaganda populistă a avertizat zilnic prin afișe, ziare, emisiuni la radio și televiziune : „Șeful statului, cancelarul, președintele Parlamentului, al Federației sindicatelor austriece, primarii din marile orașe și alte funcții... sînt ocupate de reprezentanții partidului socialist. Trebuie adus un corectiv la această concentrare de forțe".

Dacă înainte, cancelarul era „negru" și președintele „roșu" (culori cu care erau desemnate, mai ales, în trecut P.P.A. și P.S.A.), acum populiștii au lansat următorul slogan electoral : votați pe candidatul nostru pentru a avea un președinte „negru" față de un cancelar „roșu".

In realitate, P.P.A. dorea un succes în alegerile prezidențiale nu numai ca impuls pentru recîștigarea încrederii în forțele proprii, ci și ca un paleativ pentru pierderea puterii. Datorită structurii sale eterogene (existența „bund"-urilor ca osatură principală a partidului) divergențele dintre grupările interne erau aplanate prin interesul comun de a participa la guvernare.

Iată cum prefigura „Die Presse" (cotidian subvenționat de „Wirtschaftsbund" — Federația industriașilor și comercianților, una din cele trei mari asociații care formează P.P.A.) consecințele „unei mari victorii a lui Jo-

→

ALEGERILE PREZIDENȚIALE DIN 25 APRILIE 1971

Franz Jonas, candidatul Partidului Socialist Austriac : 2 488 372 (52,8 la sută) voturi

Kurt Waldheim, candidatul Partidului Populist Austriac : 2 225 368 (47,2 la sută) voturi

ALEGERILE PREZIDENȚIALE DIN 23 MAI 1965

Franz Jonas, candidatul Partidului Socialist Austriac : 2 324 436 (50,7 la sută) voturi

Alfons Gorbach, candidatul Partidului Populist Austriac : 2 260 888 (49,3 la sută) voturi

ALEGERILE PENTRU CONSILIUL NAȚIONAL (PARLAMENT) DIN 1970 :

Partidul socialist	2 221 981	voturi
Partidul populist	2 051 012	„
Partidul liberal	253 425	„
Partidul comunist	44 750	„

nas" : „Acest lucru ar fi pentru partidul populist poate mai catastrofal decît rezultatele alegerilor parlamentare din 1 martie 1970. În acest caz, disputele interne din partid s-ar transforma în lupte politice. Dacă P.S.A. manevrează abil, pe scena parlamentară nu ar fi exclusă o ieșire din front a unor grupuri, ceea ce ar putea duce la avansarea, pe primul plan, a intereselor proprii și, într-o asemenea situație, la dezagregarea P.P.A.".

Pentru a scăpa de acest coșmar, liderii populiști au decis să arunce în campania prezidențială uriașe forțe umane și resurse financiare (cifra de 17 milioane șilingi, amintită în presă, pare să fi fost depășită). Angajarea unor agenții străine de publicitate, ca McCann-Ericksons, a determinat inevitabil și un import de practici specific americane. Candidatul se prezenta aproape pretutindeni cu toți membrii familiei, soțul ținea discursuri, soția se întreținea cu gospodinele, copiii se arătau receptivi, ca și tatăl de altfel, la problemele tineretului.

Vineri 23 aprilie, ora 12,55, a sosit de la Londra ultima întăritură : Miss Univers 1969. După un turneu de un an în jurul lumii, angajată spre a face reclamă feluritelor produse, frumoasa stiriană Eva Rueber a revenit în patrie și s-a angajat „din convingere" pentru victoria candidatului P.P.A. ; prezentînd-o surîzătoare în „hot pants", afișele anunțau că „Eva îl alege pe Waldheim".

Era însă poate prea tîrziu.

Duminică, majoritatea cetățenilor au decis să-l realeagă pe președintele Franz Jonas, răsplătind cu încrederea lor corectitudinea și loialitatea cu care a îndeplinit timp de șase ani funcția de șef al statului. Și, astfel, șirul victoriilor P.S.A. în alegerile prezidențiale continuă neîntrerupt ca în toți anii postbelici.

Ce semnificații implică rezultatele obținute de cele două mari partide ?

Scrutinul din 25 aprilie a confirmat ca „legitim și democratic experimentul cabinetului minoritar" („Salzburger Nachrichten"). Alegătorii nu s-au dovedit receptivi la revenirea sistemului „echilibrului" de forțe. În ciuda demonstrațiilor țărănești organizate de populiști în plină campanie electorală împotriva guvernului, agricultorii, și, dintre ei, mai ales cei cu gospodării mici sau din micile comune și-au arătat simpatia față de candidatul partidului socialist. În citadele tradiționale ale P.P.A., unii alegători au preferat să voteze pentru Jonas. „Arbeiter Zeitung" (socialist) se simte chiar tentat să afirme : „Nu mai există nici un land «negru»" (cu majoritate populistă).

In sfîrșit, liberalii, ale căror voturi s-au dispersat spre cei doi candidați, aproape în proporții egale, au primit și ei o confirmare a tacticii lor parlamentare de pînă acum și un cec în alb pentru intrarea într-o eventuală coaliție.

In tabăra adversă, părerile sînt împărțite. Liderii de la Viena caută în rezultatele de duminică o consolare, cei din landuri vorbesc deschis despre un eșec. Se rostesc și cuvinte mari : „Așa cum se prezintă, dezagregat și dezorientat, P.P.A. nu poate fi un reprezentant al lagărului burghez". In „Die Presse", Otto Schulmeister, redactorul șef al ziarului, se exprima fără menajamente : „Există de pe acum oameni care opinează că, de fapt, alegerile prezidențiale de duminică nu s-au soldat chiar așa de prost pentru P.P.A. Putea să iasă și mai rău. Totuși, asta înseamnă să te minți singur. Evident, Waldheim a obținut un rezultat onorabil, dar întrucît 1971 nu mai este 1965 (cînd populiștii erau la putere — n. n.) și guvernul minoritar al lui Kreisky funcționează de mai bine de un an, rezultatele scrutinului au semnificația unui vot de neîncredere pentru P.P.A. Mai mult chiar : nu lipsesc indiciile că masa tradițională a membrilor de partid se regrupează". Intr-un editorial precedent, autorul nu disimula deloc neliniștea ce domnește în „lagărul burghez" față de așa-numita soartă „scandinavă" ce ar putea fi rezervată partidului populist, cu alte cuvinte, cantonarea lui, pentru multă vreme și fără perspective, în opoziție.

Cert este că alegerile de duminică au consolidat poziția partidului socialist și, în ultimă instanță, a cancelarului Kreisky. El rămîne, pentru lunile următoare, arbitrul scenei politice interne, anunțînd chiar de luni un program intens de inițiative în Parlament.

Rămîne de văzut cum va reuși P.P.A. să facă față acestei ofensive, într-un moment cînd, deocamdată, abia se pregătește să-și rezolve complicatele probleme ale modificărilor în conducerea federală.

Petre STANCESCU

Viena, 28 aprilie

LONDRA

INFLAȚIE și REPUTAȚIE

Pentru prima dată în istoria Angliei un reprezentant al Coroanei britanice va cere Camerei Comunelor sporirea alocațiilor „listei sale civile". Motivul : datorită scăderii sensibile a puterii de cumpărare a monedei, cele 475 000 lire sterline atribuite, anual, Coroanei, pentru cheltuieli curente, sînt departe de a mai reprezenta ceea ce constituiau acum 19 ani, cînd fusese stabilit acest cuantum. Ca măsură de prevedere, se stabilise încă din 1952, ca, din această sumă, 70 000 lire sterline să fie acordate cu titlu de rezervă, destinate să acopere pierderile în urma deprecierii monetare. Ritmul alert al eroziunii monedei britanice a depășit însă prevederile. În 1962, suma părea deja insuficientă, iar în 1970 pierderea de substanță a lirei sterline, intervenită între timp, aducea Coroanei argumente pentru solicitarea unor alocații duble în acest scop.

Lăsînd la o parte „necesitățile" casei regale, faptul relevă importanta depreciere a monedei britanice în perioada postbelică (și mai ales în ultimii ani), cu toate acutele ei incidențe economice și sociale. Numai între 1959 și 1969 puterea de cumpărare a lirei sterline s-a redus cu 30 la sută, iar în 1970 ritmul inflaționist s-a situat la un nivel record : peste 8 la sută. Fapt cu atît mai îngrijorător cu cît o asemenea tendință s-a manifestat în condițiile unei creșteri economice reduse — cel mai scăzut nivel între țările capitaliste dezvoltate (creșterea economică reală a fost de 2,6 la sută, în medie anual, în perioada 1950—1970). Marea Britanie se află de mai mult timp în așa-numita situație de „stagflație" — în care inflația însoțește o stagnare a producției. În ultimii ani, „stagflația" pare să-și fi consolidat pozițiile, fără a apare semne care să traducă o schimbare sensibilă a situației. Dimpotrivă, potrivit datelor recent publicate de Oficiul Central de Statistică, creșterea reală a produsului național brut a fost doar de 1,5 la sută în 1970, în timp ce prețurile au sporit cu peste 8 la sută. În condițiile expansiunii reduse a activității economice, șomajul a atins proporții neîntîlnite (peste 6 la sută din totalul populației apte de muncă), ajungînd în martie anul acesta la cifra record de 815 000.

Ce prevede strategia economică a guvernului conservator pentru rezolvarea acestei situații și ce rol revine, în context, primului buget conservator, lansat de curînd ? Față de revenirea la o politică economică de austeritate, implicînd o „reînghețare" a prețurilor și salariilor — politică aplicată ani la rînd și repropusă acum de laburiști — conservatorii prezintă alternativa unei politici — pentru a folosi termenul avansat de ei înșiși — „liberalistă". Un control strict asupra salariilor și prețurilor, în sensul „înghețării" acestora, n-ar fi „liberalistă", neavînd, în concepția lor, nici efecte favorabile și nefiind, de altfel, nici aplicabilă. Pe de o parte, se argumentează, sindicatele nu sînt dispuse să accepte o limitare a creșterilor de salarii, iar pe de altă parte, o „înghețare" a prețurilor ar fi contrară scopului ce trebuie, în principal, urmărit : stimularea investițiilor, prin crearea unui cadru care să dea posibilitatea obținerii unor profituri mai importante, în vederea relansării economice.

Privită pe termen lung, strategia conservatorilor în domeniul economic lasă să se întrevadă două principale componente : deplasarea efortului de ieșire din actuala situație pe seama maselor salariate și încurajarea, prin diferite metode, a expansiunii sectorului privat. În această lumină — și nu datorită presupusei viziuni „liberaliste" — se explică și neacceptarea „înghețării" concomitente a prețurilor și salariilor. Invocarea faptului că sin-

dicatele n-ar fi în măsură să asigure o limitare a creşterii salariilor este doar un motiv de circumstanţă. Aplicarea legislaţiei antisindicale — a cărei adoptare conservatorii speră s-o determine cît mai curînd — va însemna implicit o blocare a creşterii salariilor, atîta timp cît dreptul la grevă va fi restrîns. În acest fel, salariile ar fi „înghe̦tate" dar nu şi preţurile, lăsînd cadru de expansiune capitalului privat. Este, de altfel, şi motivul amplificării opoziţiei laburiştilor şi sindicatelor faţă de proiectul de lege amintit, împotriva căruia s-au ridicat milioane de salariaţi, grevele organizate special în acest scop însumînd pînă acum peste 3 milioane om-zile.

Indicii asupra strategiei economice pe care intenţionează s-o urmeze conservatorii, oferă şi primul lor buget, prezentat de curînd. În esenţă, el vizează o oarecare relansare a activităţii economice, printr-o „reflaţie" moderată. Cu alte cuvinte, în scopul incitării creşterii economice, pieţei îi vor fi administrate anumite „injecţii monetare" — în proporţii moderate pentru a nu supraîncălzi climatul inflaţionist. În acest sens, se prevede o reducere a încasărilor în cadrul sistemului de impunere, în primul rînd a taxelor percepute sectorului privat, urmărindu-se încurajarea business-ului în efectuarea de investiţii. Cheltuielile sectorului de stat vor depăşi veniturile sale curente, adoptîndu-se practica finanţării în deficit a cheltuielilor (pe calea împrumuturilor publice), în vederea introducerii în economie a unei doze suplimentare activizatoare. Reducerea taxei scontului (de la 7 la 6 la sută), intervenită la puţin timp după anunţarea bugetului, este destinată aceluiaşi scop : incitarea investiţiilor prin ieftinirea creditului. Capitalul privat, primul beneficiar al prevederilor noului buget, pare a se arăta satisfăcut. Un sondaj efectuat de „Gordon Simmons Research" la cererea ziarului „The Guardian", printre directorii celor mai mari 107 companii industriale britanice, relevă că 77 la sută dintre aceştia s-au arătat optimişti în privinţa perspectivelor companiilor pe care le conduc în urma măsurilor bugetare prevăzute, iar 79 la sută au arătat că profiturile companiilor respective vor creşte. În schimb, reacţia sindicatelor şi, în general, a maselor salariate, nu pare deloc favorabilă. Perspectiva „înghe̦tării" implicite a salariilor prin eventuala adoptare a legii antisindicale cît şi cea a continuării în ritm alert a fenomenului inflaţionist le îndreptăţesc aceste reacţii.

Dificultăţile economice şi financiare actuale au jucat un rol important în luarea unei hotărîri de către guvernul britanic în privinţa continuării producerii motorului RB-211, care a stat la baza falimentului celebrei firme Rolls-Royce. Naţionalizînd compania, guvernul conservator nu şi-a asumat, iniţial, nici o obligaţie asupra livrării motoarelor respective firmei beneficiare — gigantul american Lockheed. După naţionalizare, guvernul britanic a adoptat tactica expectativei. Comentariile privind lipsa de dorinţă a autorităţilor britanice de a salva „prestigiul naţional" — Rolls-Royce fiind considerat un simbol al acestuia — şi reputaţia economiei britanice s-au înmulţit. În fapt, era aşteptată reacţia companiei americane care se arăta interesată, şi într-un fel forţată, în continuarea programului „Tristar" (avionul ce urma a fi echipat cu motoarele RB-211) : pentru companiile de transport aerian beneficiare, nelivrarea comenzilor făcute cădea în sarcina firmei americane şi nu a celei engleze ; în acelaşi timp, echiparea avioanelor Tristar cu alte motoare (americane) ar fi necesitat întîrzieri considerabile. Într-un cuvînt, era în joc prestigiul Lockheed-ului. Compania pare să şi-l fi apărat cu înverşunare, lucrînd indirect şi pentru „prestigiul britanic". Lockheed s-a declarat gata să cumpere motoarele la un preţ mai ridicat decît cel fixat iniţial, uşurînd, astfel, sarcina guvernului britanic, ale cărui pierderi (în cazul continuării construcţiei motorului) ar urma să fie mai mici. O vastă campanie de raliere la această acţiune a fost dusă de Lockheed printre companiile de transport aerian beneficiare (pentru a obţine de la acestea fie o sporire a preţului de achiziţie a avioanelor, fie o participare la finanţare şi, în orice caz, o amînare a livrării) şi printre băncile americane (pentru a le determina să pună la dispoziţie, cu titlu de împrumut, fondurile necesare). Observînd că acţiunea companiei Lockheed a găsit ecou, guvernul britanic s-a arătat dispus să subscrie cu fonduri în vederea continuării construcţiei motorului RB-211. Totuşi, între ceea ce pare să fi oferit guvernul britanic şi ceea ce pare a fi dispusă să accepte compania Lockheed, este o diferenţă de aproximativ 350 milioane dolari. Estimaţiile converg spre evaluarea că, în final, costul fiecărui motor RB-211 se va ridica la peste 1,2 milioane dolari, faţă de 840 000 costul iniţial, ceea ce ar expune guvernul britanic unei pierderi totale de peste 700 milioane dolari. Suma este deosebit de importantă, mai ales în actualul context al economiei engleze. În aceste condiţii, Londra doreşte cel puţin să primească garanţii că i se va asigura rambursarea sumelor investite, în cazul în care însuşi Lockheed va eşua în programul „Tristar", din motive independente de livrările motorului britanic RB-211. Valoarea ridicată a sumei cît şi situaţia financiară precară a companiei americane nu a determinat-o, însă, pe aceasta să dea asemenea garanţii. Deşi nu îndeajuns de precizate, asigurările preşedintelui Nixon că guvernul american garantează existenţa companiei Lockheed pe perioada programului „Tristar", pare a fi influenţat guvernul britanic în vederea acceptării finanţării în continuare a motorului RB-211. Că pînă la urmă Londra a luat o opţiune în acest sens şi că a intervenit un acord cu compania americană, ar putea să fie indicat de faptul că Lockheed a anunţat livrarea, în aprilie 1972 (deci cu o întîrziere de 5 luni), a avionului Tristar. Rolls-Royce — „simbolul prestigiului naţional britanic" — pare într-o măsură salvat. Pentru orice eventualitate, însă, compania se numeşte acum „Rolls-Royce 71".

Ilie ŞERBĂNESCU

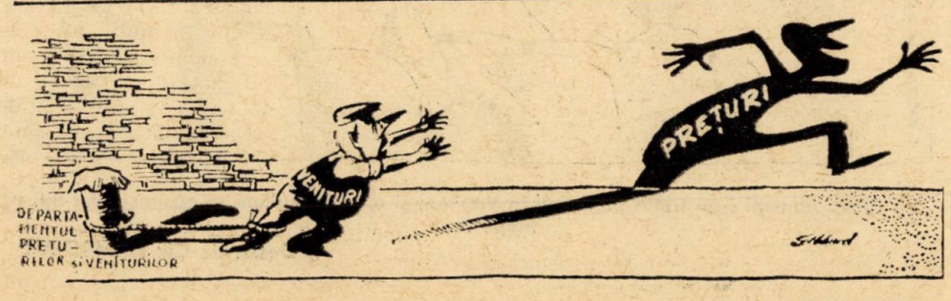

(Din The Guardian)

WASHINGTON

„PACE ACUM!"

Corespondenţă pentru „Lumea"

„Noi sîntem veteranii care, răspunzînd chemării ţării ne-am îmbrăcat uniformele şi am plecat acolo unde am fost trimişi. Acum ne întoarcem la Washington să spunem ce ni s-a întîmplat... Ne lepădăm de aceste medalii. Le aruncăm ca pe nişte simboluri ale ruşinii şi neomeniei". Cu aceste cuvinte, rostite în faţa Capitoliului de un veteran al războiului din Vietnam a început, la 23 aprilie, noua mişcare de masă pentru încetarea agresiunii din Indochina. Prima zi de protest a aparţinut în exclusivitate celor care cunosc din experienţă personală acest război detestat de poporul american. Membrii organizaţiei „Veteranii împotriva războiului din Vietnam" şi-au aruncat decoraţiile pe scările clădirii Congresului şi apoi au trimis o delegaţie condusă de fostul locotenent de marină John Kerry, absolvent al Universităţii Yale,

→

pentru a depune în fața Comitetului senatorial pentru relațiile externe. „Cred că veteranii au avut o influență foarte semnificativă", a declarat ulterior liderul majorității democrate din Senat, Mike Mansfield.

A doua zi a venit rîndul tinerilor — al celor care nu vor să ajungă la rîndul lor pe frontul lipsit de glorie al luptei împotriva poporului vietnamez. „Now ! Now !" („Acum ! Acum !") scandau cei peste jumătate de milion de manifestanți de la Washington. „Pace acum!" „Încetați războiul acum !" „Aduceți-i acasă pe frații noștri acum !". Mii de banderole și de pancarte exprimau aceeași nerăbdare, aceeași dorință hotărîtă de a se pune capăt imediat implicării americane în Indochina. Un fapt semnificativ : printre cei 300 000 de demonstranți de la San Francisco — al doilea mare oraș american cuprins de manifestațiile de sîmbătă, se aflau, după cum a declarat unul dintre vorbitori, căpitanul de corvetă Robert Burns, de la baza Mare Island, cel puțin zece mii de soldați. Pentru prima oară în istoria marilor manifestații împotriva războiului din Vietnam, au sosit la Washington pentru a li se alătura, delegații ale sindicatelor muncitorești din orașele industriale din nord-estul S.U.A.

O mulțime imensă — una dintre cele mai mari văzute vreodată la Washington, a ocupat întreaga latură vestică a colinei Capitoliului, revărsîndu-se pe Pennsylvania Avenue, pînă la Casa Albă. Demonstrațiile au avut un caracter pașnic, ele inaugurînd două săptămîni de proteste continue, în forme multiple, urmînd să culmineze la 5 mai printr-o „grevă a păcii".

Principala cauză a acestei reveniri în forță a acțiunii populare pentru pace este ușor de înțeles : deși administrația republicană a înscris în programul său inițial, ca obiectiv primordial al politicii externe, lichidarea războiului din Vietnam, în prezent războiul nu numai că continuă, dar a trecut granițele în Cambodgia și Laos, iar bombardamentele asupra R.D. Vietnam, sistate în ultima perioadă a Administrației Johnson, au fost reluate de actuala Administrație. După cum arată revista „Life", „este șocant faptul că în ultimii doi ani S.U.A. au bombardat această îngustă fîșie de pămînt asiatic cu o cantitate de explozibile care a depășit totalul tonajului de bombe lansate în cel de-al doilea război mondial asupra teritoriilor puterilor industriale ale Axei". Aceste bombardamente nu au dat însă rezultatele scontate : „Atacurile noastre terestre și aeriene din Vietnam, arată revista «New Republic», n-au reușit să ne aducă victoria în război, iar atacurile noastre aeriene împotriva Laosului și Cambodgiei însoțite de atacurile terestre ale trupelor regimului din Saigon, nu vor putea avea decît același rezultat". Totodată, numărul victimelor din rîndul armatei americane a continuat să crească, depășind luna trecută pe cel înregistrat în războiul din Coreea.

Cu toate acestea, Pentagonul insistă asupra unei așa-numite „dezangajări onorabile a trupelor S.U.A. din război", solicitînd „timpul necesar" pentru a o realiza. „Nu există nici un fel de onoare în prelungirea acestui război, fie și măcar pentru încă o săptămînă", declara recent Harold Hughes, candidat potențial la președinția S.U.A. din partea partidului democrat. „Cel mai înțelept, onorabil și uman lucru pe care îl pot face Statele Unite — sublinia Hughes — ar fi încetarea măcelului și anunțarea unei date limită pentru încheierea retragerii totale a trupelor noastre din Indochina. Poporul american a respins intervenția în Asia de sud-est așa cum corpul omenesc respinge un organism străin și bolnav. America își poate găsi onoarea numai atacînd în mod realist și responsabil sărăcia, discriminarea rasială, foamea și subnutriția, șomajul în creștere și inflația din societatea noastră". În prezent, scrie „Washington Post", „după cum arată sondajele opiniei publice, tot mai mulți oameni spun «la dracu cu promisiunile. Trebuie să ieșim imediat din război»".

Sesizînd pulsul majorității covîrșitoare a opiniei publice, toți cei cinci potențiali candidați la președinția S.U.A. din partea partidului democrat, Hubert Humphrey, Edmund Muskie, George McGovern, Birch Bayh, Harold Hughes au cerut retragerea tuturor trupelor Statelor Unite din Indochina pînă la sfîrșitul anului curent. Ei au luat cuvîntul în acest sens în cadrul unui program de televiziune, la 23 aprilie, ca o replică la cuvîntarea televizată din 7 aprilie a președintelui Nixon. Un grup de nouă senatori republicani, dintre care mulți nu pot fi „bănuiți" de vederi liberale, l-au vizitat recent pe ministrul apărării Melvin Laird, pentru a-i cere să transmită președintelui că „nu vom mai putea ține mult timp piept presiunilor, dacă nu anunțăm decît că noi divizii americane vor fi retrase din Vietnam". Acest fapt, neînsemnat la prima vedere, conține în sine, potrivit părerii unor observatori politici neutri, pericolul scindării partidului republican, scindare al cărei gust amar l-au încercat democrații înaintea alegerilor din 1968.

Ca urmare a presiunilor tot mai ferme și mai concentrate ale opiniei publice, Senatul este sesizat în prezent de nu mai puțin decît șapte proiecte de lege — toate vizînd, într-un fel sau altul, încetarea războiului din Indochina.

Aceste proiecte de lege aflate în faza dezbaterilor în Senat, începerea audierilor publice din Comitetul senatorial pentru relații externe asupra problemei „Cum să punem capăt războiului", demararea la 26 aprilie a primelor audieri inițiate de patru membri ai Camerei Reprezentanților asupra „crimelor de război din Indochina", sînt rezultate ale presiunilor tot mai puternice exercitate de opinia publică americană asupra forului suprem legislativ al țării pentru a-l determina să adopte o poziție clară în problema războiului.

Marșurile și mitingurile de masă de la Washington și San Francisco au marcat, după cum am arătat, începutul unei perioade de două săptămîni de acțiuni de protest împotriva războiului în întreaga țară. În prezent, în marea majoritate a celor 50 de state ale S.U.A. au loc mari demonstrații și mitinguri, simpozioane și conferințe. Partizanii păcii organizează pichete în fața bazelor militare, centrelor de recrutare și altor instituții militare, adună semnături pe petiții cu conținut antirăzboinic pentru a le trimite Congresului și Casei Albe, continuă campania de scrisori adresate celor ce-i reprezintă la Capitoliu, prin care li se cere să inițieze și să sprijine măsuri pentru oprirea vărsărilor de sînge în Indochina.

Constantin ALEXANDROAIE

Washington, 27 aprilie

Album de familie

— Cîțiva oameni i-au trimis pe băieți în Vietnam și uite ce mulțimi se căznesc să-i aducă înapoi !...

Desen de Cik DAMADIAN

DIN SURSE...

Plauzibil

O întîlnire la nivel înalt, în iunie, între Edward Heath și Georges Pompidou ? — se întreabă „L'Express". La Londra se vorbește tot mai insistent despre aceasta. „Parisul — scrie revista — înainte de a se hotărî, pare a aștepta rezultatul negocierilor «celor șase», ce urmează a fi reluate la 10 mai, la Bruxelles". Se face și supoziția că, pentru a aduce un plus de cordialitate întîlnirii, Heath ar putea veni la Paris la bordul „Concorde"-ului britanic 002.

Coordonare

Doisprezece juriști argentinieni, desemnați de președintele Alejandro Lanusse, urmează să redacteze în decurs de patruzeci de zile un plan politic pentru „momentul electoral" din 1973 — relatează „L'Information Latine". Comisia de coordonare a planului, prezidată de ministrul de interne Arturo Mor Roig (cuprinde și un reprezentant al forțelor armate), va lua în considerare trei puncte fundamentale : 1. reforma Constituției ; 2. redactarea statutului partidelor politice ; 3. modificarea legii electorale.

Dacă...

Episodul — relatează revista italiană „Politica" — este autentic sau, în orice caz, pare verosimil : cu cîteva luni în urmă, ministrul afacerilor externe al Spaniei, Gregorio López Bravo, prezenta generalului Franco proiectul noului Concordat dintre Spania și Sfîntul Scaun, după ce Papa Paul al VI-lea îi ceruse să obțină din partea generalului Franco revizuirea unor paragrafe prea „autoritare", în schimbul promisiunii de a vizita curînd Spania. Franco — se spune — l-ar fi ascultat cu atenție pe López Bravo și ar fi întrebat : „Și dacă nu cedez ?" Ministrul de externe i-ar fi răspuns : „În acest caz, excelența sa Paul al VI-lea nu va veni în Spania". „De acord, să-l așteptăm pe viitorul Papă".

A. I. I. P.

Încheindu-și săptămîna trecută lucrările la Teheran, conferința pentru crearea unei agenții internaționale islamice de presă (A.I.I.P.) recomandă celei de a treia conferințe islamice a miniștrilor de externe (va avea loc în septembrie la Kabul) formarea, ca o „etapă preliminară", a unei „asociații a agențiilor de presă naționale" a țărilor membre. Obiectivul final al asociației : înființarea agenției de presă islamice propriu-zise. Pentru sediul viitoarei agenții a fost ales Teheranul.

Ocazia

Fostul prim-ministru britanic Harold McMillan, care de cîțiva ani a abandonat total scena politică, reapare în prim-planul actualității cu ocazia publicării celui de al patrulea volum al memoriilor sale „Riding the Storm". În cadrul unui interviu difuzat de BBC, fostul prim-ministru conservator a evocat figurile unor personalități marcante ale vremii sale, printre care președinții Eisenhower și de Gaulle. Cei care au ascultat interviul au reținut referirea făcută la primul veto (1963) opus de generalul de Gaulle candidaturii britanice la Piața comună.

Reconsiderări

Luther, Calvin și toți ceilalți excomunicați ai Bisericii catolice urmează a fi „amnistiați" ? Este ceea ce intenționează Comisia pontificală de reformă a dreptului canonic (cu sediul la Roma), care cere suspendarea totală a excomunicării din considerentul unui „mai mare respect față de demnitatea umană".

ÎNTRE PAPĂ ȘI... POP

Papa Paul al VI-lea a acordat de curînd o audiență fără precedent în analele Vaticanului. Șeful bisericii catolice s-a întreținut cu tineri londonezi coafați stil „hippy", aparținînd unor formații de muzică „pop"

Praștie

La Belfast, în agitata Irlandă de Nord, comercianților de articole sportive li s-a interzis să mai vîndă arcuri și praștii. Interdicția — scrie „L'Europeo" — aparține comandamentului militar din oraș după ce, în cursul unei ciocniri cu localnicii, soldații britanici au fost răniți de asemenea „arme".

Cupru

Maria Isabel Camus (40 de ani) — personalitate politică chiliană — „mamă a patru copii, a fost desemnată de președintele Salvador Allende să se ocupe personal de vînzarea cuprului chilian pe piața externă. Maria Camus se pregătește să plece în Statele Unite pentru a contracara eventualele consecințe ale naționalizării companiilor americane asupra exporturilor de cupru chilian. „Nu există nici un motiv să nu reușească — a declarat președintele Allende unui săptămînal parizian — este tînără, frumoasă și inteligentă".

Egalitate

Senegalul, ca și Coasta de Fildeș — a declarat, într-un interviu publicat de ziarul senegalez „Fraternité Matin", președintele Léopold Sedar Senghor — ar consimți să angajeze negocieri cu Portugalia. Dar asemenea negocieri „ar trebui să se ducă și între Portugalia și africanii din «coloniile portugheze», desigur pe picior de egalitate".

Cărți

„Producția" mondială de cărți a anului 1970 : circa 500 000 titluri și 8 miliarde volume.

Sondaj

Ziarul francez de limbă germană, „Pariser Kurier", a studiat modul în care cetățeanul mediu vest-german își petrece timpul liber. În urma unui recent sondaj de opinie, se constată că 61 la sută din cei întrebați „la ce mijloc de comunicare în masă renunțați cel mai greu ?" s-au pronunțat pentru ziare. Urmează televiziunea — 18 la sută, periodicele — 13 la sută. În ce privește radioul, numai 8 la sută din vest-germani îi rămîn credincioși.

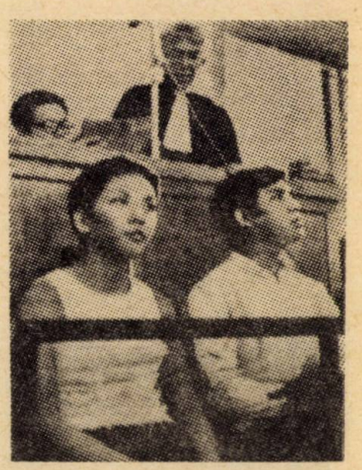

INSCENARE JUDICIARĂ

Într-un număr precedent am semnalat în cadrul acestei rubrici procesul inscenat de autoritățile de la Pnom Penh împotriva a doi dintre copiii lui Norodom Sianuk : fiul, Norodom Norațipo, și fiica, Norodom Bothm Bopho, acuzați de „activitate subversivă". Iată-i în boxă pe cei doi copii ai șefului statului cambodgian

Eșantion

După moartea lui „Papa Doc" — dictatorul haitian François Duvalier — ziarul „Le Monde" publică spicuiri din „Antologia duvalieristă". Un eșantion : „Doc al nostru carele ești la Palatul național pe viață, fie numele tău binecuvîntat de generațiile prezente și viitoare, facă-se voia ta la Port-au-Prince și în provincie, dă-ne nouă astăzi noul nostru Haiti..."

Vizită

Un comunicat al Ministerului francez al afacerilor externe anunță vizita pe care Maurice Schumann urmează s-o facă în U.R.S.S. între 4 și 7 mai. Pentru a doua oară — se precizează — șeful Quai d'Orsay-ului vizitează Uniunea Sovietică : anul trecut l-a însoțit pe președintele Pompidou în vizita sa oficială la Moscova.

Rubrică realizată de Rodica DUMITRESCU

PCR

1921 1971

1 MAI

TRADIȚII ALE MARII SĂRBĂTORI

1 MAI 1914
Manifestație pe străzile Capitalei

1 MAI 1935
Manifeste editate de partid în ilegalitate

Sărbătoarea muncii s-a născut în ultimele decenii ale veacului trecut din luptele proletariatului pentru apărarea intereselor și revendicărilor sale, pentru libertate și progres social. Așa cum se știe, Congresul I al Internaționalei a II-a — ale cărui lucrări s-au desfășurat în iulie 1889 la Paris, sub directa îndrumare a lui Friedrich Engels, și la care cercurile socialiste din țara noastră au fost reprezentate prin cinci delegați —, a chemat clasa muncitoare internațională să desfășoare în aceeași zi, simultan, în toate țările și în toate orașele, mari adunări și demonstrații de masă pentru legiferarea zilei de lucru de opt ore, împotriva exploatării capitaliste. Această zi a fost fixată pentru 1 Mai 1890 și ulterior, pentru aceeași zi a fiecărui an.

Stabilită inițial ca zi de luptă internațională pentru opt ore de muncă, Intîi Mai avea să capete în curînd un sens mult mai larg, devenind de-a lungul anilor un prilej de evidențiere a forței clasei muncitoare și a tuturor oamenilor muncii, de afirmare a voinței lor în lupta pentru drepturi economice și libertăți democratice, pentru desființarea exploatării omului de către om și făurirea unei noi orînduiri sociale, și — în același timp — un prilej de manifestare a solidarității internaționaliste a mișcărilor muncitorești și progresiste din toate țările lumii în interesul libertății, păcii și progresului social.

Începînd din 1890, mișcarea muncitorească din România — care încă de la începuturile sale s-a afirmat ca un detașament activ al proletariatului mondial, ca parte integrantă a mișcării muncitorești internaționale — și-a manifestat, de fiecare dată, cu prilejul zilei de 1 Mai, hotărîrea neclintită de a lupta împotriva exploatării și asupririi burghezo-moșierești, pentru drepturi, libertăți democratice și o viață mai bună, pentru libertatea și independența patriei.

Caracterul manifestațiilor de 1 Mai din România a fost întotdeauna strîns legat de momentul istoric respectiv, reflectînd — prin amploarea organizării și desfășurării acțiunilor muncitorești din diferite centre ale țării, prin natura și evoluția lozincilor formulate cu acest prilej — însuși procesul evolutiv de maturizare ideologică și organizare politică parcurs de mișcarea noastră muncitorească.

Astfel, în anii primului război mondial, radicalizarea luptei proletariatului și a maselor largi de oameni ai muncii, întărirea influenței aripii stîngi din P.S.D. au permis organizarea, cu prilejul zilei de 1 Mai, a unor puternice demonstrații, care — împletind tot mai strîns revendicările economice cu cele politice — au început să vizeze însăși existența regimului burghezo-moșieresc. Un astfel de caracter l-au avut marile demonstrații și întruniri muncitorești de 1 Mai în anii 1916—1920. La 1 Mai 1916, de pildă, zeci de mii de muncitori de pe întreg cuprinsul țării, sub steagul internaționalismului proletar și al frăției dintre popoare, și-au manifestat deschis împotrivirea față de războiul imperialist, hotărîrea și voința lor de pace. Ținută într-o zi lucrătoare, ziua de 1 Mai 1916 a avut un pronunțat caracter combativ, căpătînd, de fapt, aspectul unei greve generale. În timp ce cea mai mare parte a teritoriului patriei noastre gemea sub jugul ocupanților germani, sărbătorirea lui 1 Mai 1917 a avut loc în toate orașele din Moldova. Memorabilă a rămas, în acest sens, sărbătorirea zilei de 1 Mai 1917 la Iași.

Sfîrșitul primului război mondial, urmările sale pe plan economic și social au coincis în România cu începutul unei perioade de avînt revoluționar fără precedent în istoria mișcării noastre muncitorești. Efervescența, amploarea și combativitatea mișcărilor sociale cu caracter revendica-

tiv, însoțite de impresionante manifestări politice ale maselor muncitorești, tendințele tot mai hotărîte spre o organizare politică adecvată, prin crearea unui partid proletar revoluționar, marxist-leninist, toate aceste elemente definitorii pentru avîntul revoluționar amintit — generat de ascuțirea contradicțiilor de clasă proprii societății românești din acea perioadă, la care se adaugă influența mișcării muncitorești internaționale, în primul rînd, a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie — și-au găsit reflectarea și în impresionantele întruniri și demonstrații ale clasei muncitoare prilejuite de sărbătorirea zilei de 1 Mai. Sute de mii de muncitori din marea majoritate a centrelor economice ale țării au luat parte la întrunirile și demonstrațiile de stradă care au avut loc în acei ani. Vom aminti, de pildă, marea demonstrație a maselor muncitorești din București, de la 1 Mai 1920, la care au participat peste 80 000 de oameni, una dintre cele mai însemnate manifestații politice ale proletariatului român de pînă la eliberarea țării de sub jugul fascist. Manifestații de amploare au avut loc, de asemenea, la 1 Mai 1921.

Organizate și conduse de cunoscuți militanți ai mișcării muncitorești, printre care Gh. Cristescu, Gh. Niculescu-Mizil, Leonte Filipescu, Alex. Dobrogeanu-Gherea, C. Mănescu, I. Olteanu și mulți alții, manifestațiile muncitorești prilejuite de eveniment, în anii 1920—1921, au avut și un pronunțat caracter politic. Într-adevăr, pe lîngă tradiționalele cerințe economice, pe steaguri și pancarte vom găsi revendicări ca : „Trăiască societatea comunistă !", „Cerem eliberarea deținuților politici !", „Trăiască Partidul Comunist", „Trăiască puterea proletară !", „Viitorul este al comunismului !". Evenimentele legate de pregătirea și desfășurarea zilei de 1 Mai în acești ani și-au adus contribuția lor însemnată la adîncirea procesului de clarificare ideologică în sînul mișcării muncitorești din România, fapt care a permis crearea, în mai 1921, a Partidului Comunist Român.

Rezultat firesc al unui îndelungat proces de dezvoltare social-economică și politică a poporului român, al procesului legic de afirmare și maturizare a luptei revoluționare, făurirea Partidului Comunist Român a constituit un moment de o însemnătate crucială în istoria țării noastre. Continuînd și ridicînd pe o treaptă superioară lupta de veacuri pentru eliberarea socială și națională, cele mai bune tradiții ale mișcării muncitorești și socialiste din România, Partidul Comunist s-a afirmat în noile condiții istorice ca exponent fidel al intereselor clasei muncitoare, ale tuturor oamenilor muncii, ale întregului popor în lupta pentru împlinirea năzuințelor și aspirațiilor lor vitale.

De la crearea P.C.R., manifestațiile de 1 Mai, organizate și conduse direct de Partidul Comunist și organizațiile de masă de sub conducerea și influența sa, au căpătat un pronunțat caracter revoluționar, devenind tot mai combative și de mai mare amploare. În condițiile ilegalității, îmbinînd cu priceperea și clarviziunea partidului de avangardă, marxist-leninist, al clasei muncitoare, munca ilegală cu orice posibilitate legală, P.C.R. a chemat an de an poporul muncitor să sărbătorească ziua de 1 Mai prin luptă împotriva exploatării și asupririi burghezo-moșierești. Nu era an în care manifestele P.C.R., U.T.C., ale organizațiilor de masă conduse de Partidul Comunist, închinate zilei de 1 Mai, să nu fie răspîndite în cele mai îndepărtate colțuri ale țării. Prin ședințe conspirative, afișe, arborări de steaguri roșii, prin înșurniri și demonstrații de masă, cu riscul libertății și chiar al vieții, comuniștii țineau treaz conștiința maselor muncitoare, le insuflau hotărîre și curaj în lupta împotriva exploatării, a dominației capitalului străin, pentru independența națională și progresul social al României.

În același timp, campaniile politice de 1 Mai au constituit, în acei ani, pentru Partidul Comunist Român prilejuri concrete de manifestare a solidarității și sprijinului activ față de luptele proletariatului mondial, de evidențiere și popularizare în mase a succeselor obținute de popoarele Uniunii Sovietice, sub conducerea P.C.U.S., în procesul edificării societății socialiste, a victoriilor clasei muncitoare internaționale, în frunte cu partidele comuniste și muncitorești, în lupta împotriva exploatării capitaliste, pentru socialism, pentru libertate și progres, pentru pace între toate popoarele lumii.

Dînd expresie năzuințelor vitale ale poporului nostru, P.C.R. s-a situat cu consecvență în fruntea luptelor sociale din perioada interbelică. Numeroasele greve și demonstrații, luptele de la Lupeni din 1929, ale muncitorilor ceferiști și petroliști din 1933, puternicele acțiuni de masă împotriva fascismului, pentru apărarea integrității teritoriale, a independenței și suveranității României au evidențiat în mod pregnant marea forță de mobilizare și organizare a partidului, înaltul său spirit de responsabilitate pentru destinele clasei muncitoare, ale poporului român.

În lupta pentru realizarea acestor țeluri, Partidul Comunist a militat activ pentru acțiunea comună a tuturor forțelor democratice și progresiste, reușind să unească în jurul său largi categorii și pături sociale, forțe de concepții social-politice din cele mai diverse. Pline de semnificații au fost, din acest punct de vedere, manifestațiile de 1 Mai din anii 1934—1937, cînd, alături de comuniști, de muncitori social-democrați și neorganizați, au pășit în rînduri strînse, în coloanele de demonstranți, mii de intelectuali, studenți, meseriași, pensionari, invalizi sau liber profesioniști. Acest fapt exprima, în fond, aderiunea largă a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, ca și a altor pături ale populației, la lupta Partidului Comunist, recunoscut într-o măsură din ce în ce mai mare ca factorul politic cel mai combativ, port-drapelul intereselor fundamentale ale întregului popor.

BUCUREȘTI
1 MAI 1939
Cea mai puternică acțiune antifascistă și antirăzboinică organizată de P.C.R. în acea perioadă.

În perioada dictaturii regale, întrunirile și demonstrațiile de 1 Mai ale oamenilor muncii din România se disting, de asemenea, ca momente însemnate în tabloul general al luptelor revoluționare organizate și conduse de P.C.R. În acei ani, așa cum remarca ziarul **„Scînteia"** din iulie 1939, P.C.R. a reușit să organizeze **„un șir de acțiuni economice și politice ale clasei muncitoare bazate pe tactica de front unic, acțiuni care au culminat cu marea demonstrație antifascistă din Capitală și întrunirile din mai multe orașe cu ocazia zilei de 1 Mai 1939"**.

Demonstrația din București, de la 1 Mai 1939, se remarcă pe bună dreptate drept cea mai puternică acțiune antifascistă și antirăzboinică organizată de Partidul Comunist în acea perioadă. Încercînd să denatureze caracterul și semnificația istorică a sărbătorii proletare, autoritățile au preconizat transformarea zilei de 1 Mai într-o așa-zisă „sărbătoare a muncii naționale", care urma să se desfășoare într-un cadru „pașnic și legal". Este meritul Partidului Comunist că, printr-o vastă muncă de organizare, desfășurată sub conducerea unor activiști ai P.C.R. și U.T.C. cu prestigiu în rîndurile maselor, ca Ilie Pintilie, Nicolae Ceaușescu, Constantin David, a reușit să dejoace planurile regimului și să transforme demonstrațiile de 1 Mai în puternice manifestații de protest împotriva politicii cercurilor guvernante de sugrumare a drepturilor și libertăților democratice, împotriva fascismului și a pericolului de război, pentru apărarea independenței naționale a țării.

La București au avut loc, cu acest prilej, adunări muncitorești în sălile „Tomis" și „Eintracht". În cadrul discursurilor s-a subliniat necesitatea luptei unite a clasei muncitoare, a întregului popor împotriva exploatării capitaliste, a pericolului fascist tot mai amenințător, a consecințelor sale nefaste asupra poporului român. Din piepturile celor peste 20 000 de muncitori care au demonstrat cu acest prilej pe străzile Capitalei, au răsunat cu putere lozincile de luptă ale Partidului Comunist : „Jos fascismul", „Jos Garda de fier !", „Jos regimul de dictatură regală", „Pace — pîine — pămînt — libertate !", „Cerem abrogarea pactului economic germano-român !", „Vrem România liberă și independentă !", „Trăiască solidaritatea muncitorească internațională !"

Aceste acțiuni au arătat cît de adîncă era ura poporului contra fascismului,

→

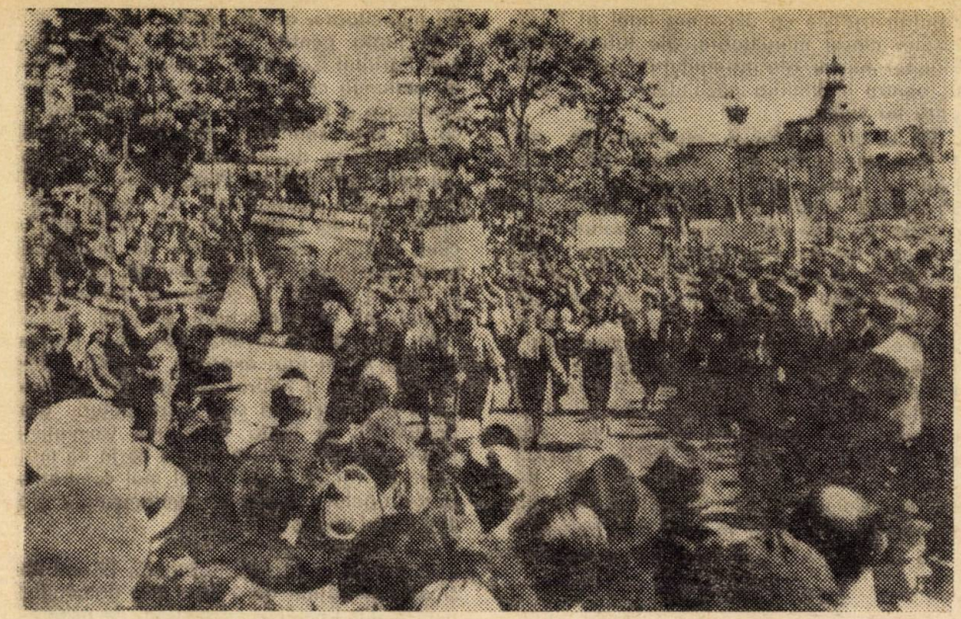

1945
Primul 1 MAI celebrat în libertate

demonstrînd, în acelaşi timp, creşterea activităţii politice a maselor, a influenţei şi capacităţii P.C.R. de organizare şi conducere a luptei poporului nostru.

Se înscrie, de asemenea, ca o trăsătură dominantă pentru modul în care a fost sărbătorită Ziua internaţională a celor ce muncesc în acea perioadă istorică de grea încercare pentru destinele omenirii, afirmarea sprijinului şi a solidarităţii depline cu o serie de popoare – Etiopia Spania, Austria, Albania, Cehoslovacia, Polonia, Franţa ş.a. — subjugate de statele fasciste sau ameninţate de politica agresivă a acestora. Luptînd pentru salvgardarea independenţei şi suveranităţii naţionale a propriei ţări şi cultivînd, totodată, tradiţionalele sentimente de respect şi solidaritate faţă de popoarele care luptau pentru libertate, oamenii muncii din România şi-au manifestat, de asemenea, în aceşti ani, ataşamentul şi adeziunea lor frăţească la lupta eroică a poporului chinez, organizată şi condusă de Partidul Comunist, împotriva imperialismului japonez.

În anii întunecaţi ce au urmat, cînd poporul român împins într-un măcel nedorit, sîngera din greu, acţiunile revoluţionare ale oamenilor muncii prilejuite de ziua de 1 Mai s-au identificat cu sarcina principală pusă de Partidul Comunist Român în faţa întregului popor : crearea unui larg front patriotic, doborîrea dictaturii militaro-fasciste şi eliberarea patriei de sub dominaţia hitleristă, scoaterea ţării din războiul antisovietic şi întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste.

Acţiunile muncitoreşti prilejuite de ziua de 1 Mai, în aceşti ani, caracterizate prin editarea şi difuzarea unui bogat material propagandistic al P.C.R., prin organizarea unor acţiuni de sabotaj în fabrici şi întreprinderi, prin numeroase alte forme şi-au adus contribuţia lor la subminarea maşinii de război fasciste, la apropierea dintre P.C.R. şi P.S.D. şi încheierea, pe această bază, în aprilie 1944, a Frontului Unic Muncitoresc. Acesta a constituit un moment de mare însemnătate în pregătirea şi înfăptuirea insurecţiei armate din august 1944 – încununare a luptei celor mai largi forţe sociale, politice şi militare din România, în rîndul cărora clasa muncitoare şi partidul său comunist au avut rolul conducător. Apare semnificativ din acest punct de vedere **Manifestul Frontului Unic Muncitoresc. Către întreaga clasă muncitoare. Către poporul român,** care — lansat chiar în ziua de 1 Mai 1944 – adresa poporului român chemarea patriotică de a nu-şi precupeţi eforturile în lupta pentru răsturnarea guvernului Antonescu, izgonirea armatelor hitleriste din ţară, sabotarea şi distrugerea maşinii de război naziste, făurirea unei Românii libere, democratice şi independente.

Victoria insurecţiei armate din august 1944 a deschis drum liber unor măreţe şi înnoitoare transformări în viaţa şi istoria poporului român, marcînd începutul unei noi ere istorice în dezvoltarea României.

În anii construcţiei socialiste, 1 Mai a devenit un prilej de trecere în revistă a transformărilor profunde pe care societatea noastră le-a cunoscut ca urmare a revoluţiei populare, a succeselor istorice obţinute de oamenii muncii, de poporul român sub conducerea P.C.R., în făurirea noii orînduiri. Sărbătorirea zilei de 1 Mai constituie în prezent o strălucită demonstraţie a unităţii întregii noastre naţiuni socialiste în jurul partidului, o mărturie vie a voinţei şi angajamentului, mereu reînnoit, al oamenilor muncii, al poporului nostru, de a ridica România pe cele mai înalte culmi ale progresului şi civilizaţiei, şi, în acelaşi timp, o expresie a deplinei solidarităţi a partidului şi statului nostru, a întregului nostru popor cu toate ţările socialiste, cu partidele comuniste şi muncitoreşti, cu toate forţele progresiste, antiimperialiste ale epocii noastre.

Oamenii muncii din patria noastră întîmpină ziua de 1 MAI — sărbătorită, în acest an, în preajma măreţului jubileu al semicentenarului creării P.C.R. — animaţi de hotărîrea fermă de a depune toate eforturile lor pentru edificarea societăţii socialiste multilateral dezvoltate, pentru progresul şi înflorirea continuă a României socialiste.

Dr. Olimpiu MATICHESCU
cercetător ştiinţific principal la Institutul de studii istorice şi social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R.

JAPONIA:

MINIATURIZARE ŞI GIGANTIZARE

Hokkaido, Honshu, Shikoku, Kyushu... Patru insule înguste flancate de alte cîteva sute abia perceptibile pe fondul albastru al Pacificului, formînd un arc de aproape 2 400 kilometri. Aceasta este ţara vulcanului Fuji, cu craterul amorţit sub zăpadă, a florilor subtile, a cutremurilor, a pagodelor şi stampelor, a evantaiurilor şi kimonourilor exuberante, a caselor silenţioase cu pereţi glisanţi, a legendelor cu samurai şi a dansurilor sofisticate. Aceasta este Japonia, ţara computerelor, autostrăzilor, tranzistorilor, navelor gigant, electronicii şi textilelor, automobilelor, buildingurilor, a „miracolului" economic.

Cine cunoaşte evoluţia vieţii economice japoneze din ultima vreme poate remarca, cu o siguranţă favorizată de procentele şi statisticile comparative, gradul înalt de dezvoltare a ţării, ritmul susţinut prin care economia Japoniei s-a angrenat pe drumul progresului tehnic contemporan. Presa mondială a consemnat, în nenumărate rînduri, amploarea procesului de prefaceri prin care a trecut Japonia în ultimii 25 de ani, reuşind ca de la nivelul extrem de scăzut în care se afla economia ţării imediat după cel de-al doilea război mondial, să atingă astăzi parametri înalţi într-o serie de sectoare în care ţări cu o îndelungată tradiţie industrială deţineau locuri prioritare.

Alături de alte sectoare ale economiei, ştiinţei şi tehnicii, cu deosebire în două direcţii Japonia s-a impus puternic pe plan mondial. Este fenomenul pe care l-am putea numi miniaturizarea şi gigantizarea.

Cuplat la „voltajul" progresului contemporan, talentul din totdeauna de artizan şi miniaturist al japonezului a găsit un vast domeniu de expresie în industria modernă. Meticulozitatea şi aplicabilitatea faţă de detaliu, interesul faţă de tehnica nouă au, de altfel, un trecut în Japonia : în 1920 arhipelagul nipon avea cea mai dezvoltată reţea de telefonie, telegrafie şi telecomunicaţii din întreaga regiune a Pacificului. Dar perfecţionarea ra-

dioului și televiziunii, începînd, aproximativ, din 1950—1953 a determinat adevărata „explozie" a producției electrotehnice și electronice japoneze. În acest domeniu, între 1956—1966 producția a crescut de 10 ori. Modernizarea structurilor industriale, permeabilitatea la tot ce este mai nou în planul tehnicii mondiale și trecerea rapidă a brevetelor în practica producției industriale a căpătat o semnificație deosebită în boom-ul electronicii japoneze: tranzistorul. La numai cîteva luni după apariția, în 1955, a tranzistorilor pe piața americană, firmele japoneze specializate au trecut la producția și desăvîrșirea proiectelor de radiouri tranzistorizate. Între 1956—1959, în fiecare an, exportul de tranzistori s-a triplat, ajungînd să concureze masiv — chiar pe piața S.U.A. — tranzistorii americani. La fel s-a întîmplat cu televizoarele: după primele transmisii de televiziune care au avut loc la Tokio în 1953, în 1957 Japonia producea 600 000 de televizoare, doi ani mai tîrziu 3 milioane, în 1961 se ajunsese la 4,5 milioane, iar în 1964 — cu ocazia Jocurilor Olimpice, la peste 5 milioane. În 1965 pe piața internă funcționau mai mult de 23 milioane de aparate radio, majoritatea tranzistorizate. În sfîrșit, în perioada 1966—1967 se deschide cea de-a treia etapă a utilizării pe scară largă a circuitelor electronice tranzistorizate, prin dezvoltarea impetuoasă a televiziunii în culori. În prezent, domeniul în care electronica japoneză, „industria miniaturizărilor" atinge cotele cele mai înalte este a circuitelor integrate, a semiconductorilor microscopici, de 10 000 de ori mai mici în comparație cu circuitele convenționale. O dată atins acest stadiu, perfecționarea „galopantă" a celei mai moderne industrii, a computerelor, creierelor electronice, a utilajelor de înaltă precizie, a microscoapelor electronice etc. devine sectorul în care Japonia se deplasează pentru cîștigarea unui loc central în plan mondial. Apelăm din nou la cifre, exemplificative pentru ritmul de creștere: în martie 1966, în Japonia funcționau 2 101 computere, dintre care 1 204 de producție exclusiv japoneză, în septembrie 1967 din cele 3 040 deja 70 la sută erau produse de industria niponă, iar în septembrie 1968 din 4 171 de computere 2 980 purtau marca „made in Japan"... În acest domeniu, în 1969 Japonia ocupa locul trei în lume, după S.U.A. și R.F.G. În 1972 se prevede trecerea pe primul loc în concurență directă cu S.U.A.

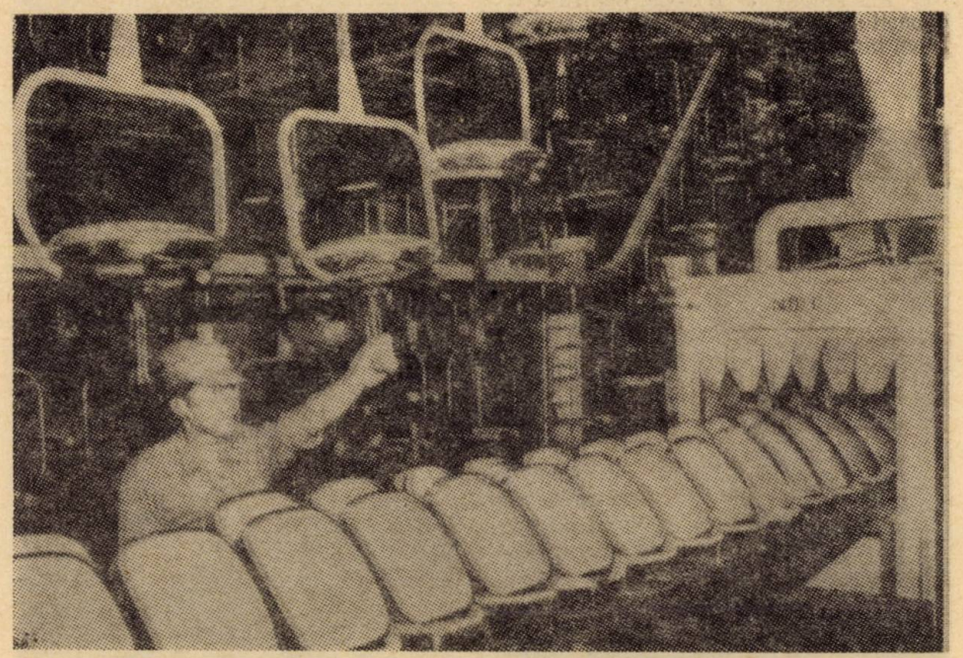

TELEVIZOARELE

Industria japoneză reprezintă în acest domeniu o concurență redutabilă pe piața capitalistă

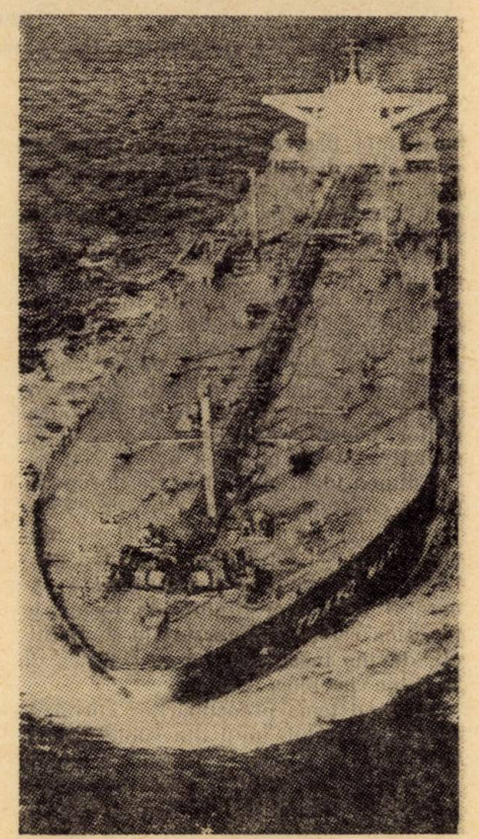

TOKIO MARU

Un exemplar din seria „giganților navali"

■

La „capătul" celălalt al industriei japoneze, la antipodul miniaturizării, se înregistrează dezvoltarea masivă a transporturilor navale. Avem de-a face aici cu fenomenul „gigantizării" mijloacelor de transport, cu producția navelor uriașe. În timp ce industria electronică și a micro-circuitelor au marcat abia în ultimul timp ajungerea din urmă a altor țări, în privința fabricării de vase gigant, Japonia se află de mult și de la distanță pe primul loc. Începînd din 1956, Japonia este prima țară constructoare de nave din lume. În 1957, din șantierele navale ale arhipelagului nipon au fost lansate vase cu un deplasament total de 2 443 000 tone, ceea ce reprezenta 29 la sută din totalul mondial. În 1965 cifra deplasamentului naval în tone a atins 5 363 000 adică 43,9 la sută din totalul mondial. „Boom"-ul gigantizării navelor de transport oceanic a demarat în contextul în care creșterea rapidă a comerțului mondial reclama mijloace de transport din ce în ce mai voluminoase. Cu o îndelungată experiență în domeniul producției de nave, Japonia, ea însăși puternic legată, aproape dependentă de existența unei rețele de transport maritim (ne referim la faptul că avînd subsolul sărac a trebuit întotdeauna să importe materii prime și, ulterior, să exporte produse finite într-o cantitate din ce în ce mai mare) a devenit, rapid, un adevărat „căraș al mărilor", luînd locul tradițional al Marii Britanii în acest domeniu. Astfel a apărut și s-a dezvoltat producția japoneză de nave petroliere cu un deplasament de peste 100 000 tone. În 1957, „Idemitsu Kosan Company" a lansat la apă cel mai mare vas de transport din acea perioadă (85 000 t). La numai cinci ani după acest record, „Idemitsu" și „Sasebo" eliberează de sub schele „dinosaurul" anului 1962: „Nissho Maru", cu un deplasament de 132 000 tone. Angrenate în competiție, Anglia producea în 1965 cinci petroliere de cîte 100 000 tone, R.F.G. patru, Franța și Suedia cîte două, Olanda și Italia cîte unul. Japonia ajunsese să lanseze la apă 26.

Începînd din această perioadă ritmul recordurilor se precipită continuu: în 1965 apare „Tokyo Maru" de 150 000 tone, produs în numai opt luni, în 1966 „Idemitsu Maru" de 209 000 tone, realizat în zece luni etc. Apoi se trece la producția de nave de 300 000 („Universe Ireland" — 312 000 tone, terminat în vara anului 1968) și de 500 000 tone. Desigur, în acest ritm, se pune problema care este limita pînă la care se mai poate escalada cursa pentru fabricarea acestor uriașe orașe plutitoare. Indiferent de concluzia experților, producția japoneză de nave, prin varietatea tipurilor realizate va rămîne, se apreciază, încă destulă vreme, comod plasată pe primul loc în lume în acest domeniu.

Prin talentul și tenacitatea sa, depunînd ample eforturi, poporul japonez dovedește capacitatea sa de a pune în valoare cunoștințele tehnologiei moderne, de a produce bunuri într-o continuă dezvoltare cantitativă și calitativă.

Radu BUDEANU

EUROPA LA ORDINEA ZILEI

A afirma astăzi că negocierile și convorbirile bi și multilaterale în sfera europeană constituie una din componentele definitorii ale actualului moment politic nu mai necesită o demonstrație specială. Evoluția — am putea spune — la zi a contactelor europene, la diferite niveluri și în diverse domenii, vorbește de la sine. Dialogul și negocierea au căpătat virtuțile unei practici curente în relațiile interstatale. Și, dacă, în acest sens, cantitatea contactelor internaționale stabilite și dezvoltate înregistrează progrese constante — iar statistica ne oferă cifre elocvente — ceea ce ni se pare cu deosebire exemplar este procesul de adîncire calitativă a acestor relații, de constantă și din ce în ce mai aprofundată abordare a problematicii europene de către un număr de state mereu sporit.

În acest proces se adevereşte rolul tot mai activ și independent al statelor europene. O sinteză a fluxului continuu de stabilire și restabilire a unor legături europene, în spiritul unei îndelungate tradiții, dar, mai ales, într-o perspectivă nouă, fundamentată de realitățile diverse ale Europei contemporane, luminează — chiar dacă ne referim la o perioadă mai scurtă — o tendință majoră care oferă suficiente repere pe drumul legic al devenirii Europei de astăzi, cu toate diferențierile și contrastele încă existente. Este, astfel, cert că, în opera de destindere se investește mult și de către mulți. Este vorba de o investiție activă și conștientă a unui număr tot mai mare de țări, fie aflate în cadrul blocurilor, fie în afara acestora, este vorba de o participare la treburile europene comune, izvorîte din examinarea obiectivă a propriilor interese naționale, este vorba de a materializa posibilitățile reale existente în sfera amplă a colaborării și destinderii pe continent.

Analiza actualității europene, fie ea chiar de ultimă oră, oferă mărturii elocvente pentru vigoarea ideii europene, pentru vitalitatea evoluțiilor politice de pe continentul nostru. Chiar și o sumară studiere a unor documente diplomatice comune, cu deosebire, de natură bilaterală, poate exemplifica această stare de fapt și de spirit, ce definește contextul politic european actual. Permanența — nu numai în sfera unei largi conștiințe continentale, dar și în conținutul unor texte cu caracter angajat — a noțiunilor de cooperare și securitate europeană dovedește în mod concret prezența evoluțiilor politice, economice și de altă natură spre realizarea unui larg consens european. Existența unor puncte de vedere diferențiate pe diverse teme, a devenit evident, nu mai împiedică realizarea unor convergențe de interese și deziderate în care sferele naționale și europene să se completeze și să se sprijine reciproc.

Vom găsi, de pildă, în două foarte recente comunicate comune — cel iugoslavo-francez și sovieto-finlandez — idei și chiar formulări apropiate. Astfel, cu prilejul vizitei primului ministru francez, Jacques Chaban-Delmas, în Iugoslavia, în afara necesității de a se întări cooperarea pe diverse planuri în cadrul relațiilor dintre cele două țări, s-a relevat hotărîrea părților de a-și continua eforturile în favoarea destinderii în Europa, pentru a fi depășite divizarea pe continent și politica blocurilor și a se asigura condiții unei păci durabile. O asemenea afirmație, desigur, nu are, prin ea însăși, nimic spectacular. Putem vorbi chiar de frecventa ei repetare în cadrul a multor documente bilaterale din ultima vreme. Dar, tocmai acest fapt ni se pare revelator dacă ne gîndim că, din punct de vedere istoric, în urmă cu o relativ scurtă perioadă, asemenea opțiuni lipseau în contextul raporturilor dintre țări din Estul și Vestul continentului, că, în fine, atmosfera nefavorabilă a anilor '50 și de la începutul anilor '60 aparține unei etape revolute și artificiale în contrast evident cu ascensiunea ideii de dialog intraeuropean. Și, se constată, în acest sens, că evoluția politică actuală a Europei — oferind ea însăși fundamentul pentru proliferarea contactelor internaționale — cere o multilateralitate de forme în practica relațiilor interstatale și, implicit, devine incompatibilă cu politica de la bloc la bloc.

Lărgind tema preocupărilor europene ale momentului, unul din subiectele de permanentă frecvență în cadrul diverselor discuții bilaterale și multilaterale îl constituie necesitatea conferinței general-europene. Nu vom insista asupra amplificării volumului de adeziuni la această idee. Vom sublinia însă convingerea tot mai des exprimată că, în prezent, s-au creat condițiile pentru a se trece la acțiuni concrete pentru pregătirea și desfășurarea cu succes a acestei importante reuniuni europene. Pentru a ne referi la un exemplu de dată recentă, vom observa că, la fel ca și în cazul unor alte texte similare, în comunicatul sovieto-finlandez, semnat zilele trecute la Moscova, acestei probleme i se acordă un spațiu deosebit. Cele două țări — se afirmă — intenționează să contribuie și pe viitor la încheierea cît mai grabnică a activității pregătitoare pentru convocarea unei conferințe general-europene de securitate și își exprimă speranța că toate guvernele interesate își vor aduce contribuția la realizarea unui acord în această problemă importantă pentru cauza păcii în Europa. În această ordine de idei, trebuie subliniat ecoul pozitiv, în plan european, pe care îl are propunerea finlandeză de a organiza la Helsinki întîlniri pregătitoare și consultări între reprezentanții guvernelor interesate.

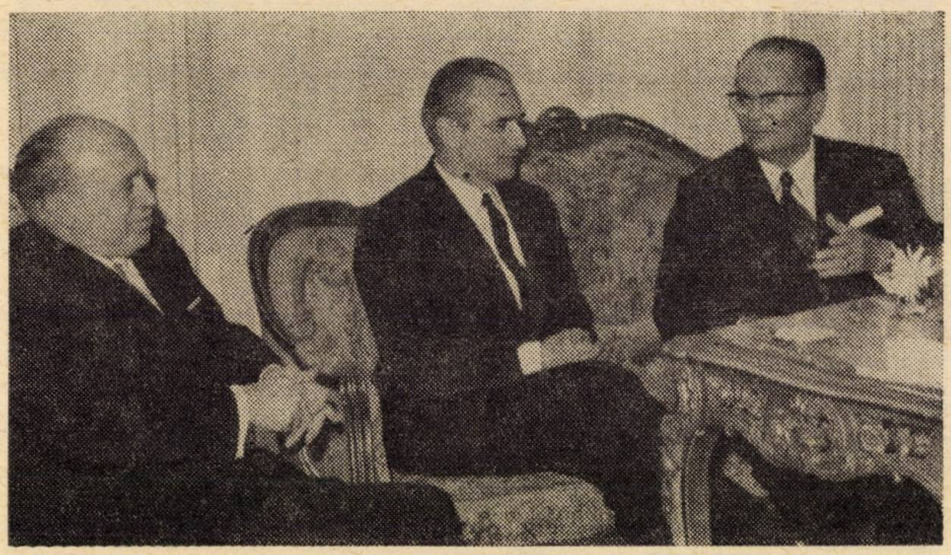

BELGRAD
Convorbire între președintele Tito, premierul Chaban-Delmas și premierul Ribicici

Eforturile pentru înfăptuirea conferinței europene, vădite în litera unor texte comune — și, aici, nu vom omite nici recenta declarație iugoslavo-franceză — au atins un nou nivel calitativ ; iar dacă mai persistă încă o serie de dificultăți, izvorîte, în genere, din diversitatea unghiurilor de vedere, dintr-o anume gamă de rezerve în orientări — situație, în fond, ilustrativă pentru complexitatea vieții politice europene —, apare cu atît mai clar necesitatea încurajării proceselor pozitive destinate, în ultimă instanță, să dea prevalență condițiilor reale existente în vederea realizării acestei conferințe.

Pentru a ilustra actualitatea problematicii europene, ne vom referi, în continuare, la alte momente diplomatice de dată recentă. „Este necesar să se depună toate eforturile pentru crearea pe continent a unei atmosfere de colaborare constructivă și de încredere — se spune în comunicatul final, dat publicității, după încheierea convorbirilor dintre miniștrii de externe ai Ungariei și Italiei —, respectînd principiile independenței, suveranității și neamestecului, dreptul popoarelor de

a-și rezolva singure problemele". De asemenea, ambele părți și-au exprimat dorința ca „dialogurile purtate în prezent, în Europa, să constituie un aport la găsirea metodelor prin care să se contribuie la ținerea conferinței general-europene". „Întrevedem cu multă simpatie — declara, cu acest prilej, ministrul de externe italian, Aldo Moro — perspectiva unei conferințe a tuturor statelor interesate în destinul Europei, o conferință la organizarea căreia noi lucrăm de mult cu adevărată convingere, căutînd modalitățile de a-i asigura succesul".

Într-adevăr, în favoarea convocării conferinței s-au manifestat, în ultima vreme, mulți factori de răspundere din diverse țări europene. Astfel, călătorind în Austria, premierul suedez, Olof Palme, relevînd contribuția statelor mici și mijlocii la destinderea internațională, atrăgea atenția asupra rolului lor crescînd în edificarea securității europene. „Aici, în Europa — spunea el, în context — observăm strădaniile active ale țărilor mici ale continentului pentru o conferință a securității europene. Noi, în Suedia, credem că o reuniune bine pregătită, cu participarea tuturor națiunilor interesate, poate contribui la destindere în Europa".

Din diferitele reacții la propunerea convocării unei reuniuni europene reiese, totodată, ideea că aceasta ar putea constitui numai un început, mulți oameni politici și comentatori întrevăzînd posibilitatea — și utilitatea — ținerii mai multor conferințe succesive de acest fel. În același timp, s-au emis, mai ales în vremea din urmă, o serie de idei privind cadrul organizatoric al securității și colaborării în Europa, în așa fel încît această primă conferință să devină premisa pentru realizarea unei forme instituționalizate — permanente și multilaterale — de cooperare continentală, direcționată cu precumpănire spre țelul edificării securității europene (vezi „Lumea" nr. 5, 6). Pentru a relua numai una din ultimele declarații în acest sens, o vom aminti pe aceea făcută de președintele Finlandei, Urho Kekkonen : „Consider — a afirmat el — că, în cazul în care va avea loc o conferință privind securitatea europeană, aceasta nu va fi singura. Ea va fi urmată de noi conferințe general-europene, la care problemele vor fi discutate pas cu pas. Dacă în urma unei asemenea serii de conferințe se va putea crea un organ permanent de securitate europeană — a spus președintele finlandez — voi considera acest lucru drept o realizare excepțională".

În acest sens, momentul prezent ni se pare elocvent pentru sporul de dinamism și realism cu care este abordată problematica europeană. Astfel, preocuparea pentru convocarea conferinței europene a devenit parte integrantă a agendelor politice ale majorității statelor de pe continent. Și, ce se dovedește, în plus, semnificativ, este valoarea argumentelor folosite. Astfel, în ciuda existenței, în Apus — și mai cu seamă, în cadrul N.A.T.O. — a tezei care leagă realizarea securității europene și, implicit, a conferinței de satisfacerea unor condiții prealabile, cum ar fi soluționarea dificilei probleme a Berlinului occidental, în ultima vreme, se fac auzite cu o deosebită insistență opinii constructive care văd în însuși procesul de conlucrare europeană, de creare a securității pe continent, calea cea mai sigură pentru rezolvarea progresivă a problemelor încă în litigiu. Comentînd, de pildă, unul din subiectele de actualitate, și anume relația dintre securitatea europeană și tematica Berlinului occidental, săptămînalul englez „Tribune" arăta într-unul din ultimele sale numere : „Problema Berlinului occidental — opina autorul articolului, deputatul britanic John Mendelson — poate fi mult mai ușor rezolvată în cadrul unei înțelegeri europene".

În același timp, din multitudinea declarațiilor și luărilor de poziții din ultima vreme, reiese că, în interesul desfășurării cu succes a operei de construire a securității europene, este necesar ca toate statele europene să aibă deplina posibilitate de a participa, cu drepturi egale, la toate fazele și formele de activitate europeană, inclusiv cele de pregătire a conferinței. Mărturie în favoarea acestei necesități stă însuși amplul dialog angajat în spațiul continentului nostru între țări cu sisteme social-politice diferite. Convorbirile și negocierile europene angajate pe diferite teme, atingînd, în ultima instanță, esența securității europene, demonstrează largile posibilități de înțelegere și colaborare, dovedesc caracterul autentic și necesar al evoluțiilor politice europene în direcția destinderii. Încheierea unor tratate de mare importanță, cum sînt cel sovieto—vest-german și polono—vest-german, continua adîncire a legăturilor bilaterale între state europene — iar, după cum s-a văzut, ultima lună oferă ea însăși o pildă de intensă activitate diplomatică europeană —, într-un cuvînt, frecvența și varietatea contactelor intraeuropene, amploarea și continua potențare a inițiativelor pentru securitatea europeană au introdus, toate acestea, în spațiul politic al continentului nostru accente mai dinamice, au impulsionat vizibil strădania generală pentru dezamorsarea factorilor de tensiune, pentru extinderea sferelor de comprehensiune internațională.

În acest cadru, România, atașată vital operei de pace și colaborare pe continent, desfășoară o intensă activitate diplomatică și politică europeană, fundamentată pe respectarea și promovarea principiilor suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc — norme care oferă singura bază, certă și durabilă, de dezvoltare a unor relații interstatale echitabile și în consens cu cerințele majore ale securității internaționale. În spiritul destinderii, păcii și securității europene, România — împreună cu celelalte țări socialiste, cu toate forțele democratice și antiimperialiste — militează neabătut pentru ameliorarea continuă a atmosferei politice în Europa, își aduce o contribuție activă la determinarea și asigurarea unor evoluții pozitive în viața internațională a continentului și în lume.

Radu PASCAL

Aprilie 1969
GENERALUL DE GAULLE PREVEDEA EȘECUL REFERENDUMULUI

În ajunul celei de a doua aniversări a referendumului din 1969, a retragerii generalului de Gaulle de la președinția Republicii și din viața publică, agenția „France Presse" a publicat relatarea de către Jean Mauriac a săptămînii anterioare acestor evenimente, în optica unui om care a trăit în apropierea imediată a generalului. Într-adevăr, Jean Mauriac a fost vreme îndelungată acreditat pe lîngă fostul președinte. Din evocarea dată acum publicității se conturează sentimentul generalului că va fi înfrînt în referendum, sentiment cu atît mai dramatic cu cît era ascuns sub o desăvîrșită stăpînire de sine.

Pentru prima dată, de Gaulle a declarat categoric : „Știu că acest referendum va fi pierdut" copiilor săi, în duminica premergătoare consultării, la 20 aprilie 1969. Pînă în ajun mai oscilase, sub presiunea colaboratorilor săi care îi cereau să amîne referendumul. Exclamase chiar : „Se va spune : de Gaulle șovăie. Ei, și ! Nu e o rușine să șovăi". În cele din urmă hotărîse : „Nu mai am de ales..."

La 23 aprilie prezidează, ca în fiecare miercuri, Consiliul de miniștri. Toți cei de față presimt că este pentru ultima dată. Generalul — notează Jean Mauriac — este impasibil, egal cu el însuși. Înainte de a se despărți de miniștri, el spune : „Ne întrunim în principiu miercurea viitoare. Căci sperăm să ne reîntîlnim miercurea viitoare. Dacă nu va fi așa, va însemna că un capitol al istoriei Franței s-a încheiat". După consiliu, conform programului, dejun la Palatul Elysée împreună cu colaboratorii apropiați din serviciile președinției Republicii. După masă, la cafeaua servită în salon, generalul mărturisește invitaților săi : „M-aș fi lipsit foarte bine de un referendum, dar aveam de ales între a nu face absolut nimic, menținîndu-mă pînă la sfîrșitul septenatului și a face ceea ce cred că trebuie să fac. Cum acest referendum nu are loc sub presiunea unor evenimente grave, capătă o semnificație politică importantă..."

În aceeași după-amiază, de Gaulle dă dispoziții privitoare la ceea ce va fi de făcut „duminică seară, pe la orele 21, cînd totul va fi evident" : arhivele personale să fie evacuate chiar în cursul nopții de duminică spre luni, luni la prînz colaboratorii săi din serviciile președinției să fi eliberat birourile lor. „Nimeni nu trebuie să știe că am și dat aceste dispoziții, precizează el. Veți vedea, la înregistrarea ultimului meu discurs, nimeni nu va putea să bage de seamă nimic". A doua zi, 24 aprilie, este ultima pe care generalul o petrece în Palatul Elysée. Primindu-l pe Michel Debré, vechi și fidel partizan al acțiunii gaulliste, generalul se arată fără iluzii : „Zarurile sînt aruncate. Nu mai pot face nimic. Poporul francez nu mă mai vrea. Nu-mi rămîne deci decît să plec..."

În 25, discursul este înregistrat după ritualul obișnuit, poate cu o mai mare grijă a generalului ca, atunci cînd strînge mîna tehnicienilor, să nu uite pe cineva. Cînd toată lumea a plecat, se adresează lui Joël le Theule, secretar de stat pentru informații : „Toate astea nu mai servesc la nimic. S-a terminat..." De altminteri încredințase lui Couve de Murville, prim-ministru, și lui Bernard Tricot, secretar general al președinției, plicurile sigilate conținînd textul prin care își anunța retragerea.

În aceeași seară, limuzina prezidențială sosea la Colombey-les-Deux-Eglises, trecea poarta reședinței La Boisserie. Îndreptîndu-se spre biroul său, generalul spunea femii de serviciu venită în întîmpinare : „Ne-am întors definitiv. De data asta, Charlotte, cu adevărat".

PREOCUPĂRILE SOCIALIȘTILOR FRANCEZI

Convorbire cu ALAIN SAVARY și ROBERT VERDIER

La capătul vizitei de cîteva zile pe care a făcut-o în țara noastră delegația Partidului Socialist Francez, Alain Savary, prim-secretar al partidului, și Robert Verdier, membru al comitetului director și al secretariatului, ne vorbesc cu satisfacție despre contactele avute.

— În primul rînd, *spune Alain Savary*, vreau să subliniez cordialitatea cu care am fost primiți. Convorbirile pe care le-am avut cu tovarășul Nicolae Ceaușescu și cu alți conducători ai Partidului Comunist Român s-au desfășurat în climatul unei sincere dorințe de mai bună cunoaștere și înțelegere reciproce. Așa cum se poate vedea și din comunicat, considerăm, ca și delegația P.C.R., că evoluția relațiilor prietenești dintre cele două partide este pozitivă și dorim ca ele să se dezvolte în continuare. Pe de altă parte, vreau să menționez plăcerea cu care am luat contact — un contact destul de restrins, ca și timpul de care dispuneam — cu profesori și studenți ai Institutului Politehnic, cu viața noului cartier Titan. Mai mult nu a fost posibil, căci avem în Franța o agendă foarte încărcată și trebuie să ne întoarcem repede. Așa încît o sistematizare „științifică" a impresiilor după acest prim contact cu România n-aș putea face. Impresiile ca atare : ne-au frapat efortul urbanistic, dezvoltarea industrială. La acest capitol ne-a interesat nu numai amploarea construcției materiale, dar și viața întreprinderilor. Am căutat să ne dăm seama, la uzinele vizitate de pildă, de felul în care se desfășoară activitatea de gestiune, în care se definește autonomia întreprinderii, de rolul centralelor industriale. Am avut sentimentul că se dovedesc eficiente reformele recente.

— Pe un alt plan, *intervine Robert Verdier*, am avut sentimentul acestei eficiențe la Institutul Politehnic. Știți că tot ce privește tineretul, tot ce privește conținutul și modalitățile învățămîntului universitar, este la noi problemă de stringentă actualitate. De aceea am și ținut mult la acest punct din program. Am vizitat clădirile, am pus numeroase întrebări în legătură și cu programele de studii și cu gestiunea : sarcinile Senatului universitar, alcătuirea lui (cîți studenți fac parte din acest organ), activitatea lui concretă. Institutul dumneavoastră Politehnic se definește ca o școală care asigură absolvenților săi o calificare profesională foarte solidă și la zi.

Alain Savary amintise încă de la începutul convorbirii noastre agenda foarte încărcată a P.S.F. în momentul de față. Într-adevăr, la 9 mai are loc o zi națională a partidului, prilej de bilanț a activității sale în ajunul congresului de unificare cu C.I.R. (Convenția Instituțiilor Republicane, condusă de François Mitterand). În același timp, partidul radical, trăgînd învățămintele eșecurilor sale în recentele alegeri municipale, își pune problema restabilirii asocierii tradiționale dintre parlamentarii săi și grupul parlamentar socialist. Pun o întrebare în legătură cu aceste diferite aspecte ale regrupării stîngii necomuniste.

— În ceea ce privește relațiile cu radicalii, *răspunde Alain Savary*, „înrudirea" *(e termenul consacrat în limbajul parlamentar francez — n. n.)* deputaților lor cu ai noștri nu este fapt împlinit. Problema este în studiu, au avut loc pînă acum două întîlniri, se face o comparație a programelor respective ale celor două partide. De altfel, se va vorbi despre aceasta și în cadrul apropiatului congres de unificare. Congresul va avea sarcina să definească, o dată cu caracterul, cu obiectivele, cu structurile partidului, și raporturile lui cu alte partide. În primul rînd, cu partidul comunist.

— În această ordine de idei : după bilanțul comun, publicat la sfîrșitul anului trecut, al convorbirilor dintre partidul dumneavoastră și partidul comunist, dialogul a continuat ?

— Toată perioada pregătirii alegerilor municipale a fost un timp al acțiunii în vederea atingerii acestui obiectiv imediat. Convorbirile cu partidul comunist au alte dimensiuni decît un eveniment electoral. Problema este să vedem dacă putem elabora împreună un program de guvernare.

— Municipalele pot fi considerate ca un test pentru eficiența unității stîngii ?

— În general, rezultatele unor alegeri de acest tip sînt determinate de două categorii de factori : cei general politici și cei locali. Este însă de remarcat că, îndeobște acolo unde au fost liste comune sau angajamente reciproce de renunțare în favoarea candidatului celui mai bine plasat, lucrurile au funcționat bine. Și, în aceste cazuri, corpul electoral a reacționat mai precis acolo unde opțiunile politice au fost clare de la primul tur de scrutin.

În continuare, convorbirea se referă la probleme internaționale, dintre care unele au fost abordate și în schimburile de păreri cu delegația P.C.R., condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Securitatea europeană, în primul rînd :

— Este, *subliniază Robert Verdier*, unul din punctele pe care doream foarte mult să le discutăm la București. Cu atît mai mult cu cît interesează numeroase țări europene și cu cît știam că și țara dumneavoastră îi acordă o atenție deosebită. În ceea ce ne privește, noi am luat poziție de multă vreme, am spus da ideii de conferință în condiții care par a fi azi general acceptate. De pildă participarea tuturor țărilor interesate : țări europene, indiferent de apartenența lor la alianțe militare sau de non-apartenența lor la asemenea alianțe, Statele Unite, Canada. Sîntem împotriva oricărei condiții prealabile, de pildă împotriva ideii ca problemele securității europene să fie subordonate realizării de progrese în alte probleme, extraeuropene. În concepția noastră, rezolvarea unor divergențe privitoare la situații de pe acest continent ar favoriza încheierea unei înțelegeri cu privire la securitatea europeană — dar aceasta nu trebuie să devină un izvor de dificultăți. Am dori deci ca proiectata conferință — sau conferințele — să aibă toate șansele de a izbîndi. Și cred că în această privință sîntem în convergență cu dumneavoastră.

— Am prefera chiar să fie conferințele, *subliniază Alain Savary*. Nu e nevoie de mari discursuri, ci de o acțiune răbdătoare și sistematică. Firește, nu subapreciem importanța angajamentelor de principiu, dar după aceea trebuie pus pe picioare un mecanism, stabilit un calendar, pentru abordarea litigiilor, pentru definirea elementelor fundamentale ale securității și a etapelor realizării ei. De aceea spuneam că preferăm perspectiva unei succesiuni de conferințe.

Florica ȘELMARU

OPINII DESPRE PROMOVAREA COMERȚULUI INTERNAȚIONAL

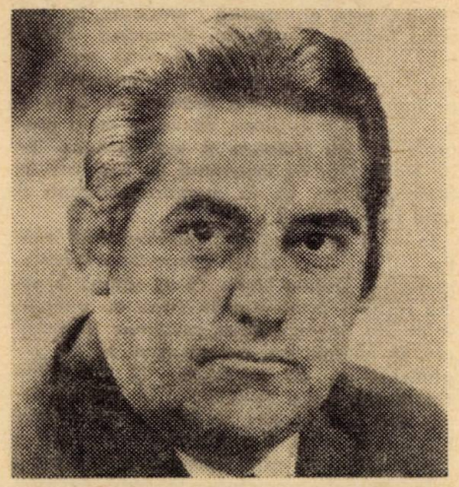

Convorbire cu senatorul american FRED R. HARRIS

Senatorul american Fred R. Harris, care a făcut săptămîna trecută o scurtă vizită în țara noastră, manifestă un interes deosebit pentru problemele comerțului Est—Vest. La 17 februarie 1971 el a prezentat în Senatul S.U.A. un proiect de lege (coautori senatorii Jacob Javits și Walter Mondale) preconizînd reducerea tarifelor vamale americane, reducerea sau eliminarea barierelor netarifare care aduc prejudicii comerțului internațional, precum și promovarea comerțului cu țările socialiste. În baza acestui proiect, președintele Statelor Unite ar urma să fie autorizat să încheie acorduri comerciale pe termen scurt cu orice țară socialistă cu care S.U.A. întreține relații diplomatice și să acorde acestor țări clauza națiunii celei mai favorizate. În calitate de membru al Comisiei financiare a Senatului, senatorul Harris a fost însărcinat să studieze la fața locului posibilitățile de extindere a legăturilor economice dintre S.U.A. și mai multe țări socialiste europene.

Din biografia distinsului oaspete reținem că s-a născut în anul 1930, în perioada 1956-1968 a fost membru al Senatului statului Oklahoma, iar din 1968 reprezintă partidul democrat în Senatul Statelor Unite.

Despre scopul și rezultatele vizitei sale în țara noastră, senatorul a făcut declarații atît în cadrul unei conferințe de presă organizate la 23 aprilie cît și într-o convorbire ulterioară în cadrul căreia a avut amabilitatea de a aborda și alte aspecte ale bogatei și multilateralei sale activități. Fred R. Harris a explicat că, în momentul de față, principala sa misiune este de a studia posibilitățile de dezvoltare a comerțului Est—Vest pentru a sprijini în Senat proiectele de lege avînd acest obiectiv. Înainte de a veni în țara noastră a fost în Uniunea Sovietică. De aici a plecat în Ungaria, Cehoslovacia și Polonia, urmînd ca la 2 mai să se reîntoarcă în Statele Unite, iar la 3 mai să vorbească despre România în emisiunea de televiziune „Astăzi" în cadrul unui program de o săptămînă consacrat de televiziunea americană României.

Senatorul s-a declarat satisfăcut de convorbirile purtate în cele două zile ale prezenței sale în România, la Ministerul comerțului exterior, la Ministerul afacerilor externe, la Banca de comerț exterior și la Marea Adunare Națională. „Am văzut pe toți cei pe care am dorit să-i văd — a spus el — și consider excelente rezultatele vizitei mele. Am fost primit de însuși președintele statului român, Nicolae Ceaușescu, și consider acest fapt drept o mare onoare personală și drept o dovadă a dorinței sincere a României de a promova relațiile economice cu țara noastră".

Discuția s-a axat apoi asupra perspectivelor relațiilor economice Est—Vest în general și ale comerțului româno-american în mod special. Opinia senatorului Fred R. Harris este că atmosfera pentru dezvoltarea comerțului Est—Vest se îmbunătățește considerabil. Relevînd marele interes cu care a fost primită în cercurile de afaceri din Statele Unite noua lege a comerțului exterior al României, distinsul oaspete a arătat că scopul vizitei ministrului comerțului Maurice Stans, în țara noastră, este de a studia posibilitățile existente în acest domeniu. Amintind că, pînă acum, legăturile comerciale româno-americane au fost handicapate de unele impedimente. Fred Harris s-a referit în special la insuficienta cunoaștere reciprocă a piețelor celor două țări. Din partea americană, a arătat domnia-sa, au intervenit și unele dificultăți de natură guvernamentală : măsuri discriminatorii față de țările socialiste. În prezent, Senatul examinează o legislație menită să ducă la lichidarea acestei situații. „Este vorba, de fapt, a precizat senatorul, de două proiecte de lege : cel introdus de unul din colaboratorii mei apropiați, senatorul Mondale, prevede ca președintele să fie autorizat să acorde clauza națiunii celei mai favorizate României ; al doilea proiect, introdus de mine (și bucurîndu-se și de sprijinul senatorului Mondale) preconizează dreptul de a acorda această clauză oricărui stat socialist. Ținînd seama de modul în care a fost votată de către Senat (66 de voturi pentru și numai unu contra) legea privind crearea Băncii de Import-Export menită să acorde credite unor țări socialiste, cred că și legislația acum în discuție, are toate șansele să treacă".

În calitatea sa de senator, Fred R. Harris s-a declarat mai în măsură să vorbească despre orientarea forului legislativ decît despre atitudinea puterii executive, cu atît mai mult cu cît reprezintă nu partidul guvernamental, ci partidul de opoziție. Rugat să comenteze, totuși, intențiile Administrației în această privință, și-a exprimat opinia că legea privind crearea Băncii de Export-Import nu ar fi fost adoptată cu o majoritate atît de categorică dacă Administrația ar fi fost împotriva ei. El a amintit, de asemenea, că legea controlului asupra exporturilor a suferit modificări care duc la o relaxare a îngrădirilor în ceea ce privește comerțul cu România. Această lege expiră însă la 1 iunie și va trebui să fie reînnoită. Senatorul apreciază că, dacă legea comerțului exterior reprezintă un pas făcut de România spre dezvoltarea multilaterală a legăturilor ei economice cu alte țări, inclusiv S.U.A., „e rîndul nostru să întreprindem anumiți pași și avem intenții serioase în această privință". Senatorul se declară favorabil admiterii țării noastre în G.A.T.T. Subliniind posibilitățile existente în vederea extinderii schimburilor româno-americane, el și-a exprimat convingerea că „vizita făcută de președintele Nixon în România și vizita președintelui Ceaușescu în S.U.A., precum și vizita ministrului Maurice Stans contribuie la apropierea între cele două țări. „În ceea ce mă privește, țin să subliniez că am fost foarte plăcut impresionat de tot ceea ce am văzut și am auzit aici".

De curînd, președintele Nixon a trimis Congresului un mesaj în legătură cu perspectivele dezvoltării comerțului mondial. Am solicitat opinia senatorului Harris în legătură cu acest mesaj. „După părerea mea, a răspuns domnia-sa, mesajul ar fi trebuit să fie mai pozitiv. Președintele afirmă că există condiții pentru dezvoltarea comerțului Est—Vest. Sînt convins că așa este. Cred însă că legăturile comerciale pot fi și trebuie să fie dezvoltate indiferent de evoluția situației politice".

Discuția s-a referit în continuare la alte preocupări ale senatorului Fred R. Harris. Întrucît domnia-sa face parte din două comitete senatoriale influente — Comitetul financiar și Comitetul pentru operațiunile guvernamentale — l-am rugat să ne informeze despre cele mai importante proiecte legislative studiate în acest an de cele două comitete. Am aflat, astfel, că principala problemă în atenția Comitetului pentru operațiunile guvernamentale este recomandarea președintelui Nixon privind reorganizarea guvernului. Numărul ministerelor urmează a fi redus de la 12 la 8, iar atribuțiile lor vor fi repartizate pe o bază nouă. Comitetul pentru finanțe este sesizat de ceea ce se numește, într-un mod impropriu după părerea senatorului Harris, reforma asistenței sociale. Este vorba, de fapt, ne-a explicat domnia-sa, de asigurarea unui venit minim garantat. Al doilea proiect important se referă la asistența medicală gratuită pentru bătrîni, săraci și alte categorii defavorizate. Considerînd insuficiente proiectele de legi guvernamentale în acest sens, senatorul Fred Harris a prezentat împreună cu senatorul Edward Kennedy un contraproiect vizînd generalizarea asistenței medicale gratuite, pe baza unor subsidii federale. După părerea celor doi senatori, întregul sistem de asistență socială ar trebui să fie de resortul guvernului federal. Și, bineînțeles, Comitetul pentru finanțe studiază proiectele de lege menționate anterior, privind promovarea comerțului Est—Vest.

→

În 1968 a apărut prima carte a senatorului Fred R. Harris, „Alarms and Hopes" („Neliniști și speranțe"), cuprinzînd concluziile asupra experienței sale ca membru al Comisiei Kerner (Comisia națională de consilieri în problemele tulburărilor civile), însărcinată să studieze cauzele răscoalelor orășenești din 1967. În prezent, în calitate de copreședinte (împreună cu primarul New York-ului, John Lindsay) al „Comisiei pentru problemele orașelor în anii '70", studiază măsura în care au fost aduse la îndeplinire recomandările Comisiei Kerner și stadiul actual al problemei violenței în mediul urban. Ținînd seama de bogata experiență a senatorului în acest domeniu, l-am întrebat care ar fi, după opinia domniei-sale, măsurile cele mai adecvate pentru combaterea violenței în societatea americană. Considerînd tulburările sociale drept expresia unor vicii de structură ale societății americane, senatorul este în favoarea unor măsuri radicale : „o mai echitabilă repartiție, asigurarea de slujbe pentru toți, un venit minim garantat, ridicarea salariului minimal, asistență medicală gratuită, modificarea sistemului fiscal și alte măsuri de natură să contribuie la reducerea marilor disparități sociale".

Cu două săptămîni în urmă, a ieșit de altfel de sub tipar noua sa carte „Now is the time : a New Populist Call to Action" („E timpul : o nouă chemare populistă la acțiune"), care preconizează crearea unei noi coaliții populare, progresiste, cu participarea unor americani din categorii sociale diferite. Acesta ar fi — ne-a explicat senatorul — sensul cuvîntului „populist". Scopul coaliției : realizarea unor obiective, cum ar fi înfăptuirea adevăratei egalități a negrilor, a americanilor de origine mexicană și indiană, a femeilor, precum și a muncitorilor albi care aduc o contribuție disproporționat de mare la cheltuielile societății ; renunțarea la tendințele militariste ; identificarea și îngrădirea marilor interese financiare care profită din poluarea mediului înconjurător ; în sfîrșit, o reformă de fond care să democratizeze sistemul de guvernămînt.

Doamna LaDonna Harris, soția senatorului, este o membră militantă a tribului indian Comanche. Senatorul însuși este autorul mai multor proiecte de lege avînd ca obiect asigurarea autodeterminării indienilor în toate problemele care îi privesc și controlarea, de către ei, a programelor de ridicare a standardului lor de viață. Dar ce înseamnă de fapt azi, în Statele Unite, să fii membru militant al unui trib indian ?

Indienii — a explicat interlocutorul nostru — sînt unul dintre grupurile neprivilegiate din Statele Unite. Ei au rămas în urma restului populației în ceea ce privește veniturile, învățămîntul, ocrotirea sănătății etc. În ultimii ani au început să se organizeze și, ca și negrii, își revendică drepturile. Soția senatorului a fondat societatea „Americans for Indian opportunities" („Americanii partizani ai drepturilor indienilor"), a cărei președintă de altfel este. Această societate, formată exclusiv din indieni, desfășoară, pe de o parte, o intensă activitate organizatorică în rîndurile urmașilor populației aborigene a Americii și pe de altă parte acțiuni pentru promovarea unei legislații menite să garanteze drepturile indienilor. A obținut, pînă acum, cîteva succese importante, așa cum a fost adoptarea legii pentru restituirea pămînturilor aparținînd tribului indian Taos.

Felicia ANTIP

VIZITA LUI MAURICE STANS

Ministrul american al comerțului, Maurice Stans, a fost, la începutul acestei săptămîni, oaspetele țării noastre. Întîlnindu-se, la 27 aprilie, cu ziariștii, în cadrul unei conferințe de presă, dl Maurice Stans a declarat că a venit în România pentru a discuta problemele relațiilor comerciale americano-române. Convorbirile pe care le-a purtat cu președintele Consiliului de Stat al Republicii, Nicolae Ceaușescu, precum și cu mai mulți miniștri români s-au referit, după cum a declarat domnia-sa, la posibilitățile de sporire a volumului schimburilor comerciale în ambele sensuri, la perspectiva dezvoltării turismului american în România și la formele în care s-ar putea realiza cooperarea între întreprinderi de stat din România și firme americane.

Arătînd că vizita sa aici a permis continuarea dialogului româno-american prilejuit de întîlnirile dintre șefii de stat ai celor două țări, ministrul comerțului a ținut să sublinieze că discuțiile purtate au fost „foarte deschise, prietenești, cordiale și cred că vor fi, de asemenea, și productive".

Maurice Stans a spus că după părerea sa, problema relațiilor dintre S.U.A. și România nu constituie o problemă a unuia dintre partidele americane. „Cred, a spus domnia-sa, că membrii responsabili ai ambelor partide doresc dezvoltarea relațiilor dintre țările noastre". Răspunderea adoptării legislației care va permite să se acorde clauza națiunii celei mai favorizate României revine Congresului, a explicat ministrul, exprimîndu-și convingerea că, o dată ce această legislație va fi aprobată, președintele Nixon îi va da de îndată curs. Potrivit unui proiect de rezoluție, Banca de Import-Export a S.U.A. ar urma să fie autorizată să efectueze operațiuni cu România. Dl Maurice Stans s-a referit apoi la alte proiecte legislative în curs de examinare, menite să înlesnească extinderea relațiilor economice ale S.U.A., inclusiv schimburile româno-americane. El a precizat că în direcția dezvoltării relațiilor comerciale s-a realizat o clasificare specială a mărfurilor ce urmează a fi exportate în România, ridicîndu-se astfel restricțiile pentru circa o sută de categorii de mărfuri.

Vorbind despre preocuparea Administrației S.U.A. pentru dezvoltarea tuturor căilor de comunicație cu țările socialiste din Europa, dl Maurice Stans a declarat că, după opinia domniei-sale, atît turismul cît și comerțul înlesnesc o mai bună cunoaștere reciprocă și pavează calea diplomației. Concret, în ceea ce privește perspectivele cooperării economice româno-americane, ministrul comerțului a declarat că petrochimia, electronica și alte domenii cu o tehnologie avansată, precum și construcțiile pentru turism ar reprezenta, după părerea sa, domeniile care furnizează posibilități în acest sens.

„Părăsesc România cu o înaltă considerație pentru potențialul ei industrial și pentru poporul român", a spus oaspetele.

DETECTOR

Care bere?

Raiul din basmele mai tuturor popoarelor arată, se înțelege, cum nu se poate mai bine. Cu unele diferențe specifice, care țin de idealul alimentar al fiecăruia. Oricum, acolo sus, copacii sînt unși cu miere, din crengi cad încet colacii, în riuri susură laptele, iar pe sub gardurile de zahăr guiță purcelușii gata fripți. În vechile legende germane, îngerii beau la tot pasul bere din halbe care, pe măsură ce se golesc, se umplu la loc.

Și pe pămînt, de-a lungul istoriei — nu e un secret — germanii au băut bere după pofta inimii. Încă din secolul XV, în landurile germane, rețeta de preparare a berii a fost riguros reglementată, nefericiții producători care ar fi operat unele modificări în elaborarea elixirului fiind candidați la stîlpul infamiei. De sute de ani, germanii fac bere nu din altceva ci din malț+hamei+drojdie+apă (specială). Plăcerea lui Hans de azi, de ieri și din cele mai vechi timpuri, de a deșerta halbe, a devenit o a doua natură.

Toate ar fi bune și frumoase dacă savoarea băuturii cu care s-au delectat atîtea generații, și care a intrat de veacuri în tradiția colectivității, nu ar fi fost pusă brusc sub semnul întrebării... Căci la Bruxelles, o mină de experți ai Pieței comune, după o matură chibzuință, au ajuns la concluzia că berea vest-germană trebuie să se prepare în viitor după rețete comune, în cazane comune. Vest-germanii să vină cu hameiul, francezii cu acizii, belgienii cu ce mai trebuie ș.a.m.d. Așadar, la Bruxelles s-au decretat niște noi metode de producție. Dar oricît pepsi sau zemuri noi, în care fierb acizi de ultimă modă sau taninuri subtile, s-ar bea la Paris sau în alte capitale ale „celor șase", vest-germanii tot berea cinstită, făcută după cunoscutul tipic, vor să bea acum și în veacii vecilor. Așadar, un conflict de zile mari își umflă drojdia pe fundul halbelor comunitare.

În afară că nu concep să consume bere denaturată cu cine știe ce acizi dubioși, vest-germanii dispun și de un argument statistic : 85 la sută din braseriile Pieței comune se află pe teritoriul R.F.G., iar 63 la sută din producția „celor șase" este înghițită tot în R.F.G. După cum se vede, promotorii noii formule de fabricație a berii se află într-un raport invers proporțional cu minuitorii de halbe. Vor fi cei de la Bruxelles constrînși să-și retracteze sugestiile ?

În cercurile de specialitate de la Bonn, problema se urmărește cu tact și cu răbdare. Nici că se putea altfel. Indiferent de concluziile factorilor în drept, consumatorii de bere din München, Paris sau Bruxelles par să fie mai puțin interesați de argumentele experților și mai dornici de a nu le tulbura nimeni halbele.

Adică : bea mata berea care-ți place că de preferințele mele am grijă și singur...

Radu BUDEANU

Pe calea creării „laboratoarelor cosmice"

EXPERIMENTUL „SOIUZ — SALIUT"

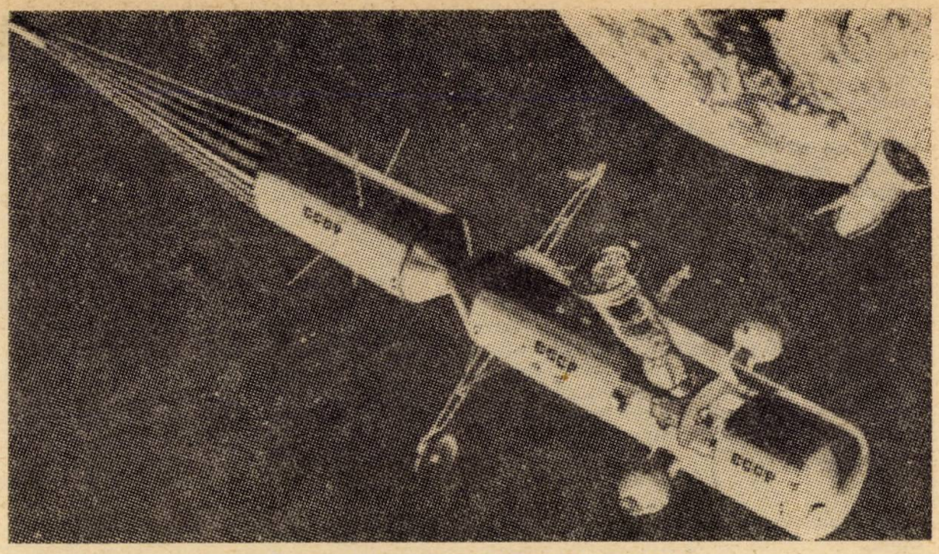

MACHETA UNEI STAȚII ORBITALE SOVIETICE
„Sinteză" în Cosmos

În dimineața zilei de 19 aprilie 1971 — deci, la o săptămînă după aniversarea unui deceniu de la zborul istoric al lui Iurî Gagarin — a fost lansată în spațiul cosmic circumterestru, de pe cosmodromul Baikonur, o stație orbitală automată nelocuită, denumită „Saliut".

„Saliut" poate fi considerată drept o unitate experimentală dintr-un ansamblu spațial de proporții mai mari. Este, totodată, prima „încăpere" lansată în Cosmos dintr-un „laborator cosmic" ce va evolua în viitor pe cer. Datele tehnice privitoare la zborul lui „Saliut" sînt concludente în acest sens. Stația s-a înscris — și la data cînd scriem continuă să se rotească în jurul Pămîntului — pe o orbită aproape circulară, situată la distanță relativ mică față de sol : 200 de kilometri depărtare minimală (perigeu) și 222 de kilometri depărtare maximală (apogeu). Înclinarea planului orbitei sale față de planul Ecuatorului terestru este de 51,6 grade, iar în perioada de rotație — de 88,5 minute.

Aceste date amintesc de navele „Soiuz", lansate în adevărate „salve", în anii 1969 și 1970, pe orbite foarte apropiate de a lui „Saliut". Și, într-adevăr, după un interval de patru zile, în timpul cărora evoluția lui „Saliut" a fost urmărită cu minuțiozitate, s-a lansat de pe același cosmodrom, nava „Souiz-10", cu trei oameni la bord : colonelul Vladimir Șatalov (43 de ani), comandantul zborului, inginerul de bord Alexei Eliseev (36 de ani) și inginerul-experimentator Nikolai Rukavisnikov (39 de ani).

Programul navei „Soiuz-10", așa cum l-a expus Șatalov cu vreo cîteva ore înaintea pornirii în Cosmos, era precis și ambițios : să întîlnească pe „Saliut", să se cupleze cu el, să execute unele manevre împreună, să verifice o serie de aparate și dispozitive noi — în fine, să se înapoieze la sol, lăsîndu-l pe „Saliut" deocamdată singur în spațiul circumterestru.

Lansată vineri 23 aprilie, la 2,54, ora Moscovei, nava „Soiuz-10" și-a îndeplinit misiunea de zbor în 48 de ore. Cei trei oameni de la bordul ei au revenit cu bine pe sol duminică 25 aprilie, la ora 2,40 ora Moscovei.

În cele două zile și nopți de evoluție cosmică, „Soiuz-10" a fost timp de 5 ore și 30 de minute în „tandem" cu „Saliut", efectuînd numeroase manevre de apropiere, cuplare și desprindere, precum și operații tehnice de stabilire și comunicare a pozițiilor reciproce în spațiu. De remarcat este faptul că manevra de apropiere a navei de stație pînă la 180 metri s-a efectuat cu ajutorul centralelor inerțiale automate și al aparatelor de calcul aflate la bordul navei „Soiuz-10". În continuare, manevrele de acostare au fost efectuate de pilotul navei, prin comenzi manuale.

Din aceste operații rezultă că scopul „zborului-jubileu" — cum este intitulată de presa sovietică performanța realizată de cuplul „Saliut—Soiuz-10" — a fost să experimenteze „pe viu" și „în condițiile cosmice" noi și importante sisteme de navigație extraterestră. Cîteva din concluziile trase de observatorii de specialitate pot fi rezumate astfel :

1) „Saliut" este o parte componentă a unei stații orbitale ; caracterul de experiență al zborului actual reiese și din orbita sa apropiată de Pămînt (210 km medie), care nu permite stației decît o evoluție limitată în timp. Poziția stației pe orbită, anunțată la intervale frecvente prin aparatele de telecomunicații de la bord, poate fi, însă, corectată spre a asigura stației rămînerea îndelungată în Cosmos și, eventual, repetarea experiențelor pentru care a fost construită și lansată.

2) Nava „Soiuz-10" este un adevărat „cosmovehicul transportor", capabil să ducă spre elementele unei viitoare stații orbitale permanente echipajele de tehnicieni necesare funcționării laboratoarelor, atelierelor, platformelor și „garajelor" unei astfel de stații.

3) Atît agregatele de orientare în zbor cît și sistemele noi de cuplare, de interconectare precum și „sasurile" (tunelele) de comunicare între stație și navele transportoare au fost experimentate de cosmo-inginerii aflați pe „Soiuz-10".

4) În sfîrșit, sistemele de revenire la sol ale unei cabine etanșe din nava „Soiuz-10", înăuntrul căreia se aflau cei trei zburători, au fost de asemenea verificate.

Prin destinația sa experimentală, cuplul spațial „Saliut—Soiuz-10" prefațează un laborator destinat cercetărilor extraterestre în toate domeniile științei, de la astronomie pînă la biologie, fiziopatologie și... tehnologia metalelor, în imponderabilitate și vid.

Programul de pregătire a stațiilor orbitale circumterestre — din ce în ce mai precis și mai amplu — este o consecință firească a planului elaborat de savanții și constructorii sovietici de stații și nave cosmice. În acest plan se integrează perfect automatul „Lunohod"-1, stațiile automate alezate lent, pe suprafața fierbinte a lui Venus, repetatele „salve" de aparate „Cosmos" (azi peste 400) și experiențele reușite cu seriile „Soiuz".

Nu pare a fi prea departe în timp momentul cînd vom vedea stațiile orbitale circumterestre evoluînd rapid, la cîteva sute de kilometri de sol, în permanentă legătură cu Pămîntul și pregătindu-se a deveni, la „periferia Terrei", adevărate „gări imponderabile" pentru lansările de nave automate spre aștrii sistemului solar.

Mircea GRIGORESCU

Colonelul Vladimir Șatalov este un veteran al spațiului cosmic și un specialist al navelor „Soiuz". Primul lui zbor a avut loc între 14 și 17 ianuarie 1969, la bordul lui „Soiuz-4". Urmat, la scurt interval, de nava „Soiuz-5". Șatalov a executat cele dintîi manevre de cuplare în spațiu, experimentînd instrumentele de comandă manuală și dispozitivele de cuplare și adaptare a navelor, în imponderabilitate și mișcare.

La 11 octombrie 1969 și-a luat startul „Soiuz-6", urmat de „Soiuz-7" și de „Soiuz-8". Acesta din urmă era pilotat tot de Vladimir Șatalov. Evoluția celor trei nave cosmice sovietice, denumite de presa lumii întregi „troica spațială", a însemnat un considerabil progres în executarea manevrelor în grup pe orbite circumterestre foarte apropiate. Se verifica astfel posibilitatea de asamblare a unei „stații orbitale permanente".

La 1 iunie 1970 a fost lansată nava „Soiuz-9", la bordul căreia se aflau pilotul Andrian Nikolaiev și inginerul Vitali Sevastianov. Scopul acestei lansări a fost verificarea posibilităților fiziologice și psihologice de rezistență la zboruri îndelungate în stare de imponderabilitate. De fapt, era încă o etapă experimentală în vederea instalării oamenilor la bordul „stațiilor orbitale". Nikolaiev și Sevastianov au rămas în spațiul cosmic timp de 17 zile, 16 ore și 59 de minute și au cucerit recordul mondial de durată în Cosmos.

...BATAVUS LITORA

Călătorind prin Olanda îți amintești la tot pasul străvechiul proverb : „Deus mare, batavus litora fecit", adică „Dumnezeu a făcut marea, iar olandezul malurile". Într-adevăr, Olanda este, în bună parte, o țară răpită din împărăția mării, printr-un sistem de diguri la margine și o geometrie complexă de canale în interior. Constructori îndrăzneți care în Țările de Jos au existat în toate timpurile, au împins în larg hotarele țării și au asigurat solul regiunilor aflate sub nivelul mării. Alungarea apelor a devenit o tradiție, căci îndrăzneala olandezilor de a înfrunta urgia mării și geniul lor de a o îmblînzi și supune sînt inegalabile. Vestitele poldere de la nord și est de Amsterdam — miile de hectare de teren obținut prin retragerea apelor indiguite — ca și celebrul dig de 29 kilometri care unește capetele a două provincii, închizînd un teritoriu maritim uriaș, sînt o mărturie recentă a irezistibilei forțe umane în luptă cu natura.

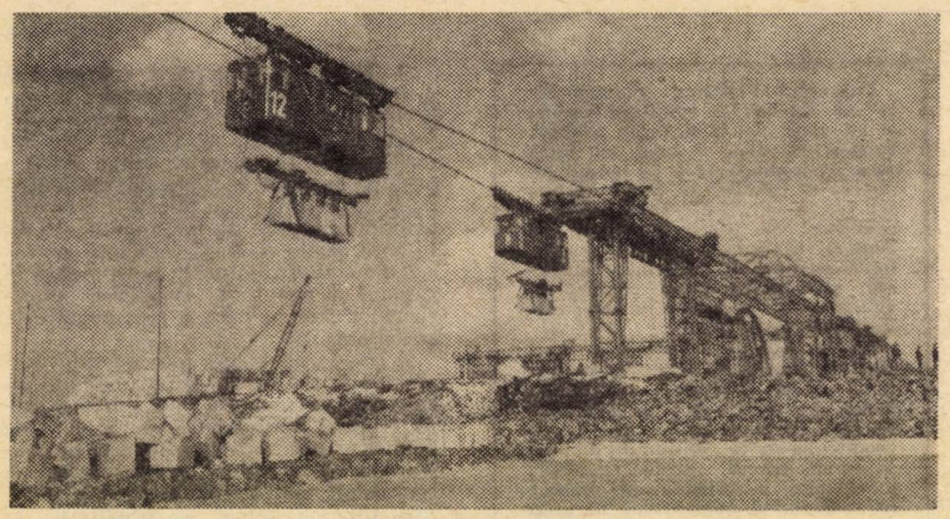

SE NAȘTE UN NOU DIG...
...în țara în care „alungarea" apelor a devenit tradiție

Ploile și vînturile necontenite, prin care marea îți amintește, răzbunător, de marginile imperiului ei, amestecă anotimpurile, vara fiind o lungă primăvară, și iarna un lung sfîrșit de toamnă. De o fertilitate extremă, pămîntul Olandei este folosit pentru culturi de mare rentabilitate și, mai ales, pentru pășune. De la Amsterdam la Groningen, pe o distanță de aproape două sute de kilometri, vezi, de o parte și de alta a șoselei, zeci de mii de vaci bălțate păscînd liniștit pe întinsele cîmpuri de iarbă parcelate de liniile drepte ale canalelor. Vitele de rasă, exportate pentru prăsilă pînă în cele mai îndepărtate țări ale globului, aduc venituri colosale. Fermierii nu fac agricultură la bunul plac al vremii. Pentru culturile delicate recurg la sere, în construcția cărora au devenit specialiști recunoscuți în întreaga lume. Datorită culturilor permanente din sere, nu poți face distincția dintre un sezon și altul.

Olanda este o renumită țară a florilor. Pe parcursul a zeci și zeci de kilometri, ai senzația că străbați o încîntătoare grădină, cu imense covoare policrome care, în zile însorite, capătă intense străluciri. Între Haarlem și Leiden sînt cîmpuri nesfîrșite de lalele în felurite culori, care, în aprilie, cînd înfloresc, atrag mii de turiști din provinciile și din țările vecine. La Kenkenhof e un adevărat muzeu al tulipelor și zambilelor, un parc în care se cultivă, în mici parcele, soiurile nobile ale acestor flori, obținute prin neîncetate experiențe ale unei floriculturi științifice. În unele localități se organizează tradiționalele cortegii ale florilor, serbări folclorice legate de această străveche îndeletnicire a olandezilor.

Morile de vînt sînt o altă frumusețe și curiozitate a Olandei. Răspîndite pe tot cuprinsul țării, cele mai multe sînt păstrate ca elemente decorative ale peisajului. Unele funcționează încă, de exemplu cele 19 splendide mori de la Kinderdijk, care sînt pornite în fiecare sîmbătă.

Excluzînd formele de civilizație modernă, impuse aproape uniform în toate laturile țării, precum și fondul comun de cultură materială specific olandez, aproape fiecare din localitățile celor unsprezece provincii în care e împărțită, istoricește, Olanda atrage interesul călătorului printr-o particularitate anumită, prin ceva caracteristic. Într-un loc admiri costumele specifice sau curțile interioare ale fermelor, în alt loc grote și catacombe romane, ori morminte megalitice datînd de 4 000—5 000 de ani, marcate prin uriașe blocuri a căror proveniență încă este o enigmă a arheologiei. În provinciile din nordul țării, te întîmpină numeroase sate tipice construite în jurul unei piețe largi, prevăzută adesea cu o peluză. Acoperite cu stuf, casele dau un aer particular regiunii, fiind, prin eleganța lor străveche, veritabile piese de muzeu.

Vilele din Vecht sînt în majoritate din secolul al XVIII-lea, arhaicul canal de la Utrecht, cu pivnițe, magazii, butici construite în pereții lui, este de un pitoresc fără seamăn, gara din Amsterdam e ridicată pe cîteva mii de piloni în apă, turnurile din Amsterdam și Rotterdam ilustrează trăinicia construcțiilor olandeze din secolele trecute. Nenumărate catedrale, ridicate, de obicei, în mijlocul unor largi piețe, opresc pașii călătorului și-i trezesc admirația pentru arta constructorilor olandezi. Așa, de exemplu, domul din Utrecht impresionează prin înălțimea sa de 112 metri, cel din Haarlem prin dantelăria turnurilor, catedrala din Hertogenbosch prin sobrietatea artei gotice, cea din Delft ca loc de încoronare a suveranilor Olandei.

Aproape 400 de muzee se găsesc în Olanda, ca semn al unui adevărat cult pentru artă și pentru vestigiile trecutului. Sînt muzee de pictură clasică și modernă, de antichități, de istorie naturală, geologie, arheologie, etnografie, de costume, ceramică, sticlărie, încălțăminte și pielărie, de clopote, de automobile și trăsuri, muzee ale armatei, războiului, poștei, ale navigației, muzee ale locuințelor primitive, ale polderelor, muzeul Africii, muzeul tropical și multe altele, adăugîndu-se la acestea casele memoriale, cum sînt a lui Rembrandt de la Amsterdam, a lui Petru cel Mare de la Zaandam și altele. Operele lui Rembrandt și Vermeer pot fi admirate la Amsterdam și la Haga, ale lui Frans Hals la Haarlem, ale lui Bosch și Breugel la Rotterdam, ale lui Van Gogh la Amsterdam și mai ales la Kröller Müller, în pădurea-muzeu din provincia Gelderland. Străbătînd mai întîi orașele și satele acestei țări, în care secolele de civilizație se împletesc armonios, și cunoscînd viața oamenilor cu tradițiile și obiceiurile lor, îți dai seama, vizitînd un muzeu, cît de națională este școala de pictură olandeză.

Receptivi cu precauție la inovațiile tehnicii și culturii moderne, înzestrați cu o remarcabilă inteligență practică, extraordinar de harnici, chibzuiți și economi, prudenți în toate acțiunile lor, olandezii, care au suferit enorm de pe urma cotropirii hitleriste, au reușit, după război, să-și refacă țara în întregime, să-și dezvolte economia (printr-o mare producție națională și printr-un comerț larg), asigurînd condiții de viață demne de stimat. Credincioși idealurilor de pace și de bună înțelegere, au, pentru noi, românii, o simpatie deosebită. Numele președintelui Consiliului de Stat, tovarășului Nicolae Ceaușescu, l-am auzit de nenumărate ori rostit cu respect și întotdeauna judicios legat de destinele luminoase ale României socialiste, independentă și dornică de bune relații cu toate țările lumii. Interesul pe care olandezii îl poartă țării și poporului nostru explică întemeierea lectoratelor de limba și literatura română la Universitățile din Amsterdam și Groningen. Am întîlnit la aceste lectorate, unde am predat în 1968—1969, studenți interesați nu numai de limba și literatura noastră, ci și de istoria și geografia țării, de etnografie și muzică, de formele noastre de civilizație. Mulți dintre ei au participat la cursurile de vară de la Sinaia. Aș adăuga că am întîlnit numeroși oameni de cultură familiarizați cu nume de filologi, de matematicieni, de medici, artiști din țara noastră.

Popor cu o istorie dintre cele mai interesante și o țară nespus de frumoasă, olandezii, printr-un șir de mari personalități, au contribuit considerabil la evoluția științei, culturii și artei universale.

Grigore BRÂNCUȘ

ECONORAMA

„Stagflația" și printre jucării

„Jucăriile au nevoie de copii", consideră „The Economist", referindu-se la actuala situație a industriei britanice de jucării. În anii '60, această industrie era în Marea Britanie una din cele mai dinamice. Numai între 1963 și 1966, producția crescuse cu 50 la sută. În ultimii patru ani însă, vînzările au stagnat și o dată cu ele și producția. Anul trecut s-a înregistrat chiar un sensibil recul. „Lesney" și „Lines Brothers", cele mai mari firme producătoare, au pierdut fiecare peste jumătate milion lire sterline. Motivele : scăderea ritmului natalității, concurența americană și japoneză, dar mai ales dinamica deosebit de alertă a fenomenului inflaționist care, erodînd progresiv puterea de cumpărare a restrîns debușeele. „Jucăriile au nevoie de copii !". Dar, în condițiile arătate — în care vînzările s-au redus în principal pe seama restrîngerii posibilităților de plasare a jucăriilor, datorită comprimării cererii solvabile — reciproca apare mai degrabă valabilă !

„Non multa sed multum"

Tendințele de pe piața mondială a vinului par să verifice valabilitatea celebrei maxime latine „Non multa sed multum". Într-adevăr, consumul de vin nu se arată a fi într-o creștere cantitativă notabilă ; în schimb, preferințele se îndreaptă tot mai marcat spre sorturile calitativ superioare. Consumul acestora din urmă este într-o permanentă și accentuată creștere, ponderea lui în consumul total sporind. Semnificative sînt în acest sens tendințele observate în Franța : vinurile franceze se bucură de reputație mondială, iar consumul este, în această țară, foarte ridicat, vinul fiind un component nelipsit al oricărui dejun sau cină. Numai în ultimii zece ani, în timp ce consumul global a rămas staționar (46,7 milioane hectolitri, în 1970 față de 46,6 în 1960), consumul de vinuri superioare a crescut cu aproape 50 la sută, ponderea lui în total sporind de la 10 la peste 16 la sută. Se apreciază că tendințele se vor amplifica : pentru viitorii cinci ani, creșterea medie de 1 la sută anual a consumului global se va datora exclusiv sporirii consumului de vinuri superioare ; dimpotrivă, consumul celorlalte sorturi de vinuri va scădea cu 1 la sută în medie anual. Tot vinurile de calitate superioară sînt și cele care beneficiază de o largă cerere la export : 2 milioane hectolitri în 1970, în valoare de peste 1,25 miliarde franci.

Investițiile și dezvoltarea zootehniei

Zootehnia constituie, în R.P. Mongolă, o ramură deosebit de importantă a economiei. De aici și marea însemnătate acordată dezvoltării ei. Urmărindu-se îmbunătățirea sensibilă a activității în acest domeniu — în direcția asigurării unei dezvoltări stabile a șeptelului precum și a ridicării continue a productivității muncii — în cadrul cincinalului 1971—1975 se prevăd întărirea și extinderea continuă a bazei tehnice-materiale. Peste 70 la sută din totalul investițiilor afectate agriculturii vor fi destinate zootehniei. Printre altele, fondurile vor fi folosite pentru : construirea a peste 21 000 de noi adăposturi moderne pentru animale, forarea a peste 6 000 de fîntîni, amenajarea unor cursuri de apă și construirea unor bazine de retenție, aprovizionarea cu apă fiind de o extremă importanță în condițiile specifice ale țării. Vor fi create, astfel, condițiile pentru atingerea, pînă la sfîrșitul anului 1975, a unui șeptel de 25,1 milioane capete.

Unde sînt „untouchables" de altădată?

În timp ce multe sectoare economice au cunoscut, în S.U.A., un sensibil recul în anii din urmă (în special anul trecut), o activitate se află în plină expansiune : „gangsterismul". Această concluzie aparține revistei „U.S. News and World Report". Numai pierderile suferite prin furturi efectuate în traficul rutier de mărfuri au crescut de la 270 000 dolari, în 1966, la aproape 1 milion, în 1970. Între 1 iulie 1969 și 30 iunie 1970, F.B.I.-ului i s-au adus la cunoștință 20 349 asemenea cazuri. Dar numai în 1 073 cazuri vinovații au putut fi arestați și doar 5 la sută din valoarea mărfurilor furate a putut fi recuperată. La New York, 10 camioane (cu încărcătură în valoare de 300 000 dolari) sînt atacate în medie săptămînal. În 1969, tot la New York, au dispărut nici mai mult nici mai puțin de 50 de containere — trei dintre ele conținînd whisky scoțian în valoare de 255 000 dolari. Unul din „leagănele" acestui gen de activități sînt marile aeroporturi unde, în total, valoarea furturilor se ridică la 2 milioane dolari lunar. Sînt furate deopotrivă : îmbrăcăminte, cafea, microscoape, bare de argint, cupru, nichel, zinc, whisky, televizoare, aparate electromenajere, aparate foto, țigări, tranzistoare, mașini de scris etc. Obiectul furturilor depinde de situația existentă la un moment dat, a cererii și ofertei diferitelor produse, sau de sezon : cînd, de exemplu, prețul la unele bare de metal s-a ridicat, au crescut și numărul și valoarea furturilor acestor produse ; în primăvară este preferată îmbrăcămintea, în timp ce în preajma sărbătorilor de iarnă whisky-ul și obiectele ce pot constitui cadouri. Ceea ce îngrijorează cel mai mult, este, că faptele par să impună concluzia că cel puțin 75 la sută din aceste furturi sînt executate avînd la bază un „contract" prealabil. Anumite întreprinderi lansează unei bande comanda și aceasta organizează furtul. Se consideră că numai astfel pot fi explicate anumite furturi (dacă whisky-ului sau țigaretelor li se poate asigura, relativ simplu, desfacerea în diverse baruri sau restaurante cum s-ar putea asigura debușeul barelor de cupru, tablei de zinc etc ?) cît și identitatea aproape perfectă între „pulsul" furturilor și „pulsul" pieței.

Rubrică realizată de Ilie ȘERBĂNESCU

CONSENS sau CONFLICT cu NATURA?

Scrisoare din Paris de la Ioan Grigorescu

De cînd e lumea și pămîntul, viața omului pe planeta al cărei stăpîn deplin și atotputernic a ajuns, depinde doar de un strat de trei, patru palme de țărînă. Atît. Acesta e solul. Numai cît răstoarnă fierul plugului, ba uneori mult mai puțin, cît poate prinde rădăcini sămînța fragilă a piinii. De stratul acesta superficial legăm un cuvînt sinonim cu viața : fertilitatea. Humusul din care ne extragem hrana este opera a mii și mii de ani de colaborare între lithosferă, atmosferă și biosferă, a întrepătrunderii dintre materia organică și cea anorganică, a descompunerii rocilor sub acțiunea soarelui, a ploii și a vîntului, a macerării a tot ceea ce naște, crește și moare din acest strat. Fotosinteza lumii vegetale, acel miraculos proces al captării energiei solare de către plante și al transformării ei în energie chimică, este prima treaptă a creării materiei vii pe o scară infinită. Infinită ? Credeam asta pînă cînd am constatat că natura se poate îmbolnăvi. Că ciclul clasic de reproducere poate fi tulburat și că asta e opera dezechilibrării balanței biologice a pămîntului prin intervențiile brutale și irresponsabile ale celei mai inteligente ființe care populează planeta : omul.

În zorii epocii moderne, Descartes proclama omul „stăpîn și posesor al naturii". Și ne-a plăcut să credem că-i așa, deși Francis Bacon avertiza : „Omul nu va învinge natura decît supunîndu-i-se".

Cum a încercat să i se supună, vom vedea mai departe. În 1882, trenurile americane au transportat spre orașele de pe coasta estică a Statelor Unite 200 000 de piei de bizoni exterminați în pădurile condamnate la defrișare din „vestul sălbatic". Un an mai tîrziu n-au mai fost aici decît vreo 40 000 de bizoni, iar după încă un an, numai 300. „Opera" era desăvîrșită. Mai rămîneau „pieile roșii", dar pieile lor n-au fost niciodată atît de rentabile ca acelea ale bizonilor așa că, în privința lor natura nu prea avea de ce să se supere. Bun. La 12 mai 1934, așa, pe nepusă masă, în centrul Statelor Unite s-a pornit o furtună de primăvară declanșată de suflul unui vînt de o violență nemaîntîlnită. Două zile și două nopți de vijelie uscată au făcut negură din lumină, au ascuns soarele înapoia unui tavan de pulbere în suspensie, transformîndu-l într-un disc roșu de sînge stins. În atmosfera sepulcrală pămîntul își striga agonia. Cînd vîntul s-a potolit, oamenii au constatat că vastele bărăgane din Kansas, Texas, Oklahoma și Colorado dispăruseră. O suprafață de o sută de ori mai mare decît Bărăganul românesc fusese jupuită de scoarța vitală ca și cînd o gheară de fier ar fi despuiat-o peste noapte, lăsîndu-i numai piatra seacă. Stratul fertil se ridicase la trei mii de metri înălțime, formînd un nor imens de sute de mii de kilometri pătrați, care s-a risipit peste Atlantic și peste coasta răsăriteană a Statelor Unite. Cauzele acestei catastrofe, care a ruinat zeci de mii de fermieri pustiind întinderi altădată fertile, nu trebuie căutate nici în forța vijeliei, nici în seceta care uscase pămîntul, ci în lipsa de înțelepciune a omului. Fostele stepe americane, desțelenite în pripă, defrișate cu sete, depopulate de viețuitoarele sălbatice care de milenii le sălășluiau, fuseseră deposedate de protecția vegetală și înlocuite de culturi agricole sezoniere. Seceta și vîntul n-au avut decît să desăvîrșească „opera" omului. Uscat, pulverizat, pămîntul și-a luat zborul. Mă veți întreba : ce legătură are asta cu exterminarea bizonilor ? Iar eu nu vă voi răspunde, ci vă voi lăsa să înțelegeți singuri.

PÎNĂ ȘI ULII...
...îndeplinesc un anumit „rol pozitiv". Distrugerea lor în Canada a provocat o adevărată „reacție în lanț", avînd ca efect final prejudicierea livezilor de pomi fructiferi

La un moment dat, omul a hotărît că aproape toate sălbăticiunile de pe pămînt sînt dăunătoare naturii, lui și muncii sale. Și s-a apucat, cu o frenezie demnă de capacitatea lui de stăpîn al firii, să le distrugă. Am plîns printr-a patra primară de mila „caprei lui Moș Savin", din povestea lui Brătescu-Voinești, pe care lupul cel rău a pedepsit-o pentru setea ei de libertate, mîncînd-o. Bine i-a făcut. Dacă ar fi putut mînca toate caprele din lume, inclusiv pe duioasa „muică a celor trei iezi", ne-ar fi dat o mînă de ajutor. Căci timpul i-a demonstrat omului că blînda și agera capră nu este mai puțin dăunătoare decît ferocele lup. Experții U.N.E.S.C.O., ai F.A.O., și ai Uniunii internaționale pentru protecția naturii au inclus pășnica „vacă a săracului" printre cele mai mari rele ale pămîntului. În opera ei de distrugere, doar tancul și buldozerul înaintează mai repede — spune profesorul Roger Heim. Numai că patrupeda cățărătoare „operează" pe pămînt de milenii. Ei i se datorează despădurirea întregului bazin mediteranean și s-a putut constata că, acolo unde a fost aclimatizată, tributul plătit a cîntărit infinit mai greu decît foloasele aduse. Din cauza ei, cedrii nu mai cresc în Maroc, Spania și-a pierdut vegetația de coastă, insula Sfînta Elena a ajuns un bulgăre de piatră și țărînă spălată de ploi. Cînd exploratorul Francis Mazière a adus în arhipelagul Tiki o pereche de capre, indigenii s-au închinat la ele, apoi le-au ocrotit pentru laptele lor și le-au lăsat să se înmulțească. După cîțiva ani, caprele se prăsiseră într-atîta încît vegetația era devastată. O sută de ani mai tîrziu, insulele arhipelagului arătau ca după pîrjol. Cîteva țări au procedat la exterminarea lor sistematică. Venezuela, Noua Zeelandă și Ciprul și-au văzut pădurile crescînd din nou după izgonirea caprelor. Nu, curat lucru, bătrînul Noe n-ar fi făcut rău dacă ar fi uitat sub potop cîteva perechi de viețuitoare.

Din cele un milion de specii de animale care sălășluiesc pe pămînt, abia cîteva zeci sînt cu adevărat dăunătoare. Unele, ca lupii, vulpile și nevăstuicile, trebuie să fie reabilitate. Leopardul, vînat fără cruțare pentru a nu mai da iama prin turmele de oi și prin orătăniile oamenilor, și-a dovedit utilitatea abia după stîrpire. Căci felina se hrănea nu numai cu domesticele din ogrăzi, ci, mai ales, cu maimuțe și cu porci sălbatici.

Ultimii, proliferîndu-se excesiv prin dispariția principalului lor dușman, au început să aducă așa pagube recoltelor, încît tributul plătit leoparzilor de oameni era floare la ureche pe lîngă dezmățul rîmătoarelor. În Colorado, stîrpirea șacalilor care atacau turmele de bovine și ovine a dus la înmulțirea nemăsurată și mult mai păguboasă a iepurilor sălbatici

și a șoarecilor de cimp. Distrugerea pumei în Arizona pentru protejarea cervicelor a provocat mai intîi proliferarea lor spectaculară, apoi autodecimarea rasei prin boli molipsitoare și foamete, deoarece vegetația nu o mai putea hrăni. Mixomatoza, care a secerat iepurimea din pădurile Europei occidentale, a făcut speciei mai mult rău decît lăcomia lupilor care nu devorau decît animalele slabe și bolnave. Distrugerea vidrelor, care își revendicau porția lor de pește din apele dulci ale Americii și Europei, a dat, într-adevăr, pentru puțin timp, rezultatele așteptate. Peștii s-au înmulțit în voie, apoi au dispărut brusc. Și abia atunci oamenii au înțeles că vidra nu pescuia decît înotătoarele bolnave și degenerate. În Elveția, vînatul vidrei a fost interzis prin lege. Pînă și crocodilii și hipopotamii și-au dovedit utilitatea pentru om în păstrarea echilibrului biologic din apele și mlaștinile în care sălășluiesc. Primii distrug moluscele și crustaceele care se hrănesc cu pești, ceilalți fertilizează fundul apelor din Africa centrală cu îngrășămintele lor naturale. Cormoranul, cel mai rapace pescar de sardele, produce în Peru cea mai completă substanță nutritivă pentru sol, guana. Distrugerea uliilor a provocat în Canada înmulțirea păsăretului și, implicit, stîrpirea păianjenilor. Efectul : păduchii de copac care constituiau hrana păianjenilor au invadat livezile de pomi fructiferi.

În 1859, două duzini de iepuri au fost aduși din Europa și lăsați în libertate în statul Victoria din Australia. La început, vînarea unui iepure se pedepsea cu amenzi grele și tapaj prin judecătorii. Patruzeci de ani mai tîrziu, legea era nevoită să instituie o adevărată campanie națională împotriva rozătoarelor care provocau imense pagube agriculturii. Instalarea unui aerodrom în Africa de Sud a provocat retragerea vulturilor, care n-au suportat apropierea avioanelor. Pagubă-n ciuperci ! — și-au spus constructorii aeroportului, abia securitatea zborurilor va fi mai deplină. Dar natura s-a răzbunat. Cîrtițele și șoarecii de cîmp, cu care se hrăneau vulturii, s-au înmulțit atît de mult încît miloanele lor de galerii sub pistele de beton au dus la degradarea rapidă a aerodromului. Substanțele insecticide pulverizate în America au provocat distrugerea a peste 80 la sută din totalul păsăretului insectivor și stîrpirea pe zone întinse a albinelor.

Oricît ar părea de straniu, omul a eliminat din natură numeroase specii cu o frenezie care creștea pe măsură ce ignoranța lui diminua. După datele U.N.E.S.C.O., stabilite în urma cercetărilor întreprinse de naturaliștii Harper și Allen, omul a provocat în ultimii 2000 de ani dispariția a 106 specii de mari mamifere. Dar pentru a distruge primele 33 de specii din acest număr, omul a avut nevoie de 18 secole. Apoi de un singur secol pentru a distruge alte 33 de specii și de numai 50 de ani (1900-1950) pentru celelalte 40. Conform acestor date, alte 300 de specii se află pe cale de dispariție, fiind astăzi socotite „fosile vii". Lebăda din insulele Mauritius a dispărut în 1700, ultimul pinguin imperial a fost ucis în 1844, cel din urmă porumbel migrator a închis ochii în grădina zoologică din Cincinatti la 1 septembrie 1914. Or, la începutul secolului nostru, într-un singur sezon de „vînătoare" întreprins în Statele Unite, zece milioane de porumbei migratori au fost doborîți cu alice sau prinși în plase. Așa a dispărut păsăretul cu pene multicolore din insulele Hawai, „vacile de mare" sau sirenele din strîmtoarea Behring, solenodontul din Cuba, antilopa albastră și zebra couagga din Africa, lupul de Tasmania, balena albă, focile-călugărițe din Caraibe și rinocerii unicorni din India...

Toate acestea le-am aflat cu tristețe în Muzeul de istorie naturală din capitala Franței. Există aici un „cimitir" al speciilor dispărute prin intervenția prea brutală a omului în treburile naturii. Pe frontispiciul lui ar trebui să figureze un singur cuvînt : „Avertisment". Anunțurile către vizitatori ar avea o adresă mai precisă dacă ar începe la fel de politicos prin formula : „Distinsul public dăunător este rugat cu insistență să nu atingă animalele... Sau să nu tragă ursul de coadă... Sau să nu distrugă ultimele exemplare împăiate dintr-o specie de mult stinsă... Sau să nu lipească guma de mestecat pe coarnele cerbilor... Sau să lase maimuțele în pace, căci sufletele lor se află de mult în ceruri, printre cei drepți". Sărmani dăunători veniți să admire natura în galantar !

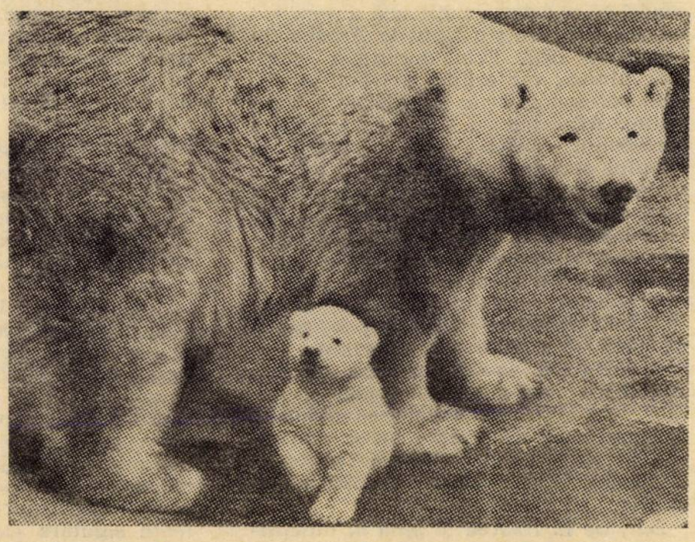

ÎN CAPTIVITATEA...
grădinilor zoologice, unele specii ale faunei par să se afle într-o siguranță mai mare decît în natură...

Naturalistul Michel Tricot, din observațiile și constatările căruia am extras cîteva patetice semne de exclamare, spunea pe drept cuvînt că omul nu trebuie să se amestece cu brutalitate în echilibrul naturii deoarece, aplicînd „remedii" mai rele decît răul, riscă să declanșeze imprevizibile reacții în lanț, care îl transformă pe el însuși într-unul dintre cei mai temuți dăunători. Astfel de acțiuni, pornite din nesocotință sau, uneori, dintr-o chibzuință ale cărei implicații n-au fost judecate pînă la capăt, pot avea efecte nefaste chiar și atunci cînd omul se vrea bine intenționat. Cînd a introdus în apele Europei occidentale peștele-pisică și bibanul-curcubeu aduși din America, sau crabul chinezesc trebuia să știe că acestea vor deregla echilibrul ihtiologic al rîurilor și că profitul va fi în fim față de enormitatea pagubei. Am avut și la noi destule experiențe nefaste de genul acesta. Din fericire, alterarea naturii încă nu s-a produs într-un mod atît de abuziv încît procesele să apară ireversibile.

Mult timp, natura a fost definită ca un mediu care ar exista în independență și chiar în absența omului. Ba omul chiar a fost opus naturii într-o antinomie care, în nici un caz, nu poate fi aplicată la scara planetei noastre și poate nici la scara Universului. Natura nu poate fi izolată de om. Așa cum s-a constatat în 1970, „anul european al naturii", omul ca factor dominator și civilizator al planetei noastre a impus naturii prin activitatea lui, prin rodul palmelor și al inteligenței sale, legi noi care au tins să modeleze natura. Atunci cînd a reușit — și minunatele sale izbînzi sînt numeroase, dar nu ele fac obiectul acestor însemnări sumare — succesul i-a fost pe măsura eforturilor. Din cele mai vechi timpuri a desprins domesticirea animalelor de care avea nevoie, apoi a învățat selecționarea cerealelor și, stăpînind arta focului, și-a făcut drum de lumină prin întunericul istoriei. De la postura defensivă din primele ere, prin solidaritatea de grup și prin știința mînuirii uneltelor, și-a impus supraviețuirea speciei și a trecut la ofensivă. Dar ofensiva lui trebuie eliberată de orbire. Izbînzile lui s-au produs numai atunci cînd au fost în consens cu natura și nu împotriva ei. Căci legătura omului cu natura nu este o chestiune de toleranță reciprocă, ci o condiție vitală în dublu sens. Istoria umanității rămîne, la urma urmelor, istoria raporturilor dintre om și natură, lupta lui permanentă pentru a supune și domina forțele care mai întîi l-au terorizat pentru că i s-au părut misterioase. Dar cu toată capacitatea lui de adaptabilitate, cu toată știința de a modela natura, omul este obligat să-și creeze o ambianță naturală chiar și atunci cînd evadează în Cosmos. Dincolo de fațada civilizației, omul, ca ființă perfecționată, numai din comuniunea cu natura e gata oricînd să renască. Numai să n-o facă prea tîrziu, atunci cînd natura va fi fost de mult intrată într-o agonie provocată de el. Căci în relația om-natură există deopotrivă o dualitate și o unitate vitală. Dacă dualitatea va duce la ruperea unității, atunci omul va sucomba o dată cu natura. Iar astăzi, natura nu mai poate fi salvată decît de om, și ea trebuie să fie salvată prin el.

Paris, aprilie

TANZANIA

RESURSELE PROPRII LA BAZA DEZVOLTĂRII

DAR ES SALAAM
Clădirile Universității

Tanzania, cel mai mare stat din Africa Orientală, sărbătorește la 26 aprilie Ziua unirii. Este ziua în care, în urmă cu 7 ani, Tanganika și Zanzibarul, cele două foste colonii devenite independente în 1961, și respectiv 1963, au hotărît să se unească într-un singur stat, luînd astfel naștere Republica Unită Tanzania.

Teritoriul de azi al Tanzaniei a constituit din cele mai vechi timpuri un punct de atracție pentru cuceritori, date fiind importantele sale bogății — aur, argint, cupru, diamante, fier — cît și întinsele sale păduri și terenuri fertile. În secolul al XVII-lea, portughezii ocupă acest teritoriu, iar la sfîrșitul aceluiași veac, sultanul Omanului se instalează pe tronul insulei Zanzibar, care devine sultanat. În urma unor dese expediții coloniale, pe aceste teritorii apar noi cuceritori. Puterile europene recunosc, prin tratatul din 1886, dependența Tanganikăi de Germania. Ulterior, prin tratatul de la Helgoland (1890), Anglia a obținut protectoratul asupra sultanatului Zanzibar. În cursul primului război mondial, Tanganika devine un teatru de operațiuni militare pentru trupele engleze și germane. După Tratatul de la Versailles, Tanganika trece sub mandatul Ligii Națiunilor, fiind dată în administrarea Marii Britanii. În 1946, devine teritoriu sub tutela O.N.U.

Lupta forțelor progresiste pentru eliberarea țării de sub dependența străină a cunoscut un moment de vîrf în anul 1954, cînd Julius Nyerere, actualul președinte al Tanzaniei, a fondat partidul „Uniunea Națională Africană din Tanganika" (TANU), care și-a propus ca obiectiv principal lupta pentru independență și transformarea țării pe baza unor reforme democratice. În plebiscitul desfășurat în anul 1958, TANU a obținut un categoric succes, dovedind astfel sprijinul larg de care beneficia în rîndurile populației. Ca urmare a îndelungatei lupte de eliberare dusă de forțele progresiste din țară, în decembrie 1961 Tanganika a obținut independența de stat, iar un an mai tîrziu s-a proclamat republică.

La rîndul ei, insula Zanzibar a obținut în cursul anului 1963 întîi autonomia internă, iar apoi independența de stat. Sub conducerea partidului „Afro-Shirazi", fondat în 1957, în luna ianuarie 1964 a avut loc în Zanzibar o răscoală care a dus la îndepărtarea monarhiei și la proclamarea republicii. La 26 aprilie 1964, pe baza acordului încheiat între guvernele celor două țări, a fost creată Republica Unită Tanganika și Zanzibar, devenită ulterior Republica Unită Tanzania.

Amestecul produs de-a lungul secolelor între triburile locale și descendenții negustorilor și imigranților străini a făcut ca populația acestei țări să se numească „locuitori ai țărmurilor" — în limba arabă „swahili" — denumire ce se păstrează și azi pentru limba vorbită de aproape toți cei 13 milioane de locuitori, în ciuda faptului că aceștia sînt împărțiți în 126 de triburi, majoritatea de origine bantu (cele mai importante fiind sukuma, gogo, zulu).

În scurta perioadă care a trecut de la constituirea noului stat, viața politică și economică a Tanzaniei a fost orientată spre înlăturarea urmărilor îndelungatei dominații coloniale. O etapă deosebită în această direcție a reprezentat-o conferința națională a partidului TANU, care s-a ținut la Arusha, în februarie 1967. Prin declarația adoptată atunci, conferința a trasat direcțiile politicii interne și externe a Tanzaniei. Afirmînd că „linia principală a partidului TANU este construirea statului socialist" și că „statul trebuie să ia parte activă la viața economică a țării și să asigure bunăstarea tuturor cetățenilor pentru a înlătura exploatarea omului de către om", declarația a fixat totodată și obiectivele principale ale politicii partidului TANU și ale statului : apărarea și întărirea independenței țării și a libertății poporului ; folosirea tuturor resurselor țării pentru lichidarea mizeriei, ignoranței și bolilor, formarea și statornicirea relațiilor cooperatiste ; asigurarea unui control efectiv asupra principalelor mijloace de producție și folosirea în comun a bogățiilor naturale ale țării.

Dar, de la fixarea și pînă la îndeplinirea acestor obiective este un drum lung. Guvernul tanzanian, conștient de acest fapt ca și de greutățile inerente unui tînăr stat, s-a preocupat de asigurarea unui cadru care să permită înfăptuirea politicii economice preconizate. Au fost luate în acest sens o serie de măsuri : naționalizarea băncilor și a societăților de asigurări, a companiilor de import-export, a marilor plantații de sisal, a unor fabrici de prelucrare a lemnului și a altor bogății ale solului și subsolului. Concomitent, guvernul tanzanian a preluat, prin intermediul Corporației naționale a dezvoltării (N.D.C.), peste 50 la sută din acțiunile companiilor străine care operează în țară, îndeosebi în domeniul extracției miniere. În Zanzibar și Pemba, toate cele 650 de ferme și plantații au fost trecute în patrimoniul statului.

Aceste măsuri au o importanță deosebită dacă se are în vedere faptul că pe întinsa suprafață a țării (939 704 kmp) se exploatează anual diamante de aproape 700 000 carate, circa o tonă de pietre prețioase, însemnate cantități de aur, argint, cărbune, cupru, grafit, fier, caolin, nichel, plumb, fosfați ș.a. Agricultura, domeniu în care lucrează marea majoritate a populației active (90 la sută), se practică în special în regiunile de coastă, în jurul localităților Moshi și Arusha, pe malul lacului Victoria etc. Tanzania deține locul întîi în lume la exportul de sisal (plantă textilă), furnizînd pe piața mondială o treime din întregul export. Insulele Zanzibar și Pemba dețin în mod practic exclusivitatea mondială a producției de cuișoare și asigură peste 80 la sută din întregul export mondial al acestui produs. Deși Tanzania cultivă și exportă mari cantități de cafea, bumbac, ceai și orez, caracteristica esențială a agriculturii tanzaniene o constituie produsele de subzistență. Industria prelucrătoare, dezvoltată cu precădere în ultimul timp, se bazează pe fabrici pentru prelucrarea sisalului, fabrici de ciment, anvelope, încălțăminte, textile și o rafinărie de petrol inaugurată în 1966.

Al doilea plan cincinal de dezvoltare (1970—1974) prevede realizarea a circa 300 obiective industriale și punerea în valoare a zăcămintelor subsolului. Sînt prevăzute noi măsuri pentru valorificarea resurselor forestiere. După ce a fost supus unor largi dezbateri pentru a se găsi cele mai bune posibilități de realizare a obiectivelor propuse, recent a fost adoptat planul de dezvoltare economică pe anul 1971. Potrivit acestuia, accentul va fi pus pe dezvoltarea rurală, armonizarea economică a regiunilor, protejarea monedei, naționalizarea exporturilor. Sume importante vor fi alocate pentru învățămînt, asistență sanitară ș.a.

Pe plan african, Tanzania, ca membru activ al O.U.A., se pronunță împotriva oricăror manifestări colonialiste și neocolonialiste, sprijină mișcările de eliberare națională din coloniile africane, condamnă politica de apartheid și discriminare rasială. Promovînd o politică de nealiniere, Tanzania s-a pronunțat constant pentru întărirea păcii și dezvoltarea cooperării cu toate țările, indiferent de regimul lor social-politic, pentru consolidarea O.N.U.

În special după stabilirea relațiilor diplomatice (5 mai 1964), între România și Tanzania s-au statornicit relații de prietenie și colaborare care au cunoscut o evoluție ascendentă, pozitivă. Contactele și schimburile întreprinse de la această dată — între altele amintim vizitele din 1968 și 1970 ale celor două delegații guvernamentale conduse de ministrul minelor, petrolului și geologiei, Bujor Almășan, ca și vizita din 1970 a ministrului afacerilor externe, Corneliu Mănescu, la Dar-Es-Salaam — au evidențiat dorința comună a celor două părți de a consolida și diversifica legăturile de prietenie și cooperare în avantajul reciproc. Fapt concretizat și în acordurile — comercial, de cooperare economică și culturală — semnate în ultimii doi ani.

Ștefan PĂPUREANU

Rinascita
ROMA

COMUNIŞTII ŞI LUPTA PENTRU PROGRES SOCIAL ÎN ŢĂRILE ARABE

Gian Carlo Pajetta

PROBLEMA poziţiei comuniştilor din ţările arabe şi a participării lor la mişcarea de renaştere naţională şi pentru socialism trebuie considerată în cadrul general al evoluţiilor din aceşti ani. În frămîntatul proces pentru unitatea ţărilor arabe şi a forţelor antiimperialiste din interiorul fiecărei ţări, problema funcţionării grupurilor marxiste sau a locului partidelor comuniste în cadrul forţelor populare este esenţială. Ea se pune în mod diferit şi chiar contradictoriu în diferitele ţări, dar trebuie totuşi să determine o serie de analize generale astfel încît comuniştii să-şi definească o politică justă, iar mişcarea naţională, orientată spre opţiuni socialiste, să poată rezolva problemele ce-i stau în faţă.

Valoarea alianţei antiimperialiste constă, în primul rînd, în faptul că ea garantează independenţa şi autonomia fiecărei naţiuni. Valabilitatea relaţiilor poate fi dovedită numai în cadrul celui mai absolut neamestec. Dar este cu siguranţă o lecţie a istoriei faptul că nimănui nu-i este dat să reia temele actuale cu metodele de acum 10 sau 20 de ani ; neîncrederile şi poziţiile preconcepute de altădată trebuie revăzute. În această situaţie, anticomunismul nu numai că nu are posibilitate de justificare, ci poate fi numai un pretext pentru o politică reacţionară, în ultimă analiză antinaţională. Problema independenţei naţionale şi chiar a autonomiei oricărui partid sau mişcări antiimperialiste are deci drept premisă respingerea anticomunismului ca pe o „doctrină" care stă la baza ideologiei şi a practicii propagandistice a imperialismului.

Pe de altă parte, o serie de ţări arabe şi-au dezvoltat în ultimii ani hotărîrea lor antiimperialistă în ceea ce ele numesc opţiuni socialiste. Necesitatea unui proces social de eliberare şi a căutării unei căi socialiste de dezvoltare este rodul unei experienţe directe dar, într-o măsură deloc neglijabilă, şi al unei mai largi cunoaşteri internaţionale, precum şi al unui schimb efectiv de experienţe cu ţările care au respins capitalismul. Se poate trage de aici concluzia că s-a ajuns să se accepte ca doctrină marxismul şi leninismul ? Că s-a ajuns la un ansamblu coerent de elaborări politice şi teoretice — care sînt de fapt marxismul şi leninismul — posibile şi corespunzătoare pentru fiece ţară ? Un răspuns afirmativ ar fi nu numai simplist ci şi naiv. Dar ar fi tot atît de naiv să nu se sublinieze că învăţătura lui Marx şi Lenin, experienţa politică a mişcării muncitoreşti au devenit elemente esenţiale ale unui proces — nu uşor — de elaborare a experienţei antiimperialiste şi a efortului de a da o bază teoretică construirii unei societăţi de tip socialist în condiţii istorice specifice.

Chiar dacă respingem drept o concepţie dogmatică, drept un clericalism marxist inacceptabil ideea de a importa (şi de unde ?) catehismele sau „planurile", analizele şi formulele fabricate în alte părţi, totuşi o simplă revenire la un clericalism islamic, care nu poate fi altceva decît o mască a reacţiunii, înseamnă să se nege că marxismul şi leninismul, ca ştiinţă, fac parte din gîndirea ştiinţifică pe care lumea arabă şi-o însuşeşte şi o experimentează în marele proces de înţelegere a propriei realităţi, în analiza pe care vrea să o facă acestei realităţi, în perspectivele unei schimbări radicale şi ale unui progres.

Desigur, anticomunismul poate exista în bagajul unui emir al petrolului ; dar chiar şi aici cu condiţia ca el să accepte să devină exclusiv instrumentul companiilor internaţionale. Un intelectual arab care ar voi să extragă pentru ţara sa forţă din istorie, chiar din cea mai specific legată de Islam, ştie că poate căuta, poate înţelege, poate descoperi legăturile continuităţii proceselor numai dacă nu respinge ajutorul dialecticii şi al gîndirii marxiste...

Există forţe politice, opţiuni şi experienţe ale unor oameni şi grupuri, aşa cum s-au determinat ele în mod istoric. Situaţia este extrem de complexă, deoarece e diferită, uneori absolut diferită de la ţară la ţară. (...) Dar o problemă a marxiştilor, a oamenilor sau a grupurilor a căror doctrină a dovedit că nu este în contradicţie cu dezvoltarea istorică a renaşterii arabe şi că reprezintă un instrument modern de gîndire, există. Şi există problema folosirii unui patrimoniu, mai mult sau mai puţin mare, a unor experienţe, a unor legături de masă, de viaţă organizată, de prezenţă în lumea muncii. În această situaţie, în timp ce procesul istoric pare să reclame unitate şi să împingă spre convergenţe, provoacă preocupare recentele manifestări ale unui anticomunism ce nu poate desigur să-i ameninţe numai pe comunişti.

Într-o societate, adesea chiar la naţiunile încă în formare, alternativa nu este cea dintre pluripartism şi monolitism : problema reală este aceea a coordonării forţelor intelectuale şi sociale şi a organizării, care să o facă concretă şi eficace. Pluripartismul poate ascunde şi rămăşiţe tribale sau clientelare, dezbinări etnice şi de secte religioase, poate chiar să favorizeze amestecul străin. Dar varietatea de interese şi de experienţe, chiar în tabăra forţelor consecvent interesate în dezvoltarea revoluţiei, trebuie să găsească un mod de exprimare, nu pentru o afirmare abstractă a democraţiei şi drepturilor, ci pentru necesitatea de a determina, în obiectivele esenţiale, tendinţele care, dacă s-ar înfrunta între ele, ar provoca deşirări, ar constitui un motiv de stagnare, chiar de înapoiere.

Comuniştii, marxiştii sînt în mod obiectiv una dintre componentele mişcării arabe antiimperialiste ; a nu înţelege acest lucru, a nu găsi o legătură cu ei nu poate fi decît un element extrem de negativ. De altfel, aşa cum am arătat, represiunea anticomunistă nu poate să lovească numai în comunişti. Ea tinde să paralizeze confruntarea de idei şi acumularea de experienţă, să înăsprească viaţa organizaţiilor sindicale şi de masă, să reînvie forme conservatoare de gîndire. Într-o situaţie socială încă fluidă, anticomunismul oferă liberă trecere elementelor reacţionare şi chiar acelor grupuri ale burgheziei care ar putea fi interesate să se unească cu imperialiştii, cedînd ispitei de a reafirma o opţiune de dezvoltare de tip capitalist.

Problema confluenţei, a colaborării forţelor revoluţionare, în modurile în care ea se poate pune din punct de vedere istoric, înseamnă totodată ca marxiştii, comuniştii să fie interesaţi şi capabili de o politică şi de o elaborare originală. Lor le revine răspunderea nu numai de a afirma, ci şi de a demonstra, căutînd pentru aceasta metodele specifice, funcţia lor în mişcarea naţională antiimperialistă, de la ţară la ţară...

Revoluţionarii din fiecare ţară, oricare ar fi apartenenţa lor, oricare ar fi tendinţele lor ideologice, trebuie să ştie că, dacă în opţiunea antiimperialistă şi socialistă este implicită condamnarea anticomunismului, din aceasta se cuvin trase concluzile necesare. Problema relaţiilor cu comuniştii, din propria ţară este şi o măsură a maturităţii revoluţionare şi a capacităţii de a conduce acţiunea politică. Poate că amintirea experienţei lui Nasser este deosebit de sugestivă : nici acesta nu este un model ce poate fi importat sau exportat, dar este cu siguranţă o experienţă preţioasă care invită la reflecţie. Contradicţiile şi reconsiderările, limitele şi ezitările

→

existente în acțiunile unei personalități atît de puternice și într-o țară cu evenimente istorice complexe ca Egiptul pot fi desigur obiectul unor aprecieri utile. Dar continuă să fie necesară înțelegerea caracterului secundar al unor soluții determinate, posibilitățile unor noi dezvoltări legate de procese încă în curs. Pe de altă parte, este imposibil să negăm existența problemei sau să o considerăm deja rezolvată pentru țările arabe ; aceste generalizări și simplificări ar fi pline de pericole pentru întreaga mișcare antiimperialistă.

Le Monde diplomatique

PARIS

REPUBLICA DOMINICANĂ: STAGNARE ȘI TEROARE

LA 6 LUNI după ce Joaquin Balaguer își începe al doilea mandat ca președinte al Republicii Dominicane, criza economică și socială continuă să macine țara, iar violența și represiunea s-au intensificat. Numărul arestărilor de militanți de stînga sau de simpatizanți ai opoziției este de ordinul sutelor ; asasinatele se înmulțesc : 28 de morți între 1 ianuarie și 28 februarie a.c., față de 17 în perioada corespunzătoare a anului 1970. În toate domeniile — în școli, în întreprinderi, în rîndurile opiniei publice — încordarea crește.

Mica republică din zona Caraibilor, pe care peisajul ei tropical pare s-o predispună mult mai mult la bucuria de a trăi decît la violență, nu a cunoscut deloc perioade senine. Fără să ne întoarcem prea departe în trecut, e suficient să amintim cei 31 de ani ai dictaturii trujilliste sau invazia celor 42 000 infanteriști marini americani din 1965. De atunci, prăpastia s-a accentuat mereu între o populație frustrată și un guvern care, sprijinindu-se înainte de toate pe oligarhie, armată și poliție, a beneficiat de sprijinul continuu al Washingtonului, a cărui presiune se exercită permanent în viața politică și economică a țării.

Într-un discurs rostit la 25 februarie, Balaguer a declarat că e gata să pună capăt opoziției de stînga și să ia toate măsurile necesare, inclusiv instaurarea „dictaturii militare fățișe". Discursul său viza în mod deosebit pe fostul președinte Juan Bosch, fondator și principal conducător al Partidului revoluționar dominican (P.R.D.), acuzîndu-l că ar încuraja „teroarea psihologică pentru a favoriza căderea guvernului". Balaguer lua în considerare expulzarea fostului președinte dacă acesta își va continua „manevrele subversive".

Totuși, de la înapoierea în țară, în aprilie 1970, Bosch s-a declarat ostil terorismului. Desigur, el nu și-a precupețit criticile la adresa guvernului și, în cursul unor campanii radiodifuzate, a acuzat în permanență regimul actual, dar mai cu seamă imperialismul american, de a fi cauza violenței crescînde. O violență care, potrivit cuvintelor unui american, Fairchilds, funcționar al A.I.D. (Agenția pentru Dezvoltarea Internațională), într-un raport consacrat micii republici, „este dorită de Washington pentru a descuraja orice tentativă revoluționară".

În ultimele luni, în fața valului de arestări și asasinate ale căror victime sînt membrii partidului său și ai celorlalte grupări de stînga, ca Partidul Comunist Dominican (P.C.D.) și Mișcarea populară dominicană (M.P.D.), Bosch și-a intensificat atacurile împotriva „terorii fizice" practicată de armată și poliție, cu sprijinul C.I.A.

De altfel, nu e imposibil ca discursul rostit de Balaguer în februarie să fi fost inspirat în mod direct de Washington. Într-adevăr, cîmpul de manevră al președintelui este foarte redus. Așa cum ne declara el însuși, „fiecare tentativă de reformă constituie o amenințare pentru guvern".

Dacă ar dori într-adevăr restabilirea armoniei între dominicani, posibilitățile lui de acțiune ar fi extrem de limitate. În primul rînd, de guvernul de la Washington, care nu ar dori pentru nimic în lume ca Republica Dominicană să evolueze spre un regim progresist. În al doilea rînd, de o oligarhie care nu înțelege să renunțe la vreun privilegiu, de o armată și de o poliție care domnesc în mod real. În sfîrșit, de structuri social-economice care întreține stagnarea și șomajul crescînd, fenomene care, la rîndul lor, nu fac decît să sporească încordarea. Împărțirea pămînturilor, începută în cursul primului mandat al lui Balaguer, nu a fost urmată de o adevărată reformă agrară. Dimpotrivă, tentativele de ocupare a latifundiilor din provincia Romana (cea mai mare parte a pămînturilor aparțin americanilor) au fost reprimate violent de armată toamna trecută. Situația nu este mai bună la orașe, în special la Santo Domingo, a cărui populație, sporită de emigrația rurală, a crescut cu aproape sută la sută în zece ani.

Bosch evaluează numărul șomerilor la peste 300 000, adică aproape o cincime din populația activă, iar cotidianul conservator „El Carive" evocă exploatarea maselor rurale și susține la rîndul său că „șomajul este problema numărul 1 a țării".

Elementul cel mai semnificativ îl constituie faptul că sectoare tot mai largi ale populației se arată din ce în ce mai nemulțumite de înrăutățirea generală a situației și acționează în consecință. Astfel, populația a șase orașe din nordul țării a decretat recent o grevă generală pentru a protesta împotriva asasinării unui student de către poliție.

După părerea tînărului secretar general al partidului lui Bosch, dr. Francisco Pena Gomez, „doi factori sînt esențiali : acțiunea maselor și ralierea la partidul nostru a anumitor sectoare militare care pot fi tentate de o experiență de tip peruvian sau bolivian. Spre ei trebuie să se îndrepte efortul nostru".

Claude KIEJMAN
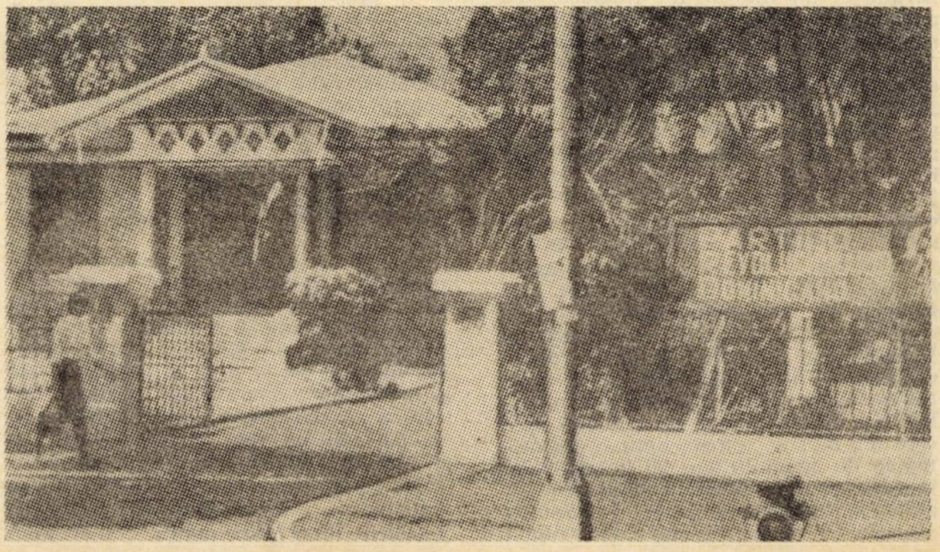
SANTO DOMINGO
Sediul partidului de opoziție al lui Juan Bosch